

**T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI**

**©Kütüphaneler ve Yayınlar
Genel Müdürlüğü**

Eser Adı: Teşrifâtu'ş-Şu'arâ

Müellifi: Güftî

Hazırlayan: Kâşif Yılmaz

Yayın Yılı: 2019

ISBN: 978-975-17-4363-3

Ana Yayın Numarası: 3646

Kültür Eserleri Dizisi- 617

Adres: Emek Mahallesi, Wilhelm Thomsen Caddesi

N0:4 06490 Çankaya/ANKARA

Telefon: +90 312 470 80 00

Faks: +90 312 470 54 71

e-posta: yaphaz@ktb.gov.tr

www.ktb.gov.tr

<http://ekitap.ktb.gov.tr>

GÜFTÎ

TEŞRÎFÂTÜ'Ş-ŞU'ARÂ

Hazırlayan

Dr. Kâşif YILMAZ

Ankara

2019

KISALTMALAR

- A : Ali Emirî (Millet Kütüphanesi), No: 1324
- C. : Cilt
- H. : Hicrî
- M. : Milâdî
- MEB : Millî Eğitim Bakanlığı
- No. : Numara
- TDV : Türkiye Diyanet Vakfı
- TTK : Türk Tarih Kurumu
- Ü₁ : İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, No: 1533
- Ü₂ : İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, No: 9619
- Ü₃ : İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, No: 462/11
- Yay. : Yayınları
- yk. : Yaprak
- yty : Yayın tarihi yok

GÜFTÎ'NİN HAYATI

Güftî: (Ölümü H. 1088 / M. 1677). Dîvân şâiri, tezkire yazarı. Edirneli'dir. Asıl adı Ali'dir. Ailesi hakkında bilgi yoktur. Babasının adı bile bilinmemektedir. Hangi yılda doğduğunu bilemiyoruz. Güftî hakkında bilgi veren kaynaklar pek azdır. Verilen bilgiler de kısadır. *Şeyhî Zeyli* ile *Safâyî Tezkiresi*'nde, bunlardan naklen Belîğ, Ahmed Bâdî, Âsım, Müstakîm-zâde, *Sicill-i Osmânî*, *Osmanlı Müellifleri* şâir hakkında çok az bilgi vermektedirler.

Güftî, tahsilini Edirne'de tamamlayıp, kırk akçelik müderrisliğe atandıktan sonra, kadılık mesleğine girmiştir. Uzun müddet Rûmeli kadılıklarında dolaştığı, dîvânında bulunan hezl-âmîz bir "Selânik Seyâhât-nâmesi" ve *Teşrifâtü'ş-Şu'arâ*'da Tâlib maddesinde, Selânik'te Tâlib'le görüşmelerine ait kayıttan anlaşılmaktadır.

Güftî, zamanından ve etraftan memnun değildir; bunu her fırsatta dile getirir. Onun hemen her eserinde bu tarz şikâyetlerini görmek mümkündür.

Güftî'nin en tanınmış eseri, *Teşrifâtü'ş-Şu'arâ* adlı şairler tezkiresidir. Manzum bir şairler tezkiresi olan bu eser 2270 beyittir ve toplam yüz altı şairi içermektedir. Tezkirenin telif tarihi belli değildir. Güftî, bu eserinde kendisi de dâhil olmak üzere çağdaşı olan şairleri ele almıştır. Çoğu ilmiye mesleğinden olan ve müderris, kadı, kazasker, şeyhülislam gibi görev ve makamlarda bulunan bu şairleri nükte, alay ve kimi zaman ağır suçlamalar ile anlatan ve yeren Güftî, eserde devrinden ve talihinden şikâyetlerini de sıklıkla dile getirmektedir. Manzum bir tezkire olmasının yanında dikkate değer bir diğer yönü öteki tezkirelerde adları geçmeyen kimi şairleri içermesi, bu şairler hakkında bilgi vermesidir.

Güftî'nin 17. yüzyıl klasik divan örneklerine benzeyen *Dîvân*'ında ise 8 mesnevî, 76 kaside, 28 kıt'a, 3 terkîb-i bend, 7 tahmis, 1 müseddes, 1 muhammes, 269 gazel, 12 tarih, 2 müfred, 113 rübâî, 1 na't, 646 beyitlik mesnevî şeklinde yazılmış bir *Zafer-nâme* vardır. *Zafer-nâme*, Güftî'nin, H. 1070 (M. 1660)da Köse Ali Paşa tarafından Varad'ın fethine ait yazdığı 646 beyitlik bir mesnevîdir.

Güftî'nin bir başka eseri olan *Hilye*'si hakkında detaylı bilgi veren tek kaynak Vasfi Mahir Kocatürk'ün *Türk Edebiyatı Tarihi* adlı eseridir. Kocatürk, eserin iki kısımdan oluştuğunu, birinci kısımda Hz. Hasan ve Hüseyin'in, ikinci kısımda ise Aşere-i Mübeşşere'nin hilyelerinin yer aldığını belirtmektedir¹. Hilyenin bir nüshası Süleymaniye Kütüphanesi, Laleli, numara 1715/7'de *Hilye-i Aşere-i Mübeşşere* adıyla kayıtlıdır.

Güftî'nin *Şâh u Derviş* adlı 628 beyitlik mesnevisi 1061/1650 yılında tamamlanmıştır. Mesnevinin eksiksiz tek nüshası Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi, numara 599/1'de kayıtlı bulunmaktadır. Yazarın bir diğer mesnevisi olan *Zelle-nâme*, hiciv tarzında kısa bir mesnevidir. *Zelle-nâme*'nin bilinen tek nüshası, M. Fuad Köprülü'deki Güftî külliyyatında bulunmaktadır.²

Güftî'nin sadece *Osmanlı Müellifleri*'nde adı geçen *Gam-nâme* adlı bir eseri daha vardır.

¹ Vasfi Mâhir Kocatürk (1970). *Türk Edebiyatı Tarihi*. Ankara. 458.

² Mehmed Fuad Köprülü (1928b). "Edirneli Güftî". *Millî Mecmua* 109: 1750-1751.

KAYNAKÇA

- Ahmed Âsım Efendi (1287). *Tercüme-i Burhân-ı Kâtı'*. İstanbul: Matbaa-i Âmire.
- Ahmed Bâdî. *Vakâyi'ü'l-Fuzalâ Muhtasarı. Edirne Ulemâ, Şuarâ ve Meşâyihî*. Edirne: Selimiye Kütüphanesi. Bâkî Efendi Bölümü. No: 2193.
- Âsım. *Zeyl-i Zübdetü'l-Eş'âr*. İstanbul Üniversitesi Türkçe Yazma. No: 2401.
- Banarlı, Nihad Sami (1971). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*. C. II. İstanbul: MEB Yay.
- Bayram, Asuman (2006). *Güftî ve Gam-nâmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Danişmend, İsmail Hami (1972). *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*. C. III. İstanbul: Türkiye Yay.
- Devellioğlu, Ferit (1970). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*. Ankara: Aydın Kitabevi.
- Ergun, Saadettin Nüzhet (1931). *Tanzimat'a Kadar Muhtasar Türk Edebiyatı Tarihi ve Nümûneleri*. İstanbul: Suhulet Kitabevi.
- Erol, Teymur (2009). *Edirneli Güftî'nin Şâh u Derviş Mesnevisi*. Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.
- Hasan Amîd (yty). *Ferheng-i Amîd*.
- Hüseyin Kâzım Kadri (1927-43). *Türk Lugati*. İstanbul.
- İnan, Murat Umut (2006). *Edirneli Güftî Ali ve Şâh u Derviş Mesnevisi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.
- İnan, Murat Umut (2014). "Güftî, Ali". <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1512>
- İpekten, Halûk (1973). *Nâ'ilî-i Kadîm, Hayatı ve Edebî Kişiliği*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- İslâm Ansiklopedisi* (1963). İstanbul: MEB Yay.
- İstanbul Kütüphaneleri Tarih-Coğrafya Yazmaları Katalogu*. C. 7.
- İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Dîvânlar Katalogu* (1947). C. II (XVII. asır). İstanbul.

- Kocatürk, Vasfi Mâhir (1970). *Türk Edebiyatı Tarihi*. Ankara.
- Köprülü (Köprülüzâde), Mehmed Fuad (1928a). "Edirneli Güftî". *Millî Mecmua* 108: 1735-1736.
- Köprülü (Köprülüzâde), Mehmed Fuad (1928b). "Edirneli Güftî". *Millî Mecmua* 109: 1750-1751.
- Köprülü (Köprülüzâde), Mehmed Fuad (1966). *Edebiyat Araştırmaları*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yay.
- Levend, Âgâh Sırrı (1956). *Gazavât-nâmeler ve Mihaloğlu Ali Bey'in Gazavât-nâmesi*. Ankara: TTK Yay.
- Levend, Âgâh Sırrı (1984). *Türk Edebiyatı Tarihi*. C.I. Ankara: TTK Yay.
- Mehmed Süreyya (1996). *Sicill-i Osmanî*. C.4. Haz. Nuri Akbayar ve Seyit Ali Kahraman. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay.
- Mehmed Tahir (Bursalı) (1333). *Osmanlı Müellifleri*. C. 2. İstanbul: Maarif Vekâleti Neşriyatı.
- Muallim Nâcî (1322). *Lugat-i Nâcî*. İstanbul.
- Müstakîmzâde Süleyman Saadettin. *Mecelletü'n-Nisâb* (Arapça). Yk. 769.
- Olgun, Tahir (Mevlevî). (1931). *Manzum Bir Muhtıra*.
- Olgun, Tahir (Mevlevî). (1973). *Edebiyat Lugati*. İstanbul.
- Özön, Mustafa Nihat (1959). *Osmanlıca-Türkçe Sözlük*. İstanbul.
- Pakalın, Mehmet Zeki (1946-56). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: MEB Yay.
- Peremeci, Osman Nuri (1930). *Edirne Tarihi*.
- Rado, Şevket (yty). *Hayat-Büyük Türk Sözlüğü*. İstanbul: Hayat Yay.
- Redhouse (yty). *Yeni Türkçe-İngilizce Sözlük*. İstanbul: Redhouse Yay.
- Safâyî Tezkiresi. Süleymâniye (Esat Efendi) Kütüphanesi. Ty. No: 2549.

Seyyid İsmail Belîğ. *Nuhbetü'l-Âsâr Lî-Zeyl-i Zübtedü'l-Eş'âr*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi Türkçe Yazma. No: 1182.

Şemseddin Sâmî. *Kâmûs-ı Türkî*. İstanbul: 1317.

Şeyhî. *Vakâyi'ü'l-Fuzalâ*. C. 1. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi. Ty. No: 81.

Timurtaş, Faruk Kadri. *XVII. Asır Şâirlerinden Edirneli Güftî ve Teşrifâtü'ş-Şuarâsı*. Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Timurtaş, Faruk Kadri. (1948). "XVII. Asır Şâirlerinden Edirneli Güftî ve Teşrifâtü'ş-Şuarâsı". *TDED* II (3-4).

Timurtaş, Faruk Kadri. (1981). *Tarih İçinde Türk Edebiyatı*. İstanbul: Vilâyet Yay.

Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmalar Kataloğu (1961). C. II.

Tuğlacı, Pars (1971). *Okyanus-Ansiklopedik Türkçe Sözlük*. İstanbul: Pars Yay.

Türk Ansiklopedisi. C: XVIII.

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi-Devirler, İsimler, Eserler, Terimler. İstanbul: Dergah Yay.

Yılmaz, Kaşif (1983). *Güftî: Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği, Tezkireciliği ile Divanı, Zafer-nâmesi ve Teşrifâtü'ş-Şuarâsının Tenkidli Metni*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Yılmaz, Kaşif (2001). *Güftî ve Teşrifâtü'ş-Şuarâsı*. Ankara: AKM Yay.

Yılmaz, Kaşif (1996). "Güftî". *İslam Ansiklopedisi*. C. 14. İstanbul: TDV Yay. 218-219.

Ziyâ Şükûn (1944). *Gencîne-i Güftâr (Ferheng-i Ziyâ)*. İstanbul.

TEŞRÎFÂTÜ'Ş-ŞU'ARÂ

METİN

1

TEZKİRETÜ'Ş-ŞU'ARĀ-YI MANZŪME-İ 'ABD-İ FAĞİR

Fe'îlâtün (Fā'îlâtün) / Mefā'îlün / Fe'îlün (Fa'îlün)

1. Şükür-Allāh sa'yüñ ey hāme
Ne qalem Leylî-i siyeh-cāme
2. Sānek-Allāh ey huceste-maḳāl
Vey Seḳāk-Allāh ey sütüde-hişāl
3. Tāze kıssîs-i deyr-i nükte-verî
Rind-i zünnār-bend-i fitne-gerî
4. Der-birun tercemān-ı esrārî
Be-derun dil-siyāh-ı zünnārî
5. Naḥl-ı nev-hîz-i sāye-güsterde
Gülbün-i ḥün-i dîde-perverde

¹ **Başlık:** Tezkiretü'ş-Şu'arā-yı Manzūme-i 'Abd-i Fağîr Ü. / Tezkiretü'ş-Şu'arā-yı Manzūm li-Güftî-i Edirnevî A, Ü. / Başlık Ü. 'de yoktur. **1b** Cāme: hāme Ü. **2a** Maḳāl: ḥayāl A, Ü. / **b** vey Seḳāk-Allāh: Ānek-Allāh Ü. / vey Seḳāy-Allāh A, Ü. **8b** Saḫr-ı: ṭarḫ-ı A, Ü. **13a** Ḥabāb-ı: ḥayāt-ı Ü. **14b** Bihār-ı: kār-ı Ü. **15. beyit** Ü. 'de yoktur. **16. beyit** A, Ü. 'de yoktur. **22b** Güft-güy-i: bir hırām-ı A, Ü. **23b** Siḫr: şî'r A. / Ü. 'de yoktur. **24a** Her: ser Ü. / **b** pā-be-zencîri: pāy-ı zencîri A, Ü. **26b** Nükteden: fitneden Ü. **28a** Ola her tāze lafz-ı siḫr-ārā A, Ü. / ola her tāze lafz-ı siḫr-i edā Ü. **30a** Eyle ey nükte-senc-i nādîre-fen A, Ü. **31b** Cevher-i: gevher-i Ü. **35. beyit** A, Ü. 'de yoktur. **37b** Rūḫ-ı pāk-ı: ya'ni rūḫ-ı A, Ü. **38, 39, 40, 41. beyitler** A, Ü. 'de yoktur. **42a** Qaldı: ola A, Ü. **44b** Mesîḫā: Süreyyā Ü. **49. beyit** A, Ü. 'de yoktur. "Der-şîfat-ı Kilk-i Vāsîṭî-i Erḳām" Ü. **50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57. beyitler** A, Ü. 'de yoktur. **58a, 59a, 60a** mısralarına Ü. 'de mürekkeb dökülmüş. **62a** Āgāh-ı derd: āgāh zi-derd A, Ü. / ne: nîst A, Ü. / **b** ne: nîst A, Ü. **64a** Murğ-ı mahzūn ü: oldu dil-murğ-ı A, Ü. / **b** ḥār-ı: ḥāne Ü. **67a** Dil-ḥām-ı: oldu dil A, Ü. **69a** Bāğ-ı: dāğ-ı A, Ü. **73, 74, 75. beyitler** A, Ü. 'de yoktur. **76b** Ḥār-ı bāğ: çār-bāğ A, Ü. **77a** Fikretüm: himmetüm A, Ü. 'de yoktur. **81a** Cāme-i: hāme-i A, Ü. / terüñ: terüm Ü. / **b** gerüñ: gerüm Ü. **83a** Rüm u: Rüm-ı A, Ü. / **b** ḥayāl-ı: rüzgār-ı Ü. **85, 86, 87, 88. beyitlere** mürekkeb dökülmüş Ü. **91a** Olsa: Ü. 'de yoktur. **92. beyit** Ü. 'de yoktur. **93, 96. beyitler** A, Ü. 'de yoktur. **100a** Elem: heves Ü. **108a, 109a, 110a, 111a** mısraları silik, okunmuyor Ü. **111a** Kim: Ü. 'de yoktur. **113b** Ma'nā: bālā A, Ü. **114b** Gāh u: gāh-ı A, Ü. **117b** Tār u: tār-ı Ü. / libās ü: libās-ı A, Ü. **Rubā'î:**

"Tā küfr-i ser-zülfi ile nām oldum
Zünnār-perest-i deyr-i esnām oldum
Destār-ı kühen-sāle-i İslāmı şatup
Deryüze-ger-i zekāt-ı İslām oldum"

119. beyitten sonra A, Ü. 'de bu rubā'î vardır. **Başlık** A 'da yoktur. **120a** Āḫîrü'l-emr oldu cümle-behem: Şamed-Allāh oldu şimdi 'adem A, Ü. **120b** İslām: İslām u Ü. **129a** Olup: olur A, Ü. / Rüm nazma: nazm-ı Rūma A, Ü. **130b** Ra'nāy: ma'nāy A, Ü. **131b** İtse: ide Ü. **132a** Menem: benem A, Ü.

6. Vâkıfû's-sırr-ı nükte-i ceberût
Râzdâr-ı me'âlim-i melekût
7. Cevher-i evvel-i yerâ'a-i ken
Şer'î taḥkîk-i nazma tâze-sühen
8. Bîş-res-i meyve-i nihâl-i sedâd
Evvelin saṭr-ı levḥ-i isti'dâd
9. Ğayret-i nev-ḥiṭân-ı Keşmîrî
Reşk-i sebz-i bütân-ı Keşmîrî
10. Güft-güy-i zuhûra nev-fayşal
Baḥr-ı ibdâ'a mevce-i evvel
11. Dem-i inşâd-ı evvele fezalik
Ḳalem-i şun'a âḥirin kezalik
12. Evvelin neş'e-i mey-i tevḥîd
Âḥirin cûş-ı bâde-i tefrîd
13. Yemm-i ibdâ'a nev-ḥabâb-ı zuhûr
Lüccegâh-ı zuhûra mevce-i şûr
14. Baḥr-ı dür-pâş-ı rüzgâr-ı nuḥust
Evvelin mevce-i biḥâr-ı nuḥust
15. Ser-ḥoş-ı lây-ı bâde-i taḥkîk
Bâde-ḥ'âr-ı qarâbe-i taşdîk
16. Gûşe-i bezmgâh-ı evvele şem'
Âfitâb-ı ezel sitâreye-lem'
17. Ser-ber-âverde naḥl-i Eymen-i Ṭûr
Maẓhar-ı evvelin tecellî-i nûr
18. Mâ-ḥaşal ey yerâ'a-i dil-çâk
Zehr-i âlâma evvelin tiryâk
19. Ey Süheyl-i ḥadâyık-ı Yemenî
Şem'-i meclis-fürûz-ı encümenî
20. Ey ezel şâḥ-ı naḥl-ı bihbûd
Meclisüñ şem'-i 'anberin dūd

21. Ey nümüdâr-ı bezm-i bûd u nebûd
Sünbül-i dūd-ı şem^ç-i pāyin sūd
22. Yine bir şīve-i ġarīb eyle
Güft-gūy-i fesāne-zīb eyle
23. Nağme-i sāmī^ç-a-firībünden
Ola her dem zebān-ı sihr elken
24. Ola her saṭr-ı ḡarf-ı dil-ġirüñ
Pā-be-zencīri ḡüsn-i ta^çbīrüñ
25. Eyle ḡānūn-ı nağmeñi yek-ser
Rāst-āheng-i meclīs-i dīġer
26. Ol yine eyleyüp fesāne-i fāş
Kevkeb-i nükteden sitāre-tırāş
27. Eyle āġāze kār-ı dem-be-deme
Düşme işbāt-ı ḡayd-ı zīr ü beme
28. Ola elfāz-ı şī^çr ḡoş-ma^çnā
Māye-i cūşış-i raḡīḡ-i edā
29. Yine ey ḡāme-i sūtūde-raḡam
Bezm-i taḡḡīḡa eyle vaz^ç-ı ḡadem
30. İde tā kill-k-i çīre-dest-i sūḡan
Keşf-i bürḡa^ç ‘izār-ı ma^çnādan
31. Ey viren metn-i ḡikmete fayşal
Şadef-i kevne cevher-i evvel
32. ‘Āleme şīve-i sūḡan ġöster
Reviş-i naẓm-ı tāze-fen ġöster
33. Göre mu^çciz-demān-ı köhne-rūsūm
Ne imiş tāze-gūy-ı kişver-i Rūm
34. İde bu āteşin ḡayāl-i eşer
Rūmī āteş-perest-i Hinde maḡar
35. Āteş-i nükte eyledükçe hücūm
Cāy-ı āteş-perest-i Hind ola Rūm

36. Eylesün Rûmda bu âteş-i ter
 Țarḥ-ı âteş-perestî-i dîger
37. Düşe bu Țarḥ-ı tâzededen nice
 Rûḥ-ı pāk-i Nizāmî-i Gence
38. Ders-i ʿilm-i ledünde Hızr-ı cihân
 Ola nazmum görüp varaḳ-gerdân
39. Țayy-i iḳlîm-i nazmuma bu beyân
 Ola pervâne-i ğalaṭ-fehmân
40. Gül-i nazmumla bülbülân-ı mecâz
 Ola inkâre-ḥvân-ı meclis-i râz
41. İtdi dîvânî-i ḥaṭ-ı Feyyâz
 Mâhtâb-ı süḥanda meşḳ-i beyâz
42. Țaldı pes-mânde-i süḥan-dânî
 Güft (ü) gūy-i ʿÜbeyd-i Zākânî
43. Ola pür-dâĝ-ı nazm-ı ʿâlem-gîr
 Şâʿirân-ı memâlik-i Keşmîr
44. Çeşme-i fikrûme ola tâ hem
 Hızr-ı leb-teşne vü Mesîḥâ hem
45. Bârek-Allâh nazm-ı tâze-berât
 Hızr-ı maʿnâ vü lafz-ı âb-ı ḥayât
46. Böyle olsa olunca şîʿr-i laṭîf
 Kʿola iʿcâz-ı ḥarf ü siḥr-i redîf
47. Böyle Țoysa derûn-ı gülşene dâĝ
 Bülbül-i âteşîn-terâne-i bâĝ
48. Böyle ḥünîn-nevâ gerek bülbül
 Ki ide kâr-nâme-i güli gül
49. Böyle olsa olunca murĝ-ı heves
 Bülbül-i şuʿle-bâl ü şuʿle-nefes

DER-ŞIFAT-I KİLK-İ VĀSİTĪ-İ ERĀM

50. Veh veh ihnet ey yerā^c-i pāk
Eyledüñ qalb-i düşmeni şad-çāk
51. Keyf-i nazmuñ cihānı mest itdi
‘Ālemi cümle mey-perest itdi
52. Şīve-i hāme-i nev-āyīnūñ
Virdi hükmin sebāt u temkīnūñ
53. Haşer-i pāre-i hayālūñden
Oldı pür-şūr-ı ‘arşagāh-ı sühen
54. Bu meh-i fikri itdi maşer-i sır
Ham-ı çevgān-ı tab^c ile āhır
55. Gūy-ı nazmı bu ‘arşadan aldı
Yalñuz qalb-ı haşma at şaldı
56. Haşma ‘arz-ı şükūh idüp her dem
Rūz-ı peykār-ı Zāl-ı endişem
57. Tır-i bārān-ı nükteyi şaçdı
Şaf-ı a^cdāya rahneler açdı
58. Gül-i āteş-siriştedür bu sühen
Oldı pür-dāğ-ı şevkı murğ-ı çemen
59. Murğ-ı Rūmum ider ferā-gīri
‘Andelībān-ı bāğ-ı Keşmīri
60. Bülbül-i nağme-rīz degül senedem
Gerçi murğ-ı ğarīb-ı bāğ-ı hōdem
61. Murğ-ı Keşmīr-ı nağme-ı Rūmem
Ki ser-ā-pāy-ı dehre ma^clūmem
62. Veh ki āgāh-ı derd-rīşüm ne
Āşinā-yı zi-şehr-ı h^vışüm ne
63. Dāğ-ı evzā^c-ı şehriyān-ı hōdem
Dām-perverd-ı āşiyān-ı hōdem
64. Murğ-ı maşzūn ü dāğ-ı lāne-ı h^vış
Āteş-ı hār-ı āşiyāne-ı h^vış

65. Bî-mey ü sâğarum qarābe-nişîn
Murğ-ı bāğum velî harābe-nişîn
66. Nigehümdür keş-ā-keş-i müjgān
Ġonceyüm lik vaqf-ı hāristān
67. Dil ham-ı zülf-i māh-rūya esîr
Ġayret-āğuş u pāy-der-zencîr
68. Ġaşm-ı tîmār-ı cān-rîşüm rîş
Ġurbet-āyîn-i şehri-hîşüm hîş
69. Ġonce-i bāğ-ı ser-nüvişt-i Ġamem
Nev-bahār-ı Ġazān sirişt-i Ġamem
70. Bezm-i iqbâlde ciger-Ġünem
Gül-i leb-rîz-i dāğ-ı gerdünem
71. Murğ-ı Rûm u Herāt-demdemeyem
Tûti-i bāğ-ı Hind-zemzemeyem
72. Oldı nağmemle Rûm hem yek-bār
Ġayret-i rûzgār-ı sebze-bahār
73. Kıt'a-ı Rûm nazmumı her dem
Eyledüm çār-bāğ-ı mülk-i 'Acem
74. Eyledi kilik-i vāsiti taħrîr
Levh-i irādi Ġayret-i Keşmîr
75. Menem ol murğ-ı bāğ-ı Hind-nijād
K'eyledüm Rûmı bāğ-ı Hinde sevād
76. Murğ-ı 'Ankā-neseb o 'uşfürem
Ġār-ı bāğ-ı gül-i Nişābürem
77. Eylemez murğ-ı fikretüm yek-bār
Gül-i Ġurşîd zîver-i destār
78. Fikretüm gāhî nedür bilmez
Semt-i āhû-dili nedür bilmez
79. Ġabbezā ey yerā'a-i nemekîn
Böyle olsa olunca nazm-ı terîn

80. Dil-nişin olsa böyle hep güftâr
Bâ-ħuşûşâ olnca nükte-güzâr
81. Câme-i nev-tırâz-ı nazm-ı terüñ
Hiç-i ĩamğâ-yı isti‘âre-gerüñ
82. Eyledükçe ĥayâl-i nâdire-fen
Mülki nazma ‘ale’l-ħuşûş ki ben
83. ‘Urfî-i Rûm u nükte-müzdürem
Ki ĥayâl-i süħanda meşhürem
84. Bülbül-i Rûm-ı mülk-i ma‘nâyem
Dâğ-ı reşk-i derûn-ı Rûknâyem
85. Ĥâr-ı pehlû-yı Câmî’yem şimdi
Dâğ-ı rûĥ-ı Nizâmî’yem şimdi
86. Siĥr-i cüz’-i me‘âlib oldu baña
‘Aql-ı şâkird-i Tâlib oldu baña
87. Melikü’l-mülk-i şehri-i âgâhî
Nâmzed oldu ĥuṭbe-i şâhî
88. Menem ol mülk-i nazma Ĥâkânî
Nazm-ı ‘Urfî zemîn-i nisyânî
89. Lîk virmez sipîhr-i bî-hüde-sâz
Rûmda i‘tibâr-ı nazma cevâz
90. İtdi ‘Urfî’yi şöhre-i eyyâm
İltifât-ı şehin-şeh-i A‘câm
91. Baña olsa o luṭf ü âlâyı
Gösterüdüüm zemîn-i ma‘nâyı
92. Lîk temyîz-i Rûm-ı tîre-cerâğ
Nergis-i bâğ-ı luṭfi ĥayre-çerâğ
93. Mülk-i Rûmuñ süħan-pesendânı
Ĥâne-perverd-i semt-i nâ-dânı
94. Süħan ol merzübümda ma‘düm
Rûm ma‘lüm u luṭfi hem ma‘lüm

95. Rūmda ƙadr-i ma'rifet yokdur
Līk Bū Cehl-i ma'rifet çokdur
96. Fazlı Rūmuñ ھاٲ-ı mücevvedür
Vaƙf-ı destār-bend-i şeş-gezedür
97. Mesned-ārā-yı Rūmdur ھاġā
Ger Yehūd olsa ھا'āce-i kālā
98. Rūmı gūyā ki münşī-i taƙdīr
Ki dīger-gūne eylemiş taħmīr
99. İtmede cins-i ma'rifet her dem
Naƙl ü işbāt-ı ƙār-sūy-i 'adem
100. Oldı ey Güfti-i elem-te'yīd
Vaƙf-ı engüşt-i Nīl-i rüy-i ümīd
101. Ola maħşerde belki nār-ı siyāh
Hızr-ı iħsān-ı Rūm güm-şüderāh
102. Oldı bāzār-ı Rūm vaƙf-ı kesād
Cins-i himmetden ey dil-i nāşād
103. ھاٲırından ھاıyāl-i cūd eger
Ĝalaٲ-endāz iderse gāhī güzer
104. Şaħş-ı ھیmet mişāl-i naħl-i ƙenār
'Alev-i āteş eyleye izhār
105. Rūm kim dersgāh-ı ھیsetdür
Nükte-dānı delīl-i tōhmetdür
106. Himmetüñ destgāh-ı iflāsı
Pāye pāye denī vü a'lāsı
107. ٲurfe-imsāk-i ğam-fezādur bu
Şīve-i cünbiş-i ƙazādur bu
108. Bā-ħōdi böyle ھیset-i mevfūr
Yoħsa olmaz delīl-i rāh-ı zuhūr
109. Bārek-Allāh ne cāy-ı ھاıretdür
Ki ƙazā böyle germ-i ھیsetdür

110. Şübhe yok oldu ʿālem-i sūret
Yed-i faʿāl-i kudrete ālet
111. Ne reviş kim ʿayān ü mübhemdür
Yed-i kudret o kâra munzamdur
112. İtmezüz şūrete anı töhmet
Yed-i fāʿildedür yine hisset
113. Hisseti dehre eylemiş iʿtā
Melikü'l-mülk-i ʿālem-i maʿnā
114. Bu ne hisset olur teʿāl-Allāh
Ki ide hüküm-i çarḫ gāh u bī-gāh
115. Nā-maḫāl ser-girān-ı çarḫ-ı ʿanīd
Ehl-i dil dām-ḫvāh-ı ye's ü ümīd
116. Bu ʿaceb kârdur ʿaceb ʿālem
Çaldı mevḫüm bu ḫayāl-i behem
117. Baña ser-māye iken İslāma
Tār ü pūd-ı libās ü ʿimmāme
118. İtdi dellāl-ı rüzgār-ı kazā
Anı da beyʿ-i menyezīd-i cefā
119. Şimdi ol kayd ber-ḫaraf oldu
Meh-i İslām pür-kelef oldu
120. Āḫirü'l-emr oldu cümle-behem
Kayd-ı İslām u hem kelāfe-i gam
121. Şatdı dellāl devr-i gam-nāki
Cins-i İslām ehl-i idrāki
122. Oldı ser-rişte-i heves destār
Baʿd-ezīn germ-ter olur bāzār
123. Rişte-i rūzi ehl-i Hind tamām
Eylesün zamm-ı külfet-i İslām
124. Oldı yek-ser o ḫarf-i maʿnīdār
Güft (ü) gūya ḫamīr-i māye-i kār

125. Ğam-perestân-ı Rûma şimdi tamâm
Cins-i râyic-metâ'c dur İslâm
126. Cins-i İslâm kaldı şimdi behem
Vaķf-ı rind-i kebûd-ı kîse-i ğam
127. Anı da ey dil-i heves-fersâ
Eyledi bey'c-i menyezîd-i kazâ
128. Eylemez Rûma ehl-i dil-güzerî
Ber-ţaraf i'tibâr-ı nükte-verî
129. Olup erbâb-ı Rûm nazma hemîn
Şala lafz-ı mücerred-i taħsîn
130. Dilden itsem n'ola süveydâyı
Nazmuma hâl-i rûy-ı ra'nâyı
131. Menem ol münşî-i kazâ-erkâm
Nazmuma secde itse rûh-ı Nizâm
132. Menem ol rind-i hân-kâh-ı hayâl
Ki olur rûzgâra saţr-ı maķâl
133. Bir simâţ-ı güşâde meydânı
Harf-ı nazmum anuñ nemek-dânı
134. Güftî-i Rûm naĝme-Keşmîrem
Ki ten-i çarħa dâĝ-ı teşvîrem
135. Olur itdükce naĝme-i şeh-nâz
Sühânım reşk-i sürme-i âvâz
136. Nefesüm eylese hoş-âhengi
İde nuţķ-ı Mesîhe hem-sengi

2

SEBEB-İ ATEŞ-İ CİLVE-İ YERÂ‘A-İ TE‘LİF-İ KİTÂB-I TEZKİRETÜ’Ş-ŞU‘ARÂ VE BEYÂN-I MÂHİYYET-İ ‘İLLET-İ İHTİRÂ‘-I NAZM-KERDEN VE TEŞRİFÂTÜ’Ş-ŞU‘ARÂ NÂM-NİHÂDEN

1. Bir şeb olup bu baht-ı bîhüde zıkr
Ser-nihâd-ı zemîn-i bâliş-i fikr
2. Ser-zemîn-i hayâlde yek-ser
Rağş-ı endîşe itdi kaçd-ı haşer
3. Çâr-na‘l-i heyûn-ı meh-sâye
Çârbâğ oldu mülk-i ma‘nâya
4. Ya‘ni kim ‘arza itdi rağş-ı hayâl
Âsumân-ı haşrde çâr-hilâl
5. Râyiz-i fikret-i sitâre-seyr
Melekût-ı hayâle itdi güzer
6. Eyledi münşî-i kazâ-minvâl
Levḥ-i Maḥfûz-ı nazma şarf-ı hayâl
7. Oldı bu fikret-i sûtüde-debîr
Levḥa-gerdân-ı gam-sefir-i sefir
8. Mücmelen gördi bu edîb-i şu‘ûr
Ḥarf ḥarf-i sefir-i gam-manzûr
9. İtdi tâ münşî-i hayâl-i kalem
Tâze ḥarf-ı edâ-yı cümle raqam

² **Başlık:** “Der-şifât-ı Te‘lif-i Tezkire-i Manzûm ve Ḥ‘âbdiden ü Âheng“, “İbdâ‘-ı Nazm-ı Mezkûr-kerden ü ‘Âlet-tertib Zıkr-i Esâmî”, “Şu‘arâ-yı Zamâne” A, Ü₂, Ü₃. **1a** Olub: oldı A, Ü₂, Ü₃. **1b, 2b, 3b, 4b, 5b**, mısraları Ü₃’de karalanmış. **3a** Çâr-miḥ-ı o na‘l-i meh-sâya A, Ü₂, Ü₃. **4a** Ya‘ni gösterdi rağş-ı bürde-hemâl A, Ü₂, Ü₃. **7, 8, 9, 10. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **11b** Âfitâbı: mühri aña A, Ü₂, Ü₃. **12a** Fikret: ṭab‘i Ü₃. **14a** Yek-ser: diğeri Ü₁. **18a** Nazm-ı: nağş u Ü₁. **22b** Ya‘ni ol ḳurb-ı zâ‘irân-ı ḳurb-ilâh Ü₁. **25, 26, 27. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **28a** Ḥayreti: ḥasreti A, Ü₂. **29a** Zîr-i: ferş-i A, Ü₂, Ü₃. / **b** her biri: ba‘d-ezîn A, Ü₂, Ü₃. **32a** İmlâ: ehli A, Ü₂, Ü₃. **36b** Nazmuñ: şî‘rûñ, A, Ü₂, Ü₃. **37, 38. beyitlere** ve **39a** mısraına mürekkeb dökülmüş. **40. beyit** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **43b** Didüm... hoş-dilân-ı mülk-i rızâ Ü₁. **44b** İ‘lâm: efhâm A, Ü₂, Ü₃. **50b** Destâna: dest-i A, Ü₃. **53a** Eyle ey Güftî-i hayâl-engîz Ü₁. **54a** Nazmuñla: nazm ile A, Ü₂, Ü₃. **55, 56, 57. beyitler** A, Ü₂. / **b** mücmelen: olmaya Ü₂. **59. beyit** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **60a** Saṭr-ı: ṭarḥ-ı Ü₁. **61a** Zemîn-i: bu bâğ-ı A, Ü₂. / bâğ-ı: bezm-i A, Ü₂. **64a** Şem‘-i bezme: bezm-i şevka Ü₁. **65a** Sözüñ: sözi Ü₂. **67, 68, 69, 70. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **71a** Eyle ta‘rif-i: gösterüp naql-ı Ü₁. **72a** Mâhiyyet-i zamâneyi: ser-rişte-i fesâneyi Ü₁. **75. beyit** A, Ü₁, Ü₂’de yoktur.

10. Rişte-i şu'leden digeŕ tâze
İtdi taqđır ıarh-ı şırâze
11. Eyledi rûzgâr-ı sifle-maħal
Şu'le-i âfitâbı zer-cedvel
12. Münşî-i fikret eyledi yek yek
Züħalî şarf (u) vaķf-ı gizlik-i ħak
13. Târ-ı mıştar bu nazm-ı şûħa tamâm
Eyledi zülf-i Zühreyi eyyâm
14. Eyledi dîde-i ħired yek-ser
Levh-i Maħfûz-ı nazma şarf-ı nazar
15. Eyledi sâbitât ü seyyârı
Nokta-i ħarf-i kilik-i ħoşkârı
16. Görđi olmış hezâr naķş-ı ħarîb
Raķam-ı ħüsn gibi dîde-firîb
17. Naķş ammâ ki resm-i zîbâsı
Ĥayretüñ nüshâ-i heyülâsı
18. Eyler iken o nazm-ı zî-şâna
Şarf-ı nezzâre-i perîşâna
19. Görđi bir fırķa-ı heves-fıtrât
Mesned-ârâ-yı bâliş-i ħayret
20. Ya'ni ervâĥ-ı şâ'irân-ı selef
Tutmuş ol ünsġâh-ı dilde ıaraf
21. Men-i zârı görince bî-hengâm
Oldılar merħabâ-zen-i eyyâm
22. Her birisi o fırķanuñ nâ-gâh
Ya'ni ol zâ'irân-ı ķurb-ı ilâh
23. Fırķa ammâ o zümre-i efħem
Her biri ħoş-nişîn-i mülk-i 'adem
24. Fırķa ammâ o zümrenüñ fevci
Her biri sâkin-i bülend-evci

25. Ba‘d-ez güft (ü) gūy-i hāşū’l-hāş
Eyleyüp ‘arz-ı meclis-i ihlāş
26. Sāde-levhān-ı dersgāh-ı hayāl
Āşinā-cilve itdi istikbāl
27. Hoş-nişinān-ı mülk-i hayret-sūy
Her taraf oldılar hoş-āmed-gūy
28. İtdiler dāğ-ı hayreti taqdim
Vaḳf-ı zānū-yı kürniş-i teslīm
29. Eyleyüp zīr-i pāy-ı hayreti būs
Her biri bā-hücūm-ı şad-efsūs
30. Didi ey gam-nizām hoş geldüñ
İtdün ihyā tamām hoş geldüñ
31. Sen edīb-i cihān-ı ma‘nāsın
Rāz-dān-ı dem-i Mesihāsın
32. Meclisüñde nümüne-i imlā
Üstühvān-ı hikāyet-i ma‘nā
33. Dāğ-ı ma‘nā-i şadır u vārid
Rāh-ı hayretde her taraf hāsıd
34. Kıl bize ey güzide-i devrān
Şive-i ‘ālem-i vücūdı beyān
35. Zümre-i mübdi‘ān-ı güftarı
İ‘tibār-ı zemīn-i eş‘arı
36. Semt-i nazmuñ harif-i hoş-raḳamın
Nüktenün nahle-i nevīn ḳalemin
37. Bed-nümūdī-i çarḫ-ı pür-fenden
Sırr-ı ahvāl-i berzaḫ-ı tenden
38. Eyle cümle yegān yegān ta‘rīf
Belki ta‘rīf-i rüzgāra redif
39. Nicedür hoş-dilān-ı mülk-i vücūd
‘Alem-i tende naḳş-ı būd ü nebūd

40. Mülk-i nazmuñ edîb-i kârından
Hüküm-i ahvâl-i rûzgârından
41. Cins-i nazma revâc ü kâr mı var
Naş-ı tamğa-yı i'tibâr mı var
42. İltifât-ı elem kesel nicedür
Hâlet-i kâr-ı ehl-i dil nicedür
43. Ben daği ba' de 'acz-i hayret-zâ
Didüm ey zâ'irân-ı mülk-i beķâ
44. Hüküm-i ter-destî-i kalemle tamâm
İdeyüm hâl-i 'âlemi i'lâm
45. Rûzgâr-ı saķim-debdebeyi
Vaz'-ı çarh-ı le'im-kevkebeyi
46. 'Âlemüñ kâmilân-ı devrânın
Nükte-dânân-ı kâmil-iz'ânın
47. Pâye pâye tamâm-ı nîk ü bedin
Ya'ni Cem-meşrebân-ı mih-senedin
48. Semt-i nazmuñ ğalaṭ-neverdânın
Belki düzdân ü harf-ġirânın
49. İdeyüm zîb-i levḫa-i icmâl
Tâze maẓmûn-ı harf-ı saṭr-ı maķâl
50. Eyleye siḫr-i rûzgâra redîf
Çire-destâna ḫâme-i ta'rîf
51. Düşe âhûveşân-ı fikr-i şigerf
Dâm-ı saṭr-ı beyâna harf-be-harf
52. Ola harf-ı ḫayâl-i tâze beyân
Hoş-nişin hem-çü hâl-i maḫbûbân
53. Eyle Güftî ḫayâl-i siḫr-engîz
Ba'd-ezîn câm-ı fikreti leb-rîz
54. Tarz-ı nazmuñla ey heves-ta'bîr
Rûmda eyle tezkire taḫrîr

55. Selefüñ tezkire-nüvīsānı
Neşr ile gerçi virmiş ‘unvānı
56. Çerme-i kilkin eylemiş ekşer
Her biri rast-gerd-i semt-i diger
57. Nazm ile lîk itmemiş eslāf
Çalemin reşk-i hāme-i Vaşşāf
58. Olmamış böyle bir sūtūde-eşer
Mücmelen zîb-i levh-i tarh-ı diger
59. Sen de ey fikret-i hıred şābāş
Dehre vir reşk-i tezkireñle telāş
60. Nükteyi tāze saır-ı irād it
Başka bir tarz-ı hāş inşād it
61. Tarh-ı nev kıl zemīn-i hurremde
Bir eşer koy bu bāğ-ı ‘ālemde
62. Çün sühan-perverān-ı devr-i kadīm
Sen de bir tarh-ı tāze kıl terkīm
63. Sūz-ı dilden derūnda dāğ uyar
Sen de ‘ālemde bir çerāğ uyar
64. Eyle ol şem‘-i bezme rindāne
Nıgeh-i ehl-i şevkı pervāne
65. Sözüñ ol yerden eyle germ-i ‘alem
Olmaya rū-şinās-ı naşş-ı kadem
66. Ola ta‘bīr-i sihr-i girdārı
Nüktenüñ rüy-ı dest-i bāzārı
67. Tayy-ı tūmār idüp sefir sefir
Ola meşq-ı zebān-ı ma‘nā-çir
68. Çire-destāna eyle naql-ı sühen
Olma inkāra h‘ān-ı bezm-i kühen
69. Her sözüñ kār-nāme-h‘ān-ı şudūr
İde işbāt-ı nüktede düstūr

70. Ola ey âteşin-nefes bülbül
Ğonce-i vâridât-ı ma'nâ gül
71. Eyle ta'rîf-i gerdiş-i eyyâm
Virme tab'a telâş-ı bî-hengâm
72. Eyle mâhiyyet-i zamâneyi zıkr
Belki eyle hamîr-i mâye-i fikr
73. Eyleyüp zıkr-i çarh-ı bûkalemün
Her birin kıll maḥalline maḫrûn
74. Hışmı vaḫf-ı telâş-ı kâr eyle
Hırz-ı bâzû-yı rûzgâr eyle
75. Eyle ey kilik-i vâsıtî ḫarekât
Dem irişdi beyân-ı teşrifât

(Elif Harfi)

3

MEVLÂNÂ EMİNÎ-İ BURSEVÎ

1. Bursevî şâ'ir-i ğalaṭ-perver
Evvelâ ḥar-gedâ Emînî-i ḥar
2. Başda destârı çengeli görünür
İ..e fenninde Bû 'Alî görünür
3. Sâdedür şî'ri luṭf-ı ma'ñadan
Ber-ṭaraf külfet-i mu'ammâdan
4. Lafzı çirk-âb-güy-ı da'vâdur
Şî'ri telvîs-i saṭr-ı ma'ñadur
5. Semṭ-i nazmuñ ḥar-ı ğalaṭ-güyı
Meclis-i i..enüñ heves-cüyı
6. Lîk ḥâlâ olur o şahş-ı foḍül
Sâkin-i merzübüm-ı İstanbül
7. Gâh gâhî ğarîb-ḥâlet olur
Levs-i seccâde-i şerî'at olur
8. Yazma imlâ-yı şî'r-i serdemeyi
P..t ider ḥarf ḥarf maḥkemeyi
9. Olalı kâzî-i âcâyib p..t
Oldı küttâb p..t ü nâ'ib p..t
10. Oldı itdükce vaz'-ı i..e-nümün
Der ü dîvâr-ı maḥkeme me'bün
11. Hep g...nden çıkar o şî'r-i behem
Şaştüñ i..e olsa n'ola kalem

³ **Başlık:** İbtidâ-yı Tezkire-i Manzûme 'Ale't-tertib Ḥarfü'l-elf, Monla Emîn-i Bursevî A, Ü₂, Ü₃, **2b** İ..e fenninde: i..ede lîk A, Ü₂, Ü₃. **10a** Oldı: olur Ü₁. **12a** Gün-ı mihriz-i beyâmı künde-nümün A, Ü₂, Ü₃. **14.** **beyitten** sonra gelen "Ġazel" A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

12. Şi'r-i hezl-âşinâsı i..e-nümün
Vağf-ı dârü'l-ğadesdür ol mazmün
13. Olmuş ol şi'r-i hezl germiyyet
Behağ-ı rüy-ı şâhid-i 'işmet
14. Oldı ol güne nazm-ı süst-redif
Aşl-ı bî-rağbeti-i şi'r-i laţif

Ġazel-i Mezbür

Fe'îlâtün (Fâ'îlâtün) / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün (Fa'îlün)

1. Ne kadar olsa ayak bağı kayurmaz güzelüm
Bir kaç adım yürü meyğâneye toğrı gezelüm
2. Bir ayak seyri murād idi ġarağ dünyādan
Sākiyā şun bize bir cām içelüm de geçelüm
3. Ķurtuluş yok bilürüz ölmeden evvel ġamdan
Şişe-i zehr-i cefāyi kırılınca çekelüm
4. Ķurı Ķurı nice mā'il olur ol şāha göñül
Mivedār olmaz iken şāğ-ı nihāl-i emelüm
5. Beni bir siğr ile bend itdi Emīni ol şūğ
Çeşm-i cūdüsını vaşf eylemege varmaz elüm

4

MEVLĀNĀ ÜNSĪ-İ MONLĀ

1. Rūmda nükte-perver-i ġarrā
Ünsi-i tāze-ğüy u pāk-edā
2. Zāt-ı vālāsı iftiğār-ı fuğul
Perveriş-yāb-ı ġāk-i İstanbül

⁴ **Başlık:** Mevlānā Ünsi Efendi A, Ü₂, Ü₃. **1b** Ġüy u: ġüy ı Ü₁. **2, 3, 4, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **5a** 'İrfān: 'unvān Ü₂, Ü₃. **7b** 'Ulüm u: 'ulüm Ü₁. **9a** Olsa ger: olmasa Ü₃. / **b** ġarc-ı: çarğ-ı Ü₂. **26. beyitten** sonra gelen iki kıt'a A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

3. Țab^c-ı maṭbū^cı reşk-i Ḥākānī
Rūzgāruñ edīb ü Ḥassānī
4. Mücmelen kār-dān u nükte-naşīb
‘Ulemā-yı zemīn-i Rūma edīb
5. Olmuş ol dāver-i ḥıred-‘irfān
İftihār-ı gürūh-ı monlāyān
6. Mülket-i şı‘re Țālib-i āmil
Metn-i ‘irfāna nüşḥa-i kāmīl
7. Bāde-i şu‘le cām-ı fikrete denn
Feylesōf-ı ‘ulūm u mūcid-i fenn
8. Şı‘ri hem rütbe-i verā-i kemāl
Țab^cı çābük-süvār-ı ‘arşa-i kāl
9. Olsa ger bezl-i luṭfına maḵrūn
Ḥarc-ı yek-rūze genc-i Efrīdūn
10. Düşse ders-i keremde tedrīse
Ḥātem-i himmet ü tehī-kīse
11. Nokṭa-i kilik-i ‘anber-efşānı
Dāğ-ı reşk-i revān-ı Ḥākānī
12. Līk temyīz-i mülk-i Rūm-ı ğalaṭ
İḥtiyārāt-ı nā-rūsūm-ı ğalaṭ
13. Yine ol ḥoş-nişīn-i mülk-i süḥen
Dağıdur şıḳleti edānīden
14. İştīlāhāt-ı mülk-i Rūm ‘aceb
Bu nesak üzre rū-nümādur heb
15. Ol ki bālā vü pesti fark itmez
Ġam-ı ḥāṭır-nişesti fark itmez
16. ‘İlm ü ‘irfān ile tefahḥur ider
Cehlini māye-i taşaddur ider
17. İder işbāt-ı zu‘m-ı nā-ehli
Ḥānedān-ı ‘ulūma Bū Cehli

18. Mücmelen ol Hidiv-i şüh-meniş
İtse işbât-ı nükteye verziş
19. Kalem-i vâsıtî-beyânından
Böyle gül-rîz olur zemîn-i sühan
20. Sâ'ir eş'âr-ı dil-pezîri tamâm
Bulmayup levh-i hâtır içre nizâm
21. Oldı bu hâme-i ğarîbe celîs
Şıfat-ı dânişinde kıt'a-nüvîs
22. Sâbıka kim Bahâyî-i merhûm
Şadr-ı fetvâya virdi hükmi-i merkûm
23. Eyleyüp rûzgâra 'arz-ı naşîb
Silsile kaydın eyledi tertîb
24. Ünsî-i zâra virdi feyz-i murâd
Tâze va'd-ı mücerred-i Bağdâd
25. Oldı fi'l-hâl tab'ı hayrânı
Kıt'a-perdâz-ı şükr-i ihsânı
26. İtdi bu kıt'a-i sitâre-tırâş
Hükmi-i ter-destî-i hayâlini fâş

Mücmelen Kıt'a-i Ünsî-i Edîb

Silsile tarhını itdükde Bahâyî-i ferîd
İtdi işbât-ı mekârim 'ulemâ-yı 'aşra

Şükr kim düşdi bizüm pâyumıza devletden
Va'd-ı Bağdâd o da ba'de harâbe'l-Başrâ

Tetimme

İtdi bu kıt'a-i ğarîbe-nümün
Tab'ı pāk-i Bahâyî'yi memnun

Virdi Bağdâd hükmini ol dem
Eyledi ser-girân-ı luḫ ü kerem

5

DER-TA‘RİF-İ MEVLÂNÂ ŞEYHİ ‘ARZÎ DEDE CÂ-NİŞİN-İ MEVLEVÎ-HÂNE-İ ĞALAŦA

1. Biri dağı ħarîf-i nükte-nihâd
Mevlevî şeyĥi ‘Arzî-i üstâd
2. ĞalaŦada o mevlevîhâne
Olmış anuñla reşk-i kâşâne
3. Nefes-i rûĥ-perveri ħâlâ
Eyler iĥyâ-yı rûĥ-ı Mevlânâ
4. Eyler itdükce şab‘-ı meyl-i uşûl
Her sözün ĝüřvâr-ı sem‘-i şabûl
5. İtmede ol kelâm-ı pāk-edâ
Rûĥ-ı mes‘ûd-ı Ādemi iĥyâ
6. Anda her vâridât-ı ĝaybî-dem
Ĥalef-i ĥayr-ı ĥazret-i Ādem
7. Ķavli ma‘nâya çün naş olmuşdur
Rûĥ-ı Ādem müřahĥaş olmuşdur
8. Kimi rûĥ-ı ĥasîsdür dirler
Ya‘ni ĥisset-celîsdür dirler
9. Bâ-ĥusûsa şalenderân-ı be-nâm
Oldılar p..t-i pâzen-i eyyâm
10. Bu ‘acebdür ki şimdi dervîşân
Oldılar řâĥib-i tecemmül ü şân
11. İdeler bir peşiz içün her-bâr
İrtikâb-ı dürûĝ-ı nâ-hencâr
12. Gerçi kim bu řarîĥa-i ‘âlî
Oldı âzâr-ı daĥldan ĥâlî

⁵ A, Ü₂, Ü₃’de ‘ayn harfi sırasında geçiyor. **Başlık:** Mevlânâ Şeyĥ Arzî Dede Ü₁. **1b** ‘Arzî: Arzî Ü₁. **2b** Olmuş anuñla: oldı zâtiyle Ü₁. **3b** Eyler: ider Ü₁. **4b** Her sözün: sözünü A, Ü₂, Ü₃. / sem-i: ĝüř-ı A, Ü₂, Ü₃. **5a** Ol: her Ü₁. **6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 22, 23, 24. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **24. beyitten** sonra “Ğazel-i Arzî Dede” Ü₁.

13. Dahl olunmaz bu fırka-i tecrîd
Oldılar dâğ-ı sîne-i taklîd
14. Hep gedâ vaz' ü ser-verâne-reviş
Kâmilân-ı mücerredâne-reviş
15. Dehre şalmışdı sâye-i rağbet
İde Hâk rûh-ı Âdeme raḥmet
16. Tab'ın itdükce germ-i sâ'il-i şevk
Fuḡarâyı iderdi nâ'il-i şevk
17. Olmış idi idüp hücüm-ı muḡib
Ser-be-ser diyâr-ı Rûm muḡib
18. Fuḡarâ yolına idüp derkâr
Naḡd-ı cânın iderdi hem îşâr
19. Metn-i bezle olunca nâdire-ḡarf
Kendi öz mâlını ider idi şarf
20. Bârek-Allâh özge kâr-ı ḡasen
Kendi mülk-i 'ademde tutdı vaḡan
21. Ḳaldı nâm-ı ḡoş ü nigû bâḡî
İtmede germ-meclis âfâḡî
22. Şi'r-i 'Arzî ḡayâl-i meşḡündür
Hâk budur kim selîs ü mevzündür
23. Ḥayy-i işbâta gösterüp iḡdâm
Saḡr-ı eş'âr-ı dil-pezirî tamâm
24. Olmamaḡla ḡayâl-dâştımız
Oldı naḡli fûrû-güzâştımız

(Be Harfi)

6

HAZRET-İ MEVLÂU'L-MERHÛM MEVLÂNÂ BAHÂYÎ EFENDÎ

1. Gerçi hüküm-i yerâ'a-i tahrîr
Bu zeminde olurdu cilve-pezir
2. Şadr-ı bezm-i hayât olan keyhân
Ola dîbâce-i haţţ-ı tibyân
3. Böyle olmuşdı fezâlik-düstür
Ola hüküm-i sevâdı tâze-suţür
4. Eylemekle ʿaţâ-yı mevfûrı
Ġarķ-ı baħr-ı kerem bu mehcûrı
5. İktizâ itdi ola zîb-i rûsûm
Naķl-ı nâm-ı Bahâyî-i merhûm
6. Haķ bu ki nükte-dân-ı ʿâlem idi
Şîve-i cûdda müselleme idi
7. Bû ʿAlî ṭabʿ-ı ḡall-i verziş idi
Üstâd-ı zemîn ü dâniş idi
8. ʿİlmi fuşţâyî-i mücerred idi
ʿUlemâ aña ṭıfl-ı ebced idi
9. Hoş-ķalem düşmen ü ġıred-ġâme
Rûzgâra edîb-i ʿallâme
10. Olmuş idi o nükte-senc-i güzîn
Reşķ-i ṭabʿ-ı Bahâyî-i Ķazvîn
11. Virmiş idi tamâm-ı pirâye
İki defʿa bisâṭ-ı fetvâya
12. Rûzgâruñ o nükte-ilbâsı
Bilür idi maķâdir-i nâsı

⁶ A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

13. Üstüh^vân-ı kelâm ey hoş-fen
Güş kııl şî'r-i dil-pezirinden

Ġazel-i Mezbür

Mefâ'ılün / Mefâ'ılün / Mefâ'ılün / Mefâ'ılün

1. Uçurduñ h^vâb-ı nâz-ı yârı ey feryâd n'eylersün
İdüp fitneyle dünyâyı harâb-âbâd n'eylersün
2. Taḫbîbüm gerçi her derde idersün bir devâ ammâ
Cünün-ı ehl-i 'aşq olınca mâder-zâd n'eylersün
3. Güzel taşvîr idersün hâl ü haḫḫ-ı dilberi ammâ
Füsün u fitneye geldükde ey Bihzâd n'eylersün
4. Bahâyiveş degülsin kâbil-i feyz-i şafâ sende
Tekellüf ber-ḫaraf ey ḫâḫır-ı nâ-şâd n'eylersün

7

BŪ SA'İD EFENDİ

1. Bir de ol zümrede bülend-edâ
Bū Sa'îd ol güzîde-i 'ulemâ
2. Zübde-i fırka-i kazâ-seyri
'Ālemüñ Bū Sa'îd-i Bu'l-Ḥayri
3. Mülk-i 'ilmüñ ferîd ü naḫḫâdı
Rūzgāruñ vaḫîd ü üstâdı
4. Feylesōf-ı daḫîka-dân-ı ḫired
Cevher-i evvel-i 'ulūma raşad

⁷ **Başlık:** İftâ-penâh Ḥazret-i Bū Sa'îd Efendi Ü₁. **1a** Birisi de bu zümrenüñ hâlâ A, Ü₂. **7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 20. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **7a** Şükürinde eyleyüp: şî'inde gösterür Ü₃. **16a** İtmîş: itdi Ü₁. **17a** Nükte-medâr: sihr-i âsâr A, Ü₂, Ü₃. **18a** Gûsi: güyü A, Ü₁, Ü₃. **19a** Zîb ü pîrâye: şadr ü pîrâye Ü₂, Ü₃. / şadr-ı fetvâya A. / **b** şadr-ı fetvâya: ol ḫired-vâya Ü₃. **20a** Olmîş: bâğ-ı Ü₁. **21. beyitten** sonra gelen iki beyti alınmış gazel A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

5. Zâtın itmiş ferâ'id-i hikmet
Münşî-i kâr-nâme-i fıtrat
6. Zâtını eylemiş Hudâ el-hak
Yemm-i feyze tamâm-ı mustağrak
7. Lîk şükürinde eyleyüp takşîr
Oldı vaqf-ı tabance-i teşvîr
8. Dîde-i hırş u âzını takdîr
Hâr-ı âzâr-ı gamla itdi zarîr
9. Eylemiş anı hikmet-i Tevvâb
Teşne-leb mande-i cedâvil-i âb
10. Sâhil-i cezr ü medd-i hırşa hemîn
Tab'ını eylemişdi sâye-nişîn
11. Mey-i ğaflet idüp giran-sâye
Merhamet eylemezdi dünyâya
12. Görseñüz bir peşîz-i dîn-miğdâr
Anı bir hâl ile iderdi şikâr
13. Celb için eyler idi ol farazâ
Selb-i evkâf-ı Câmi'-i Aşkâ
14. Gâh kim baḥş-i ḥisset eyler idi
Mihre işbât-ı 'illet eyler idi
15. Eyledi rûzgâr-ı nâ-hemvâr
Dîde-i hırşî raḥne-yâb-ı ğubâr
16. İtmîş ol gizlik-i ḥired-fezlek
Elif-i âb-rûy-ı nükteyi ḥak
17. Gerçi olmış o tab'-ı nükte-medâr
Vârişü'l-mülk-i ḥıṭṭa-i eş'âr
18. Güft (ü) gûsi ki sihr-ârâdur
Lîk tarz-ı sükûtı a'ladur
19. Sâbıkan oldı zîb ü pîrâye
İki üç def'a şadr-ı fetvâya

20. Olmış ihsân-ı ye's-meşhûnı
Perveriş-yâb-ı va'd-ı kemmûnı
21. Şi'r-i âteş-tırâşesin hattâ
Böyle eyler tırâz-ı levh-i edâ

Ġazel-i Mezbûr

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün

1. Ķad-i mevzûn-ı sâķi bir nihâl-i nâz-perverdûr
Mey-i gül-gûn ile sâġar elinde bir gül-i terdûr
2. Sa'idâ şoġbet-i peymânededen dûr olma 'âlemde
Nedim-i pâk-meşreb sâf-dil var ise sâġerdûr

8

MEVLÂNÂ BEYÂNÎ

1. Bir daġi nûkte-perver-i mâhir
Ĥoş-tekellüm Beyânî-i şâ'ir
2. Duġter-i nazmı kim mu'ammâdur
Maġrem-i bezm-i ġâş-ı dünyâdur
3. Olmuş ol merci'-i gürûh-ı fuġûl
Sâye-perverd-i ġâk-i İstanbûl
4. İtdi dirler velâdetin ifşâ
Burnı bir kaç sene muġaddem tâ
5. Sâbıķa-gûy-ı dâsitân-ı kühen
Naġl iderler ki ferc-i mâderden

⁸ **Başlık:** Faġru'l-'ulemâ Ĥazret-i Beyânî Efendi Sellemehü'l-lâh A, Ü₂, Ü₃. **4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 29.**
beyitler A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **20a** Aña olmuş aña A, Ü₂, Ü₃. **23a** Olmuş ol: bü'l-'aceb Ü₁. **24b** O enf-i: burun A, Ü₂, Ü₃.

6. Rûz-ı mîlâdı çünki buldı vülûc
Burnı on yıl muqaddem itdi hürûc
7. ‘Ahd-i Fir‘avn idi dimiş hükemâ
Necm-i mevlûdı buldı evc-i ‘ulâ
8. Oldı dir âbdân-ı nükte-enîs
Şâbıkan ‘Ûc bin ‘Unuq ile celîs
9. Bir rivâyetde dir şehân-ı fûhûl
Buldı çün sinn-i erba‘ine vuşûl
10. Oldı ber-muktezâ-yı naql-i şudûr
Hâric-i dâ’ire-i ‘amelden dūr
11. Hâricî oldı hazret-i ma‘tûh
Eyledi rûzgâra ‘arz-ı şükûh
12. Oldı ba‘d-ez-hezâr tayy-ı kazâ
Dâğ-ı neng-i tarîka-i şu‘arâ
13. Evvelâ oldı ol sûtûde-mağâl
Şârih-i metn-i Seyyid-i Baṭṭâl
14. Tab‘ına itdi vâridâtı sünûh
Yazdı te’sîr-i mağz-ı hurde-şürûh
15. N’ola ger olsa nazm-ı muhteremi
Pâre pâre çü perde-i haremi
16. Köhne-meddâh-ı rûzgâr-kesân
Cûd-perver be-kîse-i digerân
17. Zemherîr-i edâsı şad-taḥsîn
Hem çü Aşḥâb-ı Kehf-i çille-güzîn
18. Elf-i saṭr-ı şi‘r-i nükte-rüsûm
Pîr-i Gûderz’e deste-çüb-ı hücûm
19. Olmış ol sekte-i nefes her-bâr
Maraz-ı mevt-i şâhid-i eş‘âr
20. Aña olmuş vazîfe-i râtib
Naql-i menşûr-ı pâye-i manşîb

21. Defter-i nüshâ-i perîşânı
Hâşv-i ceyb ü kenâr-ı nâ-dânı
22. Rüstâ-zâd-ı ʿâlem-i eşʿâr
Köhne-târîh-güy-i seng-i mezâr
23. Olmuş ol şâʿir-i hikem-îzʿân
Üstâd-ı reʿîs-i Nüşirevân
24. Daħi raʿnâ olurdu nazm-ı laţîf
Çengeli olmasa o enf-i şerîf
25. Sözin eylerdi nükteyi câmiʿ
Burnı takrîre olmasa mâniʿ
26. Olmasa olur idi râst-nażar
Perde-keş sâye-i bürüdet eger
27. Burnınuñ sâye-i ğalaţrâhı
Sedd-i Yeʿcüc olmasa ğâhi
28. Olmaz idi nigâh-ı süst-eşer
Ġalaţ-üftâde-i çeh-i dîger
29. Fikri olsa taħayyüle dem-sâz
Böyle virür süţür-ı şîʿre tırâz

9

HAZİNEDE BEDRİ

1. Birisi daħi sâye-perverde
Harem-i şâh-ı heft-kışverde
2. Oţa-ı hâş-ı şâh-ı vâlâya
Yaʿni olan delil-i pîrâye
3. ʿÂlemüñ nükte-dân-ı âġâhı
Sâye-perverd-i devlet-i şâhî

⁹ Harfu'l-bâ A, Ü₂. **Başlık:** Efşahü'ş-şu'arâ Hâşş Oţalı Bedrî Muhammed Aġa Ü₁. / Efşahü'ş-şu'arâ Bedrî Muhammed Aġa Hâşş Odalı (Oţalı A) A, Ü₃, **1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. beyitlere** Ü₃'de mürekkeb dökülmüş. **9a** Ol: nev Ü₁. **15a** Olsa: itse Ü₁. **18. beyit** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **18. beyitten** sonra "Ġazel-i Mezbür" Ü₁.

4. Bedri hoş-edā vü nādire-gīr
Āsumān-ı hayāle mihr-i münīr
5. Ser-zemīn-i hayāli meh-geşte
Harf-ı maẓmūnı şu'le-isrişte
6. Tābiş-i nūr-ı fikretinden tā
Olamaz harf-i nazmı çehre-nümā
7. Lāyık eylerse münşī-i taqdīr
Mihri āhar-ı levha-i ta'bir
8. Sözi rüşen-çerāğ-ı ma'nādur
Sīne-i mihre dāğ-ı ma'nādur
9. Tab'ıdur ol Mesih-i nādire-sāz
Reviş-i vā-güzārıdur i'cāz
10. Şīve-i nazma tab'-ı nakkādı
Ser-i haṭṭ rüzgār-ı āzādı
11. Bārek-Allāh o āb ü tāb-ı hayāl
Şu'leden hep sirişte-saṭr-ı maḳāl
12. Fi'l-meşel ey dil-i heves-tahmīr
Görse yek-çend münşī-i taqdīr
13. Saṭr-ı maẓmūn-ı māh-ı imlāyı
Noḳta-ı zer ider Süreyyāyı
14. Hābbezā ey dil-i heves-meşhūn
Dem-i tarḥ-ı nüvišten-i maẓmūn
15. Olsa lāyık hayāl-i sihr-irād
Şu'le-i āfitābı zamğ-ı midād
16. Tab'-ı pākī sipāh-ı mest-i füsūn
Nazmı ser-cüş-ı bāde-i maẓmūn
17. Olmuş ol nazma ey dil-i nā-şād
Levh-i ḥor-rīz-i meşḳ-i isti'dād
18. Levh-i irāde nazmını gāhī
Böyle eyler delīl-i āgāhī

10

İFTİHÂR-I ŞU'ARÂ HÂZRET-İ BEZMÎ ÇELEBÎ

1. Ālemüñ hoş-edā vü maqbūli
Biri de Bezmî-i Sitanbūlî
2. Lāyık ol nazm-ı hoş-edāya eger
Şu'le-i mihr olursa cedvel-i zer
3. Cins-i nazmuñ beyān-ı hoşkārı
Sāde dellāl-ı rüz-ı bāzārı
4. Nazm-ı nāzük-edāsı bā-inşāf
Hem esās-ı dükānçe-i şahhāf
5. Şāhid-i nazmı kim dil-ārādur
Maḥrem-i bezmgāh-ı dünyādur
6. Bāgbān-ı ḥayāli nādire-fen
Farṭ-ı renginî-i ḥayālinden
7. Döndürür luṭf-ı nazm-ı hoşkāre
Saṭr-ı mazmūnı zağferanzāre
8. Dir o şîr-i ġarîbi cümle gören
Za'feran-ḥaṭ mücerrebāt-süḥen
9. Didiler ṭab'ına ferā'id-i fen
Tāze-dellāl-ı çār-süy-ı süḥen
10. Olicağ germ-rişte-i eş'ār
Ṭab'ı anda meyānci-i bāzār
11. Rüstem-i ṭab'ın eylemiş dil-ḥūn
Ḳayd-ı şeb-ḥūn-ı leşker-i mazmūn
12. N'ola olsa o ṭab'-ı herze-telāş
Āteşin-nükteden sitāre-tırāş

¹⁰ **Başlık:** Bezmî-i Sitanbulî A, Ü₂, Ü₃. **2b** Şu'le-i: levḥa-i Ü₂, **4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.** **beyitlerin** a mısralarının bir kısmına b mısralarının tamamına mürekkebe dökülmüş okunmuyor Ü₃. **4a** Nazm-ı: dil-i A, Ü₂, Ü₃. **5b** Bezmgāh: bezm ḥās-ı A, Ü₂. **7b** Zağferan: za'feran A, Ü₁, Ü₂. **9a** Ṭab'ın itmiş ġalaṭ-ğüzārî-i fen A, Ü₂, Ü₃. **16.** **beyitten** sonra "Ġazel-i Mezbūr" Ü₁.

13. Țab'ın ālūde-i güşāyiş ider
Meşķ-i taklīd-i āzmāyiş ider
14. O müza'fer o sūtūr-ı nev-irād
Şekl-i aşferde eyler 'arz-ı sevād
15. Țalemi aħz ü celbe rābıȚadur
Nazmı bikr-i ĥayāle vāsıȚadur
16. İtse gāhī ĥayāl-i hūr-i sevād
Şi'rin eyler bu vech ile irād

11

MEVLĀNĀ BAHĀYĪ RE'İSÜ'L-MÜNECCİMİN

1. Birisi daħi rind-i küfr-‘alem
Köhne şā'ir Bahāyī-i ĥoş-dem
2. Şaħş-ı ma'kūs-fiȚrat-ı ma'lūm
Aħter-i naħs-ı rüzgār-ı nücūm
3. Mülk-i Rūm-ı Țazā-şükūhe tamām
Ĥāliyā ser-müneccim-i eyyām
4. Didi fennüñ 'UȚarid-i şūmı
Ki Sitanbuluñ ola maħdūmı
5. Ki ĥakīmān-ı Rūm-ı aħter-bīn
Didiler aña ĥāk-i Țoşantīn
6. Aña Rūmuñ dimiş Zuħal-bīni
Ĥār-ı gūsāle-zād-ı Țazvīni
7. Āb-rūy-ı yerā'ası bi'z-zāt
Levħa-şüyende-i şurūt-şalavāt

¹¹ **Başlık:** Bahāyī ya'ni Ĥüsni Küfrī Ser-müneccim-i Dergāh-ı 'Ālī A, Ü₂, Ü₃. **1a** Birisi daħi: küfr-i terkīb ü A, Ü₂, Ü₃. **3a** Mülk-i: şāh-ı Ü₁. / şükūhe: şükūbe Ü₁. / hāliyā: biri de A, Ü₂, Ü₃. **4, 5, 6, 7, 8, 16. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **14a** Metn-i: meşķ-i A, Ü₂, Ü₃. / **b** Meşķ-i: metn-i A, Ü₂, Ü₃. **15a** Nazmı: dili A, Ü₂, Ü₃. / **b** sebķat itdi sözü: sebķat-ı sūzī-i Ü₁. **16. beyitten** sonra iki beyitlik “ȚıȚ'a-i Hezl-gūne” Ü₁. ȚıȚ'a-i Hezl-gūne; **2b** kelime karalanmış.

8. Böyle eyler mühendisân-ı hayâl
Metn-i ta'rif-i hâlini icmâl
9. Aşl-ı nisyân-ı köhne İslâmı
Tâze-kıssîs-i deyr-i hod-kâmı
10. Püf-zen-i şem^c-i zühd-i encümeni
Küfr-i dūd-ı çerâğ-ı Berhemeni
11. Köhne-üstâd-ı yâve-sencânı
Hem nişâb-ı 'Übeyd-i Zākânî
12. Gerçi tarz-ı hüsünde hîç-eser
Yâve-semtinde mübdi^c-i diğer
13. Nüşa-i hezli kim derun-resdür
Tüşe-i râh-ı âhîret besdür
14. Sözi kim metn-i nükte-dânidür
Meşq-i Öklides-i ma'ânidür
15. Nazmı pür-lafz-ı âşinâyiden
Sebkat itdi sözi şifâyiden
16. Böyle eyler o lafz-ı ma'nidâr
'Arz-ı mazmün-ı şi'r-i hezl-âsâr

Qıf'a-i Hezl-Güne

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Mihrezüm 'uryân olup ebdâl şeklin bağlamış

Tekye-i künında şahib-hâl şeklin bağlamış

Qur'a-i kîri elinde tahte-i kün ortada

Maqlem-i bedkârı şeklin bağlamış

12

MEVLÂNÂ BİHİŞTÎ

1. Bu gürûhuñ harîf-zen çeledi
Biri daħi Bihîştî-i Çelebi
2. Olmuş ol yâve-şî'r-i bî-ser ü bün
Çay^c-i maħmûrî-i harîf-i süħün
3. Didi Rûmuñ ruvât-ı mağbûli
Ağl-ı küll zâde-i Sitanbûlî
4. Olur ekşer o şî'r-i nâ-hemvâr
Levs-i dâmân-ı lînet-i güftâr
5. Şî'ri gerçi dürüst-implâdur
Sâde-levh-i rüsûm-ı ma'nâdur
6. Bu da zu'mınca nükte-perverdür
Herze-îrâd-ı semt-i dîgerdür
7. Olmuş ol herze-şî'r-i hezl-îrâd
Kürz-i pes-mande-i cezîre-i bād
8. Oldı ol güne nazm-ı hezl-redîf
Aşl-ı bî-rağbetî-i nazm-ı laţîf
9. İtse gâhî hayâl-i ma'nâ-çîr
Şî'rin eyler bu vech ile taħrîr

¹² **Başlık:** Bihîştî-i Çelebi H^vâce-zâde el-İstanbûlî A, Ü₂, Ü₃, **3, 9. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **4a** Nâ-hemvâr: ma'nîdâr Ü₁. **4, 5, 6, 7, 8. beyitlere** Ü₃'de mürekkebe dökülmüş. **9. beyitten** sonra "Gazel-i Mezbûr" Ü₁.

(Te Harfi)

13

MEVLÂNÂ TÂ'İB ÇELEBİ

1. Ehl-i ʃabʕuñ nedîm-i maḳbûli
Biri de Tâ'ib-i Sitanbûlî
2. Şî'r-fehm ü ʃarîf-i dânişdür
Fârisîdân u nûkte-verzişdür
3. Bu zemînüñ ʃarîf-i ʃoş-ḳalemi
Nûktenüñ ʃoş-nüvîs-i zîr ü bemi
4. Gerçi olur bu ḳavl-i safsaḳa-zâd
Nâ-maḳal naḳl-i meclis-i îrâd
5. Lîk ber-muḳtezâ-yı sûḳ-ı kelâm
İtdi ḳâmem bu meslek üzre ḳırâm
6. Çîre-destân-ı meclis-i ma'nâ
Oldı bu nev'â rûz-merre edâ
7. ʃoş-ḳalem diyü eylemiş îhâm
Düzd-i mazmûna zümre-i A'câm
8. Eylemiş ol gürûh-ı siḫr-âheng
ʃoş-nüvîsi daḳı aña hem-seng
9. Şaded-i dîgeri idüp îrâd
İdelüm ḳayy-ı naḳl-i safsaḳa-zâd
10. Ba'd-ez güft (ü) gûy-ı ḳayret-sâz
Mücmelen Tâ'ib-i sūḳan-perdâz
11. Şî'ri del-reşḳ-i nûkte-i hemedür
ḳayli mazmûna vaḳf-ı ser-demedür
12. Sözi pür-ma'nî-i leḳâfetden
Şî'ri ḳâlî degül nezâketden

¹³ **Başlık:** Tâ'ib Çelebi-i İstanbulî A, Ü₂, Ü₃. “Bâb-ı ḳarfü't-tâ” A. “ḳarfü't-tâ” Ü₂, Ü₃. **2b** Dân u: gûy-i Ü₁. **4, 5, 6, 9, 10, 18. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **11b** ḳayli: ḳayl-i A, Ü₁. **18. beyitten** sonra “Ġazel-i Mezbûr” Ü₁.

13. Reviş-i nazma lafz-ı rengîni
Gösterür vādî-i şelâyîni
14. Eylemiş ya'ni ol sütüde-şinev
Cem^c-i dīvān-ı semt-i köhne vü nev
15. İtmede ol gürüh-ı dīvāne
Ya'ni şarf-ı hayāl-i rindāne
16. Çande işitse tāze dīvānı
Alur āgūş-ı himmete anı
17. Anı yazdırmada tekellüf ider
Bikr-i maẓmūnını taşarruf ider
18. Dürr-i eş'ār-ı pākini ekser
Böyle ser-rişte-i hayāle dizer

(Se Harfi)

14

MEVLÂNÂ ŞÂNÎ

1. Dâğ-ı rüsvâyî-i dil-i ma'nâ
Şânî-i herze-güy-ı Mağnisâ
2. Olmuş âşâr-ı ıtab'-ı derrâki
Luğat-i ıştılâh-ı Etrâki
3. Şi'ri hâlî rüsûm-ı ma'nâdan
Ber-ıtaraf külfet-i mu'ammâdan
4. Şâhid-i hoş-libâs-ı yârânı
İtmede ıtab'ı vaqf-ı 'uryânı
5. Gösterür şöra bu mu'ammâyı
Seg-nişined becâ-yı kih-pâyı
6. Hîç söz yok o şi'r-i lînettâb
Olsa ger 'ıtr-ı meclis-i aħbâb
7. Ola ta'bîri tâze tâze sühân
Şaçsa dâmân-ı ıştılâha kaçan
8. Eylemiş şi'r-i yâve-minvâli
Meclis-i nazma sâğar-ı hâlî
9. Mülk-i nazmuñ dil-i ğalaıtkârı
Herze-ecnâs-ı rüz-ı bâzârı
10. Levh-i şi'rinde ma'nî-i pürkâr
Kilem-i nîmdâr ü yek ħarvâr
11. Câ-be-câ ma'nâ-i ħired-meslek
Vaıf-ı ħas hem-çü ħâne-i leglek

¹⁴ Ħarfü's-şâ A, Ü₂. **Başlık:** Şânî-i Mağnisavî A, Ü₂, Ü₃. **1a** Dil-i: rüh-ı Ü₁. **2a** Avlanmış herze-şi'r-i ħâşâki A, Ü₂, Ü₃. / **b** luğat-i: luğat u A, Ü₂, Ü₃. **3, 4, 5, 6, 7. beyitlerin** Ü₃'de a mısralarının başta birer kelimesinin dışındakiler mürekkepli. **9a** Mülk-i: şehri Ü₁. **8b, 9b** mısraları mürekkepli Ü₃. **10. beyit** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **15. beyitten** sonra "Ġazel-i Mezbûr" Ü₁.

12. Rîze-i hāme-i sūtūde-sürāğ
Maşraf-ı hār-ı āşiyāne-i zāğ
13. Her pesendīde-şî'r-i hūb-nikāt
Nākil-i me'ḥaz-ı şürūṭ-ı şalāt
14. Şekli 'ilm-i ḥamāḳati derrāk
Nazmı düstūr-ı şīve-i Etrāk
15. Böyle eyler olunca tāze-eşer
Kilk-i seyyāre cilvesin yek-ser

(Cim Harfi)

15

MEVLÂNÂ CEZMÎ ÇELEBÎ İBNÜ'L-MEVLÂ YAHYÂ EFENDÎ BİRÂDER-İ BAHÂYÎÜ'L-MERHÛM

1. Harf-dânân-ı nükteden ekser
Biri de Cezmî-i sühan-perver
2. O güher-düde hazret-i maḥdüm
Gül-i ırķ-ı Bahāyî-i merḥüm
3. Hānedan-faḥr-ı düde-i küremā
Ya'ni maḥdüm-ı Ḥazret-i Yaḥyā
4. Nice Yaḥyā o zāt-ı faẓl-ı rüsüm
Aḥ-i pāk-i Bahāyî-i merḥüm
5. Eylemez şāhid-i ḥayālâtı
Meyl-i gül-güne-i ıbārâtı
6. Oldı her saṭr-ı nazm-ı siḥr-nümün
Cümletü'l-mülk-i kişver-i maẓmün
7. Rütbe-i ṭab'ına nümüne yeter
Nazm-ı mergüle-i kazā vü kader
8. Ālemün tāze naḥl-i maḥbūli
Gül-i nev-bāve-i Sitanbūli
9. Eylemiş ol ḥayāl-i şu'le-nümün
Āfitābı sirişte-i maẓmün
10. Gösterür harf-ı dil-keşi her bār
Māhtābı nümüne-i āhār
11. Görmemiş rüy-ı nazm-ı rengini
Leke-i pīsî-i sühan-çini

¹⁵ Harfü'l-cim A, Ü₂. **Başlık:** Cezmî Çelebi Maḥdüm Yaḥyā Efendi Birāder-i Bahāyî-i Merḥüm A, Ü₂, Ü₃, **8**, **16. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **9a** Şu'le: siḥr Ü₁. **10b** Māhtābı: māhtābî-i Ü₁. **14b** Māh-ı meh-i A, Ü₂, Ü₃. **16. beyitten** sonra "Ġazel-i Mezbūr" Ü₁.

12. Silk-i nazmı ki pür-le'ālīdür
Māh-ı silk-i dūr-i ḥayālīdür
13. Ser-girān şīve-i 'ibāretden
Şi'ri gül-destedür leṭāfetden
14. Olmuş ol tāze-şi'r ü tāze-ḥayāl
Māh-ı reh bürde-i sipihr-i kemāl
15. Ne 'aceb olsa ger sūtūde-edā
Naḡd-i ceyb-i ḥayālīdür zīrā
16. Şi'ri nāzūk edāsına yek-ser
Böyle eyler idince ṭarḥ-ı şuver

16

MEVLĀNĀ CEZBĪ

1. Şāf-dil-i şāf-nükte-i 'azbī
Birisi de o firḡanuñ Cezbī
2. 'Ālemüñ rind-i herze-maḡbūli
Ḳızḡapan-zāde-i Sitanbūli
3. Ṭab'ı nehy-āver-i menāhīdür
'Ālemüñ herze-intibāhīdür
4. Şāhid-i şi'ri kim nedīmidür
Cümle vaḡf-ı siyeh kelīmidür
5. Ḥüsn-i şi'ri tamām-ı kevkebde
Rūy-ı zengī miyāne-i şebde
6. Ṭurfe-zemmām-ı bezmgāh-ı kerem
Herze-naḡḡāl-ı meclis-i 'ālem
7. Bezm-i ta'rīfe dāḡ-ı līnet ḡāl
Meclis-i ünse ḡālet-i ishāl

¹⁶ **Başlık:** Cezbī Ḳızḡapan-zāde-i İstanbūli A, Ü₂, Ü₃. **1b** O firḡanuñ: bu 'arşada Ü₁. **7b** Ünse ḡālet-i: ḡabza nevbet-i Ü₁. **8a** İde: ḡāhi Ü₃. **9b** Ṭut ki: ṭutdı Ü₁. **10b** Nüşḡa-i: līnet-i Ü₂. **11. beyit** Ü₁'de yoktur. **13b** Zātına her: āna her bir A, Ü₂, Ü₃. **16a** İ'tikād u: i'tikād-ı Ü₂, Ü₃. **19. beyit** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **19. beyitten** sonra "Ġazel" Ü₁.

8. İde meclisde itse naql-ı sühen
Lînet-i lafz bezmi ter-dâmen
9. Sözi lînetle hep ciger-hündur
Tut ki dârü'ş-şifâ-yı mazmündür
10. Lînet-i rûzgârdur o maķâl
Nüşha-i şî'ri hâvrüz-ı ishâl
11. Meclisüñ olsa kışşa-ârâsı
Maķz-ı lînet olur ser-â-pâsı
12. Ğalaķ-inkâr-ı şîve-i Bihzâd
Reviş-i haķda üstâd-ı İmâd
13. Tırfe-küstâh-ı bezm-i 'âlemdür
Zâtına her reviş müsellemdür
14. Vaķf-ı nisyân-ı taḅ'ıdur ekser
Reviş-i 'Urfî-i sühan-perver
15. Bâ-ḥuşûşa ki vâdî-i inşâ
Ḥabs-ı zîr-i Kelîm-i istiĝnâ
16. İ'tikâd u ḥayâl-ı ḥod-râyı
Aña muḥtaşş 'ibâret-ârâyı
17. Bu reviş-Rûmda ba'îd olmaz
Anda temyîz müstefîd olmaz
18. Böyle eyler olunca nâdire-zâ
Şî'r-i ma'nâ siriştesin imlâ

(Ha Harfi)

17

MEVLÂNÂ GÜLŞENÎ DERVİŞ HÂSAN HÜSÂMÎ

1. Biri de semt-i nüktede mâhir
Sâde-perver Hüsâmî-i şâ'ir
2. Eylemiş ʔab'ı ma'rifet-şinevî
Mâye-i iştihârın Edrinevî
3. Şi'ri târîh-i nazma ser-senedür
Perveriş-yâb-ı hâk-ı Edrinedür
4. Meşnevî-dân ü Fârisî-gûdur
ʔab'ına çarh dâğ-ı pehlûdur
5. ʔab'ı eyler delîl-i hoşkârı
İnhîlâl-i rumûz-ı eş'ârı
6. Şi'ri gerçi laţîf ü ra'nâdur
Lîk vâdî-i haţda a'lâdur
7. Gülşenî-meslek-i fezâ-yı cihân
Râst-gerd-i ʔarîka-i rindân
8. O ʔarîka zemîn-i rağbetdür
Şadr-ı seccâde-i hilâfetdür
9. Lîk ol rind-i 'aql-ı küll-îmâ
Ki hilâfetden eyler istiğnâ
10. Gûşe-gîr-i kanâ'at olmuşdur
Kuşb-ı pergâr-ı himmet olmuşdur
11. Sâbıkan eylemişdi ol dil-rîş
Âzmün-ı seyâhâti der-pîş

¹⁷ Harfî'l-hâ A, Ü₂. **Başlık:** Edirnevî Hüsâmî Dervîş Hâsan Haţţâţ A, Ü₂, Ü₃. **1b** Sâde: sihr Ü₁. **2b** İştihârın: iştihâr Ü₃, **3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 21, 23, 28, 29. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **18a** Eylemez nazm-ı: eylemiş şi'r-i Ü₃. / nazm-ı: şi'r-i A, Ü₂. **19a** ʔab'ı: gâhi Ü₁. **22a** Hânesi kûşe-i: hâne-i dil-keş ü Ü₁. **24a** Olmuş: oldı A, Ü₂, Ü₃. / b' âleme: şehre hep A, Ü₂. / dehre hep Ü₃. **29. beyitten** sonra "Gazel" Ü₁.

12. Dil-i sevdâ-sirişt ü bü'l-hevesi
Ki seyâhatdan itdi mültemesi
13. 'Âkıbet seyr-i çarh bir şüdekâr
İtdi anı Mesîh-i vaqte dūçâr
14. Gösterüp zülf-i pîc ü tâba şiken
Semt-i teslîme oldı zânū-zen
15. Buldı evcgâh-ı bahta vuşul
Ba' de ez-dâr u gîr-i redd ü kabûl
16. Anı Derviş 'Abdî-i üstâd
Eylemiş semt-i haţda reşk-i 'İmâd
17. İtmeyüp iddi'â-yı luţf-ı maķâl
Kâmilü'l-hulk ol edîb-i hayâl
18. Eylemez nazm-ı hoş-'ibârâtı
Metn-i enmūzec-i mübâhâtı
19. Taḅ'ı kim semt-i nazma raġbet ider
Anda daḅı beyân-ı kudret ider
20. Hücresi cāy-ı lâzimü't-teşrif
Bâ-ḅuşūşa o cāygâh-ı laţif
21. Hoş-nigârân-ı çâr-ḅâķ-ı każâ
Der ü bāmında eylemiş imlâ
22. Hânesi kûşe-i şafâ-teşviş
Ġam-perestân-ı Rūma dârü'l-'iyş
23. Bârek-Allâh ḅâne-i mūr-ı meymūn
Ki ser-â-pây-ı ḅarḅı hep mevzūn
24. Olmuş ol ḅâne-i ḅired-me'men
Bî-nevāyân-ı 'āleme mesken
25. Anda olmuş ḅarîf-i dâ'ire-res
ḅânķâh-ı vera' künişt-i heves
26. İtmede merdümân-ı zühd-meniş
Güft (ü) gūy-ı namâz-ı zühdi-ḅōriş

27. Eyler anda alendern-ı cihn
Nm-ur-ı hill-i rzeyi nn
28. Zkr  tesbhi eylemi hli
Mye-i ekl  urb-i abdli
29. irin itdkce zver-i ird
Eyler idi bu vech ile inad

18

MEVLN HLM

1. Biri dai Sitanbl ire be-nm
Cmi-i Haeki'de yani imm
2. Hilm-i herze-gy  herze-nihd
Mr-i delll-ı ufye n-bd
3. Semt-i alma nokta-i merkez
Yani khne-miync-i mihrez
4. eyh-i necd-i mulimn-ı cihn
Khne ruhbn-ı zillet-i hzn
5.
Hra arh-ı alenderne aan
6. Ey hoa rzgar-ı agh
Dennn-ı zilleden ana gh
7. Eylemi o sitdkr-ı hunek
Nfe-i zerd-reng-i deste-kcek
8. Hucresinde o mulimn eker
Tde tde hezr ur-ı amer
9. Itse bir zille-dde-i ho-km
arf-ı hucresinde ad-ı hrm

¹⁸ **Balık:** Hilm-i İstanbl İmm-ı Cm-i Haek Sultn A, ₂, ₃, **2a** Hilm-i: Hkm-i ₃, **2b, 3b, 4b** mısraları ₃'de mrekkepli. **3b** Yani: hae ₁, **5a** bu beyit silinmi okunmuyor ₁. **5, 6, 22. beyitler** A, ₂, ₃'de yoktur. **9b** Hrm: merm ₂, **11a** Yek yek: yek-ser ₃, **12a** Hilm-i: hkm-i ₃. **22. beyitten** sonra "azel" ₁.

10. Der ü bāmında hücrenüñ ekşer
Nice biñ kîr olur ferāhte-ser
11. Pāy-tā-ser o hücrede yek yek
Dīde-i ef'ī-i zeker-‘aynek
12. Kendi hem Hilmī-i müşevveş-ḥāl
‘Aynek-i mihrez eyler isti‘māl
13. İdüp ol hücreyi kazā ta‘mîr
Hıştın itmiş tamām kelle-i kîr
14. İtmiş ol hücreye belī mi‘mār
Kūh-ı hīzandan kec-dīvār
15. Bu ‘acebdür imām-ı i..e-namāz
Ola ser-dāde-i nişib ü firāz
16. Geh gire şüret-i Felāṭūna
İde ta‘līm-i i..e gerdūna
17. Gāh ḥalvet-keş-i ḥaḳīkat ola
Şeyḥ-i seccāde-i ṭarīkat ola
18. Ola her gūne vaz‘ı dāğ-ı ḳabūl
İde biñ şekl-i bāz-gūne ḥulūl
19. Ola gāhī ḥulūlī geh dehrī
İde telvīs-i ḳāleb-i şehri
20. Gāh ola dāğ-ı i..esi dīger
İde seccāde-i namāza eşer
21. Belki süflī-i ümmehāt ola p..t
Der ü dīvār-ı kā’ināt ola p..t
22. İtse ‘arz-ı ṭarīka-i dīger
Şi‘rin eyler bu vechile ezber

19

MEVLÂNÂ HAMDÎ

1. Biri de bî-dil ü kader-râzî
Hamdî-i sâde-perver-i kâzî
2. Nüktenüñ harf harf güftârı
Har-ı hengul-fürüş-ı bāzârı
3. Haṭṭ-ı şî'inde nükte-i nemekîn
Şalgam-ı nîm-puḥte-i pârîn
4. Yahnî-i şî'rine o lafz-ı mecâz
Nâz-perver ü nîm-puḥte piyâz
5. Levḥ-i fikrinde nazm-ı vahy-i sürâğ
Pür-eser hem-çü sîr-i kûn-ı kelâğ
6. Bir rivâyetde luṭf-ı ṭab'ı belî
Şorsañ ammâ ki kendiden mervî
7. Meclis-i hezle naql-i şî'ri şaded
Râvî-i evvel rivâyet-i bed
8. Bu da zu'mınca nükte-perverdür
Herze-ibdâ'ı semt-i dîgerdür
9. Her dem eyler ḥayâl-i dil-şikeni
Küşte-i dâğ-ı nazma gür-keni
10. Lafz-ı şî'inde nükte-i mevfür
Vesme ber-ebruvân-ı merdüm-i kûr
11. Levḥ-i nazma ḥaṭṭ-ı bed-âhengi
Ḥâl-i ḥoş-bû be-çehre-i Zengî
12. Ṭab'ı meşğül-ı tîz-i çengîdür
Güyyâ dîde-i firengîdür

¹⁹ **Başlık:** Anaṭolî Kûḍâtından Hamdî-i Kâzî A, Ü₂, Ü₃. **2, 3, 4, 5, 6, 7, 21. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **9b** Dâğ-ı: levḥ-i Ü₁. / gür-keni: kûjgeni Ü₁. **10a** Lafz-ı: ḥaṭṭ-ı A, Ü₂, Ü₃. **11a** Nazma: şî're A, Ü₂, Ü₃. **13a** Şâbâş: sâbâş Ü₁. / **b** mazmûn: terkibin Ü₁. **14a** Ola her şekl-i harf-i nükte-refîk A, Ü₂, Ü₃. / **b** ḥalife-i: ḥalîta-i A, Ü₂. **15a** Âlidür: emelidür Ü₁. / ehlidür Ü₂. **19a** Nazm-ı: şî'r-i A, Ü₂, Ü₃.

13. Bü'l-‘aceb şi‘r-i merhabâ şâbâş
Nağş-ı mazmûn eylese nağkâş
14. Ola evvel raqamda nazm-ı dağık
Müsterâh-ı halife-i be-‘arık
15. Şi‘ri dâğ-ı derûn-ı âlîdür
Bezm-i ta‘rife câm-ı hâlîdür
16. Nazmı lafz-ı sağım-i ma‘nâdur
Lîk mevzûn ü hem muğaffâdur
17. Da‘vî-i şi‘re eyleyüp ısdâr
Bu mağûle har-ı gûsiste-mehâr
18. Şi‘rden geldi ‘âleme nefret
Pes-ezîn oldı şi‘r bî-rağbet
19. Oldı ol gûne nazm-ı süst-implâ
Dâğ-ı rüsvâyî-i rûh-ı ma‘nâ
20. İtdi âhır kazâ bu serdemeden
Tayy-ı hükm-i sicill-i şer‘-i sühen
21. Böyle eyler didi gehi hükemâ
Harf-ı şi‘r-i muğayyelin implâ

(Hı Harfi)

20

MEVLÂNÂ HAYLÎ HÂFİZÎ

1. Biri de ‘âlemüñ sühan-meylî
Hâfız-ı köhne-perver-i Haylî
2. Bursavîdür bu rind-i hoş-güftâr
Meclis-i dehre nükte-i derkâr
3. ‘Âlemüñ rind-i nükte-meylîdür
Vâriş-i rûzgâr-Haylîdür
4. Meclisüñ rind-i hoş-meķâlîdür
Nemek-i meclis-i ehâlîdür
5. Rāvî-i rûzgâr-ı pîşîne
Didiler berşe haşm-ı dîrîne
6. Leşker-i berşe olsa âhte-tiğ
Tuta dehri bu hâr-ı hûnin-miğ
7. Olalı dehre eyler istiğnâ
Sâde târih-güy-i saķf hâlâ
8. Kec ü mec sözle nazm-ı bî-bedeli
Hikkedâr itdi levha-i ğazeli
9. Eylemiş saır-ı şî‘rin ol güftâr
Dâğ-ı pür-dâğ lînet-i tekrâr
10. Virdi şî‘re o lafz-ı hîç şenîd
Habb-ı ishâl deñlü hükmi cedîd
11. Eylemiş çîre-destî-i inşâd
Hamza-nâme hikâyetin irâd

²⁰ **Başlık:** Der-ta‘rif-i Haylî Hafizî-i el-İstanbulî A, Ü₂, Ü₃. **2, 3, 4, 5, 6, 11, 26, 27. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **7b** Saķf-ı: bāb-ı Ü₁. **9a** Eylemiş: eyledi A, Ü₂, Ü₃. / şî‘rin: şî‘ri A, Ü₂, Ü₃. **10a** Şî‘rine virmiş ol hayâl-i müfid Ü₁. **12a** Bâre: bār Ü₁. **21a** Nazm-ı: şî‘r-i A, Ü₂, Ü₃.

12. İtdi yek-bâre şâhid-i raqamı
Vaqf-ı ishâl hıqne-i qalemi
13. Gerçi kim şi'ri hıç-ma'nâdur
Tarz-ı târihi lik a'lâdur
14. Bir halâ yok bu hıttada ekser
Aña târihi virmeye ziver
15. Şi'ri maqbûl ü lik nâ-hemvâr
Hafaqân-ı tabi'at-ı eş'âr
16. Harf-ı şi'rinde lafz-ı hoşkâra
Beñzemiş def-keş-i cerebdâra
17. Bes ki mazmûn-ı şi'ri müsta'mel
Hiz dirsem o gûne şi're mahal
18. Büt-i nazmı ki i..e-simâdur
Vaqf-ı inzâlgâh-ı ma'nâdur
19. Fi'l-meşel bir esir-i kabz eger
Saṭr-ı târihine iderse nazar
20. Havfdan eyleyüp hemîn dil-hûn
Ş..ırur anı dehşet-i mazmûn
21. Bü'l-aceb nazmı âteşin-raqam
Ki ola hâşiyetde böyle 'alem
22. Hâbbezâ Güfti-i şakâ-mu'tâd
Besdür itdüñ şakâyi pîş-nihâd
23. Hâfızî illet-i şakâ itdüñ
Metn-i taḥkik-i mâcerâ itdüñ
24. Vaşf-ı diğer gibi idüp tavşif
Râst-güyâne itmedüñ ta'rif
25. Meclis-ârâlıgın idüp irâd
İtmedüñ dâğ-ı sineyi ta'dâd
26. Olmaduñ ey dil-i gâlaṭ-zânü
Âşinâlıkda ya'ni sâbıka-gü

27. ‘Āleme güft (ü) gūy-ı eş‘ārı
Böyle olur delil-i hoşkārı

21

MEVLĀNĀ HÜŞŪŞĪ-İ MÜDERRİS

1. Faḥr-ı tederis ü nükt-ver sāḥir
Biri daḥi Ḥuşūşī-i şā‘ir
2. Şi‘ri Neylī-i şūret-i imlā
Sāde ḥarf-ı baḡal-zed-i ma‘nā
3. Olmuş ol yāve şī‘r-i herze-maḥal
Hem-çü eş‘ār-ı Bū Necīb-i daḡal
4. Olmuş ol raḥş-ı tab‘-ı herze-‘inān
Ester-i cüll-ḥor-ı Enūşirevān
5. Lafz-ı şī‘rinde nükte-i menḥūs
Hem-çü beytü’l-ḥalā-yı Cālīnūs
6. Besdür aña o şekl-i herze-redif
Şāh-beyt-i kaşīde-i ta‘rif
7. Nokḡa-i ḥarf ḥarf-ı lafz-ı saḡim
Daḡme hā-yı keşiş-i deyr-i ḡadīm
8. Olmuş ol güft (ü) gūy-ı siḡr-engīz
Türrahāt-ı lekāne-i pālīz
9. Metn-i şī‘rin ider fesāne-i bāḡ
‘Aḡ‘aḡ ü laḡlaḡ ü küleng ü kelāḡ
10. Elf-i saḡr-ı nazm-ı ḡikke-nümün
Kīr kāş-ı selīta-i mazmün

²¹ Ḥarfı’l-ḡa A, Ü₂. **Başlık:** Faḡru’l-müderresü’l-‘azām Ḥuşūşī Efendi A, Ü₂, Ü₃. **2a** İmlā: ehli A, Ü₂, Ü₃. **3a** Olmuş ol yāve şī‘r-i: lafzı çün vaz‘-ı ḡuḡne Ü₁. **4a** Olmuş ol raḥş-ı tab‘-ı herze: tab‘-ı leng-ān-ı ḡar-keşīde Ü₁. **7. beyitten** sonra, “Dürrī-i ‘Acem-zāde el-Edirnevī” başlığı ve;

“Rūmda tāze-gūy-ı āzāde

Bir daḡi Dürrī-i ‘Acem-zāde”

beyti Ü₃, **8, 9, 16, 17, 18, 19. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **12b** Şaḡş-ı: şekl-i A, Ü₂. **14b** Olınca: olursa A, Ü₂, Ü₃. **19. beyitten** sonra “Ġazel-i Mezbūr” Ü₁.

11. Nazmı pür-vāyedür keşāfetden
Vezne gelmez tamām-ı şikletden
12. Şekl-i kâbūs-ı nükte-güftârı
Tut ki şahş-ı ver'adur eş'ârı
13. Şi'rine nisbet oldu pür-ma'nâ
Kõncolos-ı dem-i şeb-i yeldâ
14. Cezb-i mazmûn olunca mültemesi
Ola hem-dest-i keh-rübâ nefesi
15. Şi'ri 'âlem-nümâ sitâre gibi
Lâne-i laqlağ-ı menâre gibi
16. Sâbıkan oldu ol sütüde-şifât
Papasoğlı müderrisi bi'z-zât
17. Niçe yıl yakdı ol güzide-'amel
İnehân türbesinde şem'-i 'asel
18. Oldılar ol edīb-i bezkīde
Herze-gū meclis-i ehālīde
19. Oldı bu halı-ı şî'r ile hattâ
Şiklet-i rûh-ı 'âlem-i ma'nâ

(Dal Harfi)

22

MEVLÂNÂ DÂNIŞ

1. O gürūhuñ harif-i maḳbūli
Biri de Dāniş-i Sitanbūli
2. Şaf-ı nazmuñ ḳazā hücūmıdur
İftihār-ı ḳuzāt-ı Rūmıdır
3. Şūḥ-çeşmi vü levḥ-i sâdeligi
‘Alem itmiş Nevālî-zâdeligi
4. Dâ’im eyler o rind-i nâ-ma’ḳūl
Devr-i ebvâb-ı şehr-i İstanbūl
5. Olur ol ṭab‘-ı cū‘-ı kelb ‘alem
Kāse-gerdān-ı meclis-i ‘ālem
6. Ḥardur ammā ḡaliż-edāyı bilür
Tenedür nâ vü tennenāyı bilür
7. Baḥş-ı ‘ilm eylese gehi ol ḥar
Hep şürūṭü’ş-şalâtı ezber ider
8. Ṭab‘ı bā-behre feyz-i şafvetden
Şi’ri ḥālî degül leṭāfetden
9. İtse āheng-i nūkte-āşarı
Tek ü pūy-ı ḥayāldur kârı
10. Eylemiş ṭab‘ımı o nūkte-ḳarīn
Vaḳf-ı şarf-ı ḥayāl-i nev-āyīn
11. İtmede meyl-i ma‘nî-i bed-rek
Muḥtemeldür zebān ile giderek

²² Harfu’l-dal A, Ü₂. **Başlık:** Vechü’l-icmāl Dāniş-i Nevālî-zāde İstanbūli A, Ü₂, Ü₃. **2b** İftihār-ı: dāğ-ı tab‘-ı Ü₁. **4, 5, 6, 7, 11, 19. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **8b** Leṭāfetden: nezāketden Ü₁. **9a** İtse: idüp A, Ü₂, Ü₃. **12a** Ü₁’de silinmiş okunmuyor. / **b** ser: her Ü₁. **16a** Olmuş ‘arz-ı maḥabbete her-bār A, Ü₂, Ü₃. **17a** Cevr-i: vaz‘-ı Ü₁. **19. beyitten** sonra “Ġazel-i Mezbūr” Ü₁.

12. Ola şâyed o rind-i nükte-rüsüm
Ser-zemîn-i hayâle 'Urfî-i Rüm
13. Lîk mu'câd-ı bî-vefâyîdür
Ġalaṭ-endâz-ı âşinâyîdür
14. 'Arz-ı ihlâs itmede bî-bâk
Zûd-mîrî çü şu'le-i hâşâk
15. Ṭab'ı bilmez hulûş-ı fâyiḳayı
Âşinâlıkda naḳl-ı sâbıḳayı
16. Olmış ol zihn-i müşterî-miḳdâr
Kûh-ı dellâl-ı şâhid-i bâzâr
17. Kârı aḫbâba cevri-i bî-ma'nî
Şoñra olur o zât-ı müstaġnî
18. Lâne-sâz-ı çenâr-ı istiġnâ
Leglek-i her menâr-ı istiġnâ
19. Böyle eyler hayâl-i sihr-tırâş
İtse ter-destî-i hayâlini fâş

23

DÜRRİ-İ 'ACEM-ZÂDE EL-EDİRNEVİ

1. Rûmda tâze-güy-i âzâde
Bir daḫi Dürrî-i 'Acem-zâde

²³ Yalnız Ü₁'de yoktur. **Başlık:** Dürrî Efendi A, Ü₂. Dürrî maddesinin başlığı ile tek beyti Ḥuşûşî maddesi içinde **7. beyitten** sonra yazılmıştır Ü₃.

(Zel Harfi)

24

MEVLÂNÂ ZİHNÎ

1. Biri de Zihnî-i sühan-perdâz
Bursavî mevlevî-i nükte-tırâz
2. Lehçe-i pâki sihr-mâlišdür
Nükte-fehm ü tamâm-verzişdür
3. Şive-i nazma intisâbdadur
Şî'ri hem merkez-i nişâbdadur
4. Harf-i güftârı meşk-i haţţ-ı celî
Şî'ri mezheb-tırâş-ı mu'tezilî
5. Eyleyüperverân-ı cihân
Şî'rini metn-i halğa satır-ı beyân
6. Râvî-i çire-naql-i devr-i kühen
Eyleyüp bahş-ı dâsitân-ı sühen
7. Böyle itmiş müverrihân-ı fuhûl
Vaz'-ı târih-i zeyl-i redd ü kabûl
8. Eyleyüp naql-i ma'nî-i müdrek
Kim ola rûzgâr ile giderek
9. Her siyeh-mest-i nazm-ı pür-hâli
Meclis-i bahşse sâgar-i hâlî
10. Şâhid-i nazmı olsa bî-pervâ
Dâğ-ı nezzâregâh-ı istiğnâ
11. Getürür zülf-i 'anberîn kâle
Güy-ı hürşidi hâlden hâle

²⁴ **Başlık:** Cârüb-keş der-Mevlânâ Zihnî-i Mevlevî A, Ü₂, Ü₃. **2a** Pâki: şūhi A, Ü₂, Ü₃. **4, 5, 6, 7, 8, 26, 28, 30.**
beyitler A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **9a** Nazm-ı: şî'r-i A, Ü₂, Ü₃. / **b** bahşse: nazma A, Ü₂, Ü₃. **12b** Ber: der A, Ü₂, Ü₃.
29a Nükte: sihr Ü₁. **30.** beyitten sonra "Gazel-i Mezbûr" Ü₁.

12. Tâ-be-key güft (ü) gūy-i ḥarf-i maḳāl
Lîk ber-vefḳ-ı şūret-i icmāl
13. Mevlevî rind lâf-ı rîse gerek
Bî-nevād-ı kebūd giyse gerek
14. Lâ'übālî gerek o ḳavm-i güzîn
Nazarında bir ola dürr ile tîn
15. Ola hem-seng-i pelle-i idrāk
Nazar-ı raġbetinde gevher ü ḥāk
16. İbn-i vaḳt ola ya'ni bî-ıillet
Ġam-ı ferdāya virmeye ruḥşat
17. Eyleye rūzgāra 'arz-ı veḳār
İtmeye irtikāb-ı devr-i kibār
18. Olmaya ya'ni ol heves-meşġül
Dest-gîrende-i kedū keḳkūl
19. Olmaya rind-i ḥoş-nişîn-i pilāv
Ya'ni naḳḳāb-ser-zemîn-i pilāv
20. Ya'ni kim gösterince süfre cemāl
İtmeye murġ-ı rūḥı istikbāl
21. Ola bî-ḳayd-ı üft ü ḥîz-i recā
Eyleye rūzgāra istiġnā
22. Ṭālib-i ma'nî-i teferrüd ola
'İsî-i 'ālem-i tecerrüd ola
23. Bilmeye bend-pāy-ı ḳayd-i vücūd
Olmaya vā-güzār-ı būd ü nebūd
24. Olmaya bā-vücūd-ı faḳr ü fenā
Senden artıḳ o ṭālib-i dünyā
25. Olmıya ol nümüne-i tecrîd
Māye-i cerr-reste-i taḳlîd
26. Tâ-be-key ey dil-i heves-meşġül
Ḥod-fürüşî-i semt-i redd ü ḳabūl

27. Mesnevîdânlığı yeter irâd
O gürûha delîl-i isti'dâd
28. Besdür ol kavme mazhar-ı âyîn
Kavl-i Şemsü'l-Hağ-ı cihân-ı yakîn
29. Mâ-ğaşal ol zemîn-i nükte-redîf
Besdür aña 'ilâve-i ta'rîf
30. Böyle olur gehî o nazm-ı metîn
Şem'î meclis-fürüz-ı bezm-i yakîn

25

MEVLÂNÂ ZİHNÎ-İ DİĞER

1. Semt-i nazmuñ zemîn-i mağbûli
Biri de Zihnî-i Sitanbûlî
2. Mülk-i endişenüñ güzîde-kesî
Rûzgârın tamâm-ı bü'l-hevesi
3. Mûcid-i vaz'î büt-perestânı
Nâsih-i sîret-i Müselmânı
4. Eyler itdükce bağs-ı redd ü kabûl
Kâleb-ı güft (ü) gûya şî'ri hülûl
5. Hem-çü aqvâl-i felsefî her-bâr
Lafz-ı şî'ri kec ü gâlağ-mi'yâr
6. Mey-i nazm-ı hayâl-i medhûşı
Dağî pâ-der-ğalâb-ı ser-cûşî
7. Tağ'î şûhı tamâm-ı feyz-i nizâm
Evvelîn neş'e-i mey-i ilhâm
8. Tağ'ın itmiş o fende güft ü şenîd
Zîr-i meşğ-i yerâ'a-i tağlîd

²⁵ **Başlık:** Zîkr-i Fâ'îz-i Kemâlât-ı Ğarîbe-i Zihnî-i İstanbulî A, Ü₂, Ü₃, 2, 3, 4, 5, 15. **beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.
/ b neş'e-i: neşve-i Ü₂. **11b** Hiç: kaçd-ı Ü₁.

9. 'İlm-i nazma hâmesi mehçe
Mâ-ḥaşal hoş-ḥayāl ü hoş-lehçe
10. Giderek olur ol ḥayāl-i laṭîf
Ser-zemîn-i kemâl-i şî're redîf
11. Leşker-i nazma eyleyüp şeb-ḥûn
Eylemez hîç ğâret-i maẓmûn
12. Eylemez bîkr-i nazm-ı meh-şifâtı
İrtikâb-ı libâs-ı 'âriyyeti
13. Mâh-ı idrâki bî-kelefdür hep
Küfr ü İslâm ber-ṭarafdur hep
14. Kâh olur nâ-ḳabûl ü geh maḳbûl
Günde eyler hezâr-şekle ḥulûl
15. Mezheb-i nev-ḥulûl-i eş'ârı
Böyle eyler beyân-ı ḥôşkârı

26

MEVLÂNÂ ZİHNİ-İ ANAṬOLİ

1. Herze-elḳâb nâm-ı Ḳayyümî
Zîhnî-i herze-güy-ı ma'dümî
2. Ḳazî-i mülket-i Anaṭoli
Ârvadın s..dügüm ḥar-ı gûli
3. Didiler râviyân-ı maḳbûli
Anaṭol mevlid (ü) Sitanbûli
4. Tûrrehât-ı temelluḳı bî-ḳîl
Sitem-i rûzgâra herze-vekîl
5. Meclis-i ülfeti giran-sâye
Mâye-i infi'âl-i dünyâya

²⁶ **Başlık:** Zîhnî-i Diger el-Mûlaḳḳab bi-Kayyümî el-Ḳaramanî A, Ü₂, Ü₃. **3, 4, 5, 6, 13. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **7a** Zen ü: zen-i A, Ü₂. **10a** Oldı ḥaşv-ı ḥaṭ-ı ğalaṭ-mi'yâr Ü₁. **13. beyitten** sonra "Ġazel-i Mezbûr" Ü₁.

6. Olur ol zāt-ı sīkleti maḥzar
Her zamanda şudā^c-ı bezm-i dīger
7. Ḥar-ı cavcav-zen ü kilem-ber-düş
Seg-i ‘av‘av-keş üstüh^vāne-fürüş
8. Levḥ-i nazma ḥaṭ-ı gālaṭ-ta‘bīr
Şekl-i tamgāçe-i ruḥ-ı tezvīr
9. Cümleden biri ol ḥar-ı gevden
Oldı bünyād-ı şī‘re raḥne-figen
10. Oldı her ḥaşv-ı şī‘re herze-medār
Behaḥ-ı rüy-ı şāhid-i eş‘ār
11. Ḥar-ı ‘İsā gibi ‘aceb-güftār
Ya‘ni bir şā‘ir-i şa‘īr-şī‘ār
12. Şā‘ir ammā şa‘īr-verzişdür
Ġalaṭ-inkār-ı ‘aql ü dānişdür
13. Şī‘rin eyler bu tarz ile her-bār
Ḥaṭ-ı müsvedde-i ḥaṭ-ı tekrar

27

MEVLĀNĀ FİLİBEVĪ ZĀKİRĪ

1. Zākir-i tekyegāh-ı zerḫ ü riyā
Filbevī Zākirī-i pāk-edā
2. Didiler rāviyān-ı maḫbūli
Mücmelen merdüm-i Sitanbūli
3. ‘Ālemün şaḥş-ı herze-āgāhı
Līk taḫlīd-i şī‘r ider gāhī

²⁷ Ḥarfu’z-zāl A, Ü₂. **Başlık:** Zākirī-i Filibevī Muḥammed Çelebi Kuḍāt-ı Rūmdan A, Ü₁. / Zākirī-i Filibevī Aḥmed Çelebi ez-Kuḍāt-ı Rūm Ü₃. **2, 3, 4, 22, 23, 24, 25. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **11a** O kitabı kim (geh Ü₃) ol kitābet ider A, Ü₂, Ü₃. **12a** O: bu Ü₃. / Eyler itdükce ma‘nī-i hemvār Ü₁. / **b** tekrār: derkār Ü₁. **13a** Dem-i vaḫt-i Ü₁. / Nādire-sāz: zerre-tırāz Ü₁. **18b** Līk naḫl-i: güft-güy-ı Ü₁. **21a** Keşret-i raġbet: bā‘iṣ-i keşret Ü₁. **25. beyitten** sonra “Ġazel-i Mezbūr” Ü₁. Ferd:

“Bāġ-ı ‘ālemde ben ol köhne ağacum çelebi
Ki niçe sencileyin tāze yemişler gördüm” Ü₃.

4. Eyles olsa ğarîbeh^vân-ı dîger
Hep Geyik dâstânını ezber
5. Şem^c-i meclisgeh-i sitâreveşân
Zâkir-i halka-i heves-menişân
6. Cümletü'l-mülk-i kişver-i mazmûn
Lîk ammâ cenâbı pek me^bbûn
7. Şi'ri ğâyet laţîf ü i..e-raşam
Âlet-i huşnedür meger o kalem
8. Kalemî vaqf-ı dil-hırâşıdur
Zen-i mazmûna kîr-i kâşîdür
9. Bîkr-i mazmûnın itse şerh-i kalem
Düşe bâlîn-i ihtilâma raşam
10. Olsa hüsninde hâme turfe-makâl
İde şahs-ı hayâlî hem inzâl
11. Gâhi kim 'arz-ı şi'r-i hikmet ider
'Âlemi ğark-ı baħr-ı hayret ider
12. O ne hikmet olur ider her-bâr
Hamza-nâme hikâyetin tekrâr
13. Dem-i taħrîr-i şi'r-i nâdire-sâz
İtmedin ğadr-ı leng-i maqta^c-ı râz
14. İde evvel bir şiyem-i mışar
Naql-i Timûr-nâme-i dîger
15. Gerçi kim şi'ri nâ-dürüst imlâ
İ..ede lîk Bû 'Alî Sînâ
16. Allâh Allâh nedür o hoş-mazmûn
Ki ser-â-pây şi'ri hep me^bbûn
17. Eylemiş ol hayâl-i nâdire-fer
Şi'rini i..e-nâme-i dîger
18. Pâk-dâmân-i..edür o vücûd
Lîk naql-i laţîfedür maqşûd

19. Hāşe-lillāh ola o fi'l-i ğabī
P..t ola ya'ni Zākiri Çelebi
20. Hiç düşer mi aña o kār-ı dürüşť
Zākiri-i felek-cenāb ola p..t
21. Lik aġlāme kesret-i raġbet
İ..eye oldu bā'is-i tōhmet
22. İdelüm güft (ü) gūda def'ci şebēh
Filbevīdür o zāt-ı müstekreh
23. Mübtelā-yı muzik-i tōhmetdür
Zātı ser-māye-i kerāhetdür
24. Pāy-tā-ser o kāleb-i gevden
Şekl-i maḥşūşadur kerāhetden
25. İtse ṭab'ci fesāneye şeb-gīr
Şi'rin eyler bu ṭarz ile taḥrīr

28

MEVLĀNĀ ZEKĪ-İ SĪTANBŪLĪ

1. 'Ālemüñ şiri vaḳf-ı ḥarf-i ŧeki
Hemedān-ı diyār-ı Rūma Zekī
2. Ḥoş-edā merdüm-i Sitanbūli
Sūḥanuñ nev-zemīn-i maḳbūli
3. Bu daḫi ter-zebān-ı efsāne
Sūḥana cizyedār-ı ḥaymāne
4. Kıptiyān-ı ḥayāle müstevfi
Ki 'Irāḳ-ı edāya şāh-Şafi
5. Oldı mi'yār-ı ṭab'ci tāze-feni
Beser-i zūlf-i mīküned sūḥeni

²⁸ **Başlık:** Zekī Çelebi-i İstanbūli Ü₂. / Zekī Çelebi el-İstanbūli A, Ü₃. **1a** Şeki: seki Ü₃. **2a** Edā: kalem Ü₁. / **b** Nev-zemīn-i: tāze-ḥalt-ı Ü₁. **3, 4, 5, 6, 7, 8, 14. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **13a** Hoş u: ḥaṭ-ı A, Ü₂, Ü₃. **14. beyitten** sonra "Ġazel-i Mezbūr" Ü₁.

6. Gerçi hõşdur bu nâzükâne şaded
Ki alender zidide miġüyed
7. Baġs-ı eş'arı oldu çendân
Vaf-ı redd ü abül-i nâ-çespân
8. Oldı mânend-i çüpek-i a'mâ
Böyle küstâh-ı hâme-i imlâ
9. Nüşa-i şi'ri olmasa manzûr
arf-i ta'rîf olur arîf-maşûr
10. Olmasa dide-i şu'ur u iyâs
Çüp-ı a'mâ olur mı rahne-şinâs
11. Lîk eyler dil-i ayâl-perest
am-ı ser-rişte-i iyâsı bedest
12. Nazmı olsa eger dürüst imlâ
Görinürdi nümâyiş-i ma'nâ
13. Şıyt-ı nazm-ı hoş u bülend-âyîn
Şalar idi diyâr-ı Rûma anîn
14. Şi'ri itdükce 'arza zîr ü bemi
Böyle eylerdi şive-i alemi

(Re Harfi)

29

MEVLÂNÂ RŪĤÎ-İ ŞADRE'D-DİN-ZÂDE

1. Birisi de bu 'arşada meşhūr
Rūĥî-i hoş-edā vü mihr-i zuhūr
2. Gül-i maẓmūn-ı pāki tāze-zemīn
Metn-i ta'rīfi ibn-i Şadre'd-dīn
3. Şi'ri maḥsūd-ı Rūĥî-i Bağdād
Dāğ-ı reşk-i zamāne-i irād
4. Şadr-ı müşkil-pesend-i bezm-i cihān
Ĥāşşa 'allāme-i edīb-i beyān
5. Nazm-ı ḥāṭır-nişini tāze-zemīn
Rūĥ-i ma'nā-yı nükte-i nemekīn
6. İtse lāyık o şi'r-i tāze-nümün
Āfitābı ser-rişte-i maẓmūn
7. Ḥalef-i dūdmān-ı Şadre'd-dīn
Ĥāşşa maḥdūm-ı 'aql-ı küll-temkīn
8. Rūzgāruñ edīb-i maḥbūli
Nāz-perverde-i Sitanbūli
9. Ger zebān-ı yerā'a-i taḥrīr
Şi'rine bulsa ruḥşat-ı taştīr
10. Olsa rūy-ı zemīne vaqt-ı beyān
Reşḥa-i kilik-i müyedārı çekān
11. Sākinān-ı zemīn olup dil-ḥūn
Ḳoya gāv-ı zemīne dāğ-ı derūn

²⁹ Ḥarfur-rā A, Ü₂. **Başlık:** Rūĥî-i Rūmî Şadre'd-dīn-zāde Efendi A, Ü₂, Ü₃. **1b** Hoş-edā vü mihr-i: hoş-nüvis ü tāze Ü₁. **2a** Maẓmūn-ı: eş'ār-ı Ü₁. **3. beyit** Ü₃'de yoktur. **4, 5, 7, 8, 13, 14, 15. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **9a** Taḥrīr: taştīr A, Ü₂, Ü₃. / **b** taştīr: taḥrīr A, Ü₂, Ü₃.

12. Anı gāv-ı zemîn dem-i dîger
Eyleye vaķf-ı sîne-i maķşer
13. Eylesün bu nesaķda şab^c-ı telâş
Gile-mendâna bir ĥikâyet-fâş
14. Ya^cni itsün dil-i heves-^cunvân
Sırr-ı ĥař vaż^c-ı rûzgârı beyân
15. Güft (ü) gûy-ı ġalař-cevâb itsün
Aĥter-i baĥtına ĥitâb itsün

30

TA'RÎF-İ İ'ĤİBÂR-I RÛM

1. Ey dil-i pür-telâş ü sîne-figâr
Ba^cd-ezîn ba^cd-ezîn netîce-i kâr
2. Reviş-i şarz-ı Rûmdan dâġum
Âteşüm âteş âteşîn-bâġum
3. Ne revîşdür ne şurfe ^câlemdür
Bu revîş Rûmda müsellemdür
4. Kes-meĥar bir metâ^c iken eş^câr
Bu ne sırdur ki hep řaġîr ü kibâr
5. Şâĥib-i muĥliş ola şâ^cir ola
Nice şâ^cir tamâm-ı sâĥir ola
6. Bu ĥayâle tamâm-ı dâġum ben
Yine bî-raġbet ola cins-i sühên
7. Nażmı ser-kâr-ı âb ü tâb ideler
Belki da^cvâ-yı intisâb ideler

³⁰ **Başlık:** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. (A, Ü₂, Ü₃'de "Rûhî Şadre'd-dîn-zâde" maddesinin devamı, Ü₁'de ise; "Ta'rif-i İ'tibâr-ı Rûm" başlığı altında devam ediyor.) **2a** Reviş-i şarz-ı: resm ü âyin-i Ü₁. **4b** Şaġîr: řaġâr Ü₃. **8a** şab^c: yine A, Ü₂. / **b** vaķt-ı: dem-i A, Ü₂, Ü₃. / olur: ola Ü₁. **10a** Olmuş: olur Ü₁. **13. beyit** Ü₁'de yoktur. **15a** İ..ede ol ĥoş-âzmün-ı sühên Ü₁. / **b** oldu gûyâ: karalanmış okunmuyor Ü₁. **17, 18, 20, 21. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **19a** Yine: lîk A, Ü₂, Ü₃. **21. beyitten** sonra "Ġazel-i Mezbûr" Ü₁.

8. Ȑab'ı olup ğalaȐla dūş-be-dūş
VaȐt-ı ihsān olur sitāre-fürūş
9. Raĝbete bāz-ı himmetin Őalmaz
Dir ki meyĥāneci ğazel almaz
10. Aña olmiş ĥamīr-i māye-i kār
Herze-gūyī-i da'vī-i eş'ār
11. Zātı nīlī-i rūy-ı 'aȓl-ı reşīd
Ġayret-i dūdmān-ı Pinti Ĥamīd
12. Güft (ü) gūhā-yı i..e kirdārı
Ĥikkedār itdi levĥ-i eş'ārı
13. Ĥōş-nūmundur o rīş-i kancūka
Bend-i fitrāk olsa 'ayyūka
14. Ĥarf-ı eş'ār-ı tāze-meşĥūnı
Ĥikke-tertib itdi mazmūnı
15. Reviş-i i..ede o tāze-sūĥen
Oldı gūyā Ȑabīb-i ĥāye-i fen
16. Nazmın eyler ol dil-nişīn ta'bir
Levs-i dāmān-ı levĥa-i taĥrīr
17. Mücmelen meclis-i revātında
Naȓl-i baĥş-i tekellūfātında
18. Kātīb-i ter-zebān-ı endişem
Eylese irtikāb-ı Ȑarĥ-ı raȓam
19. Yine olmaz yerā'a-i izĥār
Ĥāne-zād-ı cenābet-i tekrār
20. Gerçi küstāĥ olaydı naȓl ü beyān
Bu ȓadar güft (ü) gūy-ı nā-çespān
21. Līk eş'ār-ı Rūĥī-i üstād
Böyle olur sūtūra zīb-i sevād

31

MEVLÂNÂ SEYYİD RIZÂ

1. Şâ'ir-i tâze-güy-ı tâze-niyüş
Bir de Seyyid Rızâ-yı köhne-fürüş
2. Şi'ri târîh-güne ser-senedür
Sāye-perverd-i cısr-i Ergenedür
3. Zümre-i kâziyân-ı Rümîdür
Bu zemînüñ ğalaṭ-hücūmidur
4. Oldı bā-ḳavl-i râviyân-ı ferîd
Şoñra iftāya māye-i taḳlîd
5. Aldı Baṭṭal-nāmeden kih ü mih
Aḫz-ı fetvā-yı naḳl-ı müftā-bih
6. İtdi naḳl-i şaḫîḫini bi'z-zāt
Mücmelen Ḥamza-nāmeden işbāt
7. Yazdı fetvā-yı ḫalṭına imzā
Nuḳıle min muzahrafāt-ı Rızā
8. Oldı her fetvā-i za'îfi şariḫ
Mezheb-i felsefide baḫş-ı şaḫîḫ
9. Oldı fetvāya ol ferîd-i fūnūn
Bālî-zāde Efendi'den me'zūn
10. Cümle bunda müverriḫân-ı siyer
Baḫş-ı fazlında didiler ekşer
11. Sā'irāsā dil-pezîrin tā
Hiç olur mı 'ale'l-ḫuşuş edā

³¹ **Başlık:** Ḳudāt-ı Rūmdan Şaḫib-i Tezkire Seyyid Rızā Cısr-i Ergeneden A, Ü₂. **1a** Şâ'ir-i tâze-güy-ı: neng-i zîr-i zemîn-i Ü₂. / neng-i şî'r-i zemîn-i A, Ü₃. **2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **3a** Zümre-i: zübde-i Ü₂. / **b** ğalaṭ: ḳazā Ü₁. **12a** Metn-i: saṭr-ı A, Ü₂. / tâze: sāde A, Ü₂, Ü₃. / **b** piç ü tâb-ı ḫayāldan ḫālî A, Ü₂, Ü₃. **13. beyit;**

“Bezm-i hezlüñ tamām-ı maşarası
Şāhid-i ḫālî oldı Tezkiresi”

A, Ü₂, Ü₃. **14b** muḫayyel: müzahref A, Ü₂, Ü₃. / tâze: hezl A, Ü₂, Ü₃. **15a** Siḫr: hezl A, Ü₂, Ü₃. **15. beyitten** sonra “Ġazel-i Mezbūr” Ü₁.

12. Metn-i eş'arı tāze-minvāli
Külfet-i isti'āreden hālī
13. Çeh-i Nahşeb sevād-ı maḥbaresi
Zīver-i nükte oldı Tezkiresi
14. Besdür aña nümüne-i ta'rīf
O muḥayyel şuṭūr-ı tāze-redīf
15. Yeter ol tezkire-i siḥr-güzār
Rütbe-i ṭab'ına anuñ mi'yār

32

MEVLĀNĀ REMZĪ

1. Rūzgāruñ ḥarīf-i meşgūli
Mücmelen merdüm-i Sitanbūli
2. Faḥr-ı tederis ü ḥāricī-i terkīb
Bir daḥi Remzī-i ğalaṭ-tertib
3. Da'vā-i şī'r-i nā-be-sāmānı
Leke-i pīsi-i süḥan-dānı
4. Küfrini rūzgār ider te'yīd
Diseler aña müslimān-ı cedīd
5. Aña güyā ḥayāl-i bī-mānend
Küfr ü İslām ḫarīn-i yek-dīgerend
6. Öyle İslām kim ider güyā
Küfr aña rīş-ḫand-i istihzā
7. Ḥalṭdur cümle şī'r-i mestūrı
Naql-i hezlüñ kitāb-ı düstūrı
8. Döndi dirler o ḫalṭ-ı merḫūma
Zübde-i Fāyizī-i merḫūma

³² **Başlık:** Yeni Müslümān Nām ile Olan Remzī Ḥāric-i Müderris A, Ü₂, Ü₃, 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 13. **beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yaktur. **10a** Nazm-ı: şī'r-i A, Ü₂, Ü₃. **13. beyitten** sonra "Ġazel-i Mezbūr" Ü₁.

9. Dinse lâyıķ o Şi'r-i serdemeye
Faşl-ı evvel Kitâb-ı Melhameye
10. Kâğıd-ı nazm-ı ârzü-şikeni
Vaķf-ı âteş çü na'ş-ı Berhemenî
11. Levha-i Şi'ri hezl-i germiyyet
Hem-çü dîvâr-ı deyr-i pür-şüret
12. Perde-i nâ-pesend-i eş'ârı
Deyr-i hezlüñ Őalîb-i dîvârı
13. Kayd-ı eş'ara düşse ũab'ı kaçan
Böyle olur ĩarif-i naķl-i süĥan

33

MEVLÂNÂ RIFĶÎ

1. Semt-i Şi'rüñ tamâm-ı meşĝüli
Biri de Rifķî-i Sitanbûli
2. Da'vâ-i Şi'r-i nâ-besâmâni
Leke-i pîsî-i süĥan-dâni
3. Aĥz-ı ma'nîde germ-himmetdür
Kilki kıluĝına siyâsetdür
4. ũalîb-i mezheb-i ĥulûl-i süĥen
Hey'et-i ĥalt-ı rûzgâr-ı kühen
5. Meşreb-i nazma ĥabb-ı müshil-ķâl
Şaĥş-ı ma'nâya ĥâlet-i ishâl
6. Bu ĥayâlât-ı nâ-dürüst ile tâ
Görseñ ammâ o ĥar-gedâ-yı edâ

³³ **Başlık:** Rifķî-i İstanbûli A, Ü₂. / Rifķî-i Sitanbûli Ü₃. **2, 3. beyitler** Ü₁'de yoktur. **3b** Kıluĝına: A, Ü₂. **4, 5, 6, 7, 8, 14, 15, 21, 27. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **9a** Düşse: kayd-i Ü₃. / li A, Ü₂. **10a** Zemîn-i ĝarîb: heves-i tertîb Ü₂. / heves-i terkîb A, Ü₃. / **b** terkîb: tertîb Ü₃. **11a** kendi: gözi A, Ü₂. / toķdur: boķdur A, Ü₂, Ü₃. **12a** Me'bûn: miskîn A, Ü₂. **15a** kelimeler silinmiş, okunmuyor Ü₁. **19a** ĥand iden: ĥandüñden Ü₂, Ü₃. / ĥandinden A. **24a** Şi'r-i: siĥr-i Ü₁.

7. Eyleyüp rûzgâra vaz'-ı ğarîb
‘Arz-ı tîzî ider çü tîğ-ı haţîb
8. Taḫ'ı itdükçe ‘arz-ı āgāhî
Böyle ishāl-ı ḳāl ile gāhî
9. Ḳayd-ı ishāle düşse bî-pervā
Gāh gāhî Şekîbî-i şeydā
10. Böyle biñ şā'ir-i zemîn-i ğarîb
Ş..dı dirler o Bū ‘Alî-terkîb
11. Bā-ḫuşûşā ki kendi hem toḳdur
Bu ḳadar inbisāt aña çoḳdur
12. Vāy me'bûn Şekîbî-i mechûl
G..ini eylemiş gedû keçkûl
13. Söyle Rıfḳî bu rāz-ı dil-şikeni
Nice ş..dı bu hey'et ile seni
14. Gerçi evvel o şā'ir-i āgāh
Kārı ḫükm-i nücûm ile her-gāh
15. Lîk n'ola ğarîb
Rıfḳî saçmış ḳırān-ı naḫsa ḳarîb
16. Şimdi anuñla hem-nefes olduñ
Ya'ni hem-seng-i mültemes olduñ
17. Sen Şekîbî-i pür-hüner olduñ
Şekl-i vāḫidde cilveger olduñ
18. Ṭurfe-evzā'-ı nā-ḳabûl itdüñ
O saña sen aña ḫulûl itdüñ
19. Ba'de ez-vaz'-ı rîş-ḫand iden
Bir naşîḫat hele saña benden
20. Dimezin saña semt-i kâste dūş
Şāhrāh-ı dürüst ü rāsta dūş
21. Bu sefîhāne kārı te'yîd it
Bir de semt-i nücûma taḳlîd it

22. Herze-evzâ^c-i nâ-dürüst itme
Ya'ni nabz-ı hayâli süst itme
23. Bî-dimâgâne eyleme hareket
Vir zebân-ı 'ibârete ruhsat
24. Şâ'ir ol rind-i şi'r-muhtebe ol
Zartasiyle tamâm-ı hem-nefes ol
25. O o..rduqça sen maħall söyle
Vezne qo anı hep ğazel söyle
26. Sen o..r ol hücüm göstere
Ya'ni semt-i nücüm göstere
27. Eylese naql-i nükte-i maqbül
Böyledür şi'r-i Rıfkî-i meçhul

34

MEVLÂNÂ RESMÎ 'ABDU'L-LÂH EFENDÎ-ZÂDE

1. Bu zemînüñ hayâl-i maqbûli
Biri de Resmî-i Sitanbûli
2. Nâkilân-ı rivâyet-i dil-ĥ^vâh
Didiler aña pûr-i 'Abdu'l-lâh
3. Şi'rden ĥaqq-ı vâfiri ma'lûm
Rûzgâr-ı hayâle 'Urfî-i Rûm
4. Şîve-i nazma gûşîşî vardur
Ĥall-i ma'nâya verzişî vardur
5. İtse gâhi taħayyül-i nev-zâd
Şi'rin eyler bu tarz ile îrâd

³⁴ **Başlık:** Resmî-i Sitanbûli (İstanbûli Ü₂) 'Abdu'l-lâh Efendi-zâde A, Ü₂, Ü₃. **1a** Hayâl-i maqbûli: ĥarîf-i meşgûli A, Ü₂, Ü₃. **2, 3, 4, 5. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **5. beyitten** sonra "Ėazel" Ü₁.

35

TA‘RİF-İ İ‘TİBÂR-I RŪM

1. Bu nesağda hayāl-i nāṭıka-zād
Eylesün bu zemīni pīş-nihād
2. Üstühvān-ı maḳāl-ı endişem
Eylesün baḥş-i ḫāl-i Rūmı raḳam
3. Sözin itsün hayāl-ı nāṭıkā-gīr
Mebḥaş-i Şāh-nāme-i ta‘bīr
4. İtmede ‘ālemüñ Felāṭūnī
Şīve-i Rūma ‘arz-ı dil-ḫūnı
5. Şimdi yārān-ı Rūm-ı nükte-nümün
Oldı bī-şī‘r maḥlaşa meftün
6. Oldı yanında belki şī‘r tamām
Vaḳf-ı nisyān-ı i‘tibār müdām
7. Reste-i mülk-i Rūmda her-bār
Tīre-rüz-ı kesād olur eş‘ār
8. İ‘tibār olmaz ey dil-i bed-zarf
Saṭr-ı Şeh-nāmeyi liyāḳata ḫarf
9. Ola ol ḳavmda hemīn derkār
Baḥş-i redd ü ḳabül-i bed-hencār
10. İde her ḫarfını o bī-iz‘ān
Cāy-ı engüşt-i redd-i nā-çespān
11. Virse ger münşī-i ḳazā ruḫşat
Şī‘re maḥlaş ḳadar biraz raġbet
12. Raġbet ile olurdı nādire-fen
Böyle mezmūm olmaz idi sühen

³⁵ **Başlık:** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. A, Ü₂, Ü₃’de ‘Abdu’l-lāh Efendi maddesinin devamı, Ü₁’de ise; “Ta‘rīf-i İ‘tibār-ı Rūm“ başlığı altında devam ediyor. **1, 2, 3, 8. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **5b** Oldı bī-şī‘r-i: olalı şī‘r-i A, Ü₂, / ola bī-şī‘r-i Ü₃. **6a** Oldı: ola A, Ü₃. **7a** Reste-i Rūmda belı her-bār (bu bār Ü₃) A, Ü₂, Ü₃, / **b** olur: ola A, Ü₂, Ü₃. **9b** Baḥş-ı: yine A, Ü₂, Ü₃. **10a** Bī-iz‘ān: bed-iz‘ān A, Ü₂, Ü₃. **11b** Ḳadr-ı bürz: ḳadr eger A, Ü₂, Ü₃. **14a** Bu tāze: zemīn-i A, Ü₂, Ü₃. / **b** yārāna: devrāna A, Ü₂, Ü₃. **15b** Eylemiş ḫalkı: itmiş erbābı Ü₁.

13. Eyledükce hücum-ı gam dil-çāk
Ey degül mi bu lehçe-i bî-pāk
14. Balsa rağbet bu tâze efsâne
‘Arz-ı kevkeb olurdu yārâna
15. Ber-țarafdur bu hıttada temyîz
Eylemiş halkı cüddan perhiz

36

MEVLÂNÂ REŞİD

1. Cins-i Kürdüñ Reşid-i Vațvâtı
Rûzgāruñ şakıl ü hallâtı
2. Herze inkār-ı ‘aql u has ya‘nî
Birisi de Reşid-i bî-ma‘nî
3. ‘Ālemüñ mülhid-i zügürdidür
Herze-zād-ı diyār-ı Kürdîdür
4. Şimdi İstanbul içre ol har-ı gül
Eylemiş şekl-i mülhidâne hulül
5. Nazm-ı hezl-âşinâsı oldı hemîn
Kay‘-ı şürbü’l-Yehüd-ı zîr-i zemîn
6. Şi‘ri nîlî-i rûy-ı imlâdur
Ġalaț inkār-ı harf-ı ma‘nâdur
7. Nazmı hep vaķf-ı rû-siyâhîdür
Tut ki şekl-i bed-iştibâhîdür
8. Çekdi hep şab‘-ı herze-meşhûnı
Kayd-ı zencîr-i harfe maźmûnı

³⁶ **Başlık:** Zümre-i Ekrād-ı (Etrāk-ı Ü₃) bî-İdrākdan Reşid-i Herze-güy A, Ü₂, Ü₃. **1a** Cins-i Kürdüñ: herze Kürdüñ Ü₂. / **b** şakıl ü: kefil ü Ü₂. **2b** Birisi de: biri dağı Ü₁. **3, 4, 14. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **6a** İmlâdur: âhîdür A, Ü₃. / ehlîdür Ü₂. / **b** ma‘nâdur: râhîdür A, Ü₃. / ma‘nîdür Ü₂. **7a** Rû: dil Ü₁. **10a** Nükte-i ġalaț: sařr-ı nazm-ı hezl A, Ü₂, Ü₃. **11a** Nazmiyle: zâtiyle A, Ü₂, Ü₃. / **b** metn-i řasd-ı Ü₁. **12a** Ġaltuñ hayâli: fikrûñ derûnı Ü₃. **12, 13. beyitler** A, Ü₂’de Sebzi maddesindeki **4, 5. beyitlerin** aynısıdır.

9. atlı-i āhū-yı nüktede gūyā
ab‘ıdur selh h ne-i ma‘nā
10. Olmış ol nükte-i ęala-āl d
Mürde şem‘-i kilisā-yı Yeh d
11. Sözi nazmiyle germ-řoĥbetd r
Metn-i ta‘rifi maĥz-ı sikkletd r
12. arf-ı ĥaltuñ ĥayāli rābıtası
Bikr-i nazmuñ tamām-ı vāsıtası
13. ab‘ı hem-dest-i lāře-ĥ‘āre ęurāb
Dāne-ın-i miyāne-i irk-āb
14. Geri maĥz-ı řudā‘dur irād
Budur ol şi‘r-i nā-s t de-sevād

37

MEVLĀNĀ RĀCĪ-İ SEYYİD

1. Birisi de bu fırada m hir
RācĪ-i Seyyid   ‘aceb řā‘ir
2. ‘Ālemüñ řā‘iri ĥar-ı g li
R stā-zāde-i Anaoli
3. Olur ol řā‘ir-i ęarĪbe-n m n
şimdi İstanb l ire dāę-ı s k n
4. ‘Ālemüñ şekli naĥs-ı ş mid r
Dāę-ı silk-i uzāt-ı R m d r
5. Nazmı yek-ĥarf u hi ma‘n dur
Sar-ı t rĪhi lik a‘l dur

³⁷ **Başlık:** Seyyid RācĪ-i Anaoli Sākin-i İstanbul (İslāmbol A) A,  ₂,  ₃. **2a** ar-ı: ęala A,  ₂,  ₃. **3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 31. beyitler** A,  ₂,  ₃’de yoktur. **5a** Yek-ĥarf u: kim luf-ı A,  ₂,  ₃. **14b** G r bu vech ile: k r-ı B  Cehle  ₁. **16a** Kilk-i: kelb-i A,  ₂. / **b** ĥit n: meniş n  ₁. **18a** ar-ı bed-zād: bülend-irād A,  ₂,  ₃. **19a** amet-i: ĥāme-i  ₂. / **b** p ser-i: sipeh-i A,  ₂. **24a** ‘Arz ider olsa ger ęala-da‘vā  ₁. **26a** Nükte: şu‘le  ₁. **31. beyitten** sonra ‘‘Gazel-i Mezb r’’  ₁.

6. Ba'd-ezîn ey dil-i heves-medhal
Gerçi ber-muhteżâ-yı hükm-i maḥal
7. Bu maḳûle süḥan-veri çendân
Neng-i dildür bu muhtaşarda beyân
8. Böyle bir nâ-dürüst-i iz'ânı
Yazmadan kilik-i menḳabet-dânı
9. Oldı naḳl-i şaḳâ-yı ḥöd-sâzi
Aşl-ı maḳşûd-ı nükte-perdâzı
10. Buldı bu muhtaşarda naḳl-i dîger
Lîk keyhân Ḥudâ-yı mülk-i hüner
11. Tâ-be-key meyl-i naḳl-i nîk ü bede
Gelelüm biz neticeyi şadede
12. Eylesün ya'ni nevk-i kilik-i dū-şâḥ
Şebt-i ta'rîf-i Râcî-i küstâḥ
13. Gerçi bālâda olmuş idi tamâm
Vaşf-ı eş'âr-ı nâ-maḥal erḳâm
14. Yazar ol ḥâme-i ḳazâ tevbiḥ
Gör bu vech ile levḥa-i târiḥ
15. Olur ol ḥarf-ı nazm-ı bî-hüde 'avn
Satr-ı târiḥ-i daḥme-i Fir'avn
16. Ḳavm-ı Lût'a ider o kilik-i beyân
Meşḳ-i târiḥ-i rûzgâr-ı ḥitân
17. Sâbıkâ olmuş ol ḥayâl-ı niḡû
Devlet-i ḳavm-i câna sâbıkâ-gû
18. Bir zamân olmuş ol ḥav-ı bed-zâd
Seg-i Aşḫâb-ı Kehf'e kâse-nihâd
19. Olmuş ol ḳâmet-i ḡalaṭ-tecnîs
Püser-i 'Ûc bin 'Unuḳ ile celîs
20. Dem-i evvel ider o kilik-i behem
Ḥarf-ı târiḥ-i rûzgârı raḳam

21. Ola her devr-i āhır ol mechül
Şekl-i müstaķbele iderdi ħulül
22. Her zamān da virüp şaded ķāle
Müntaķil oldı ħālden ħāle
23. Dem-i inşāddan ‘ale’t-tertib
Eyledi tā bu şüreti ta‘ķib
24. N’ola gösterse ol süĥan-pirā
Semt-i tāriĥde yed-i tūlā
25. Bu nesakda ĥayāl-i nādire-dān
Eylesün bir ġaribe daĥi beyān
26. Ya‘ni itsün ĥayāl-i nükte-nihād
‘illet-i rū-siyehligin irād
27. Bir zamān eyleyüp heves taşı
Ĥızra olmışdı bu seyis başı
28. Oldı çün Ĥızr-ı fāyizü’l-berekāt
Kāse-gerdān-ı kayd-ı āb-ı ĥayāt
29. Ĥızr-ı reşk-i revendegī oldı
Nā’il-i āb-ı zindegī oldı
30. Ķaldı ol demde Rācī-i gümrāh
Zulümāt-ı hevesde rūy-i siyāh
31. Böyle eylerdi ol ġalaṭ-te’yīd
Şi‘rini dāġ-ı sine-i tesvīd

38

MEVLĀNĀ RĀĠIB

1. Mülket-i Rūma Āmil (ü) Ṭālib
Birisi de bu firķada Rāġib

³⁸ **Başlık:** Rāġib-ı Sitanbūlī A, Ü₂, Ü₃. **1b** Birisi de: biri daĥi Ü₁. **2, 3, 4, 10. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **5b** Ĥarf-i nādide ĥāme-i ĥudemi (‘ademi Ü₃) A, Ü₂, Ü₃. **6b** Maķbūl u: maķbūl A, Ü₁, Ü₃. **7a** Raġbet-i Rūm gerçi: kayd-ı raġbet egerçi A, Ü₂, Ü₃. **10. beyitten** sonra “Ġazel-i Mezbūr” Ü₁.

2. Oldı dehrüñ o rind-i maqbûlî
Mâ-ḥaşal merdüm-i Sitanbûlî
3. Daḥli var semt-i nazma gūşışde
Sāde-levḥāne meşq-verzişde
4. Güft (ü) gūy-ı ḥayālde metrūk
Eylemişdi ṭarīḳ-i 'ilme sülūk
5. Mekteb-i nazma küdek-i 'acemī
Ḥoş-nüvisānedür ḥaṭ-ı raḳamı
6. Şi'ri pā-dāş-ı ḥadd-ı tefrīde
Semt-i maqbûl u līk nā-dīde
7. Raġbet-i Rūm gerçi kim ma'dūm
Şā'iran mülk-i Rūma itdi hücūm
8. Yekke-tāz-ı hücūmdur bu daḥi
Şā'ir-i mülk-i Rūmdur bu daḥi
9. Bu da Rūmuñ sütüde-ḥarfīdür
Dāġ-pīrā-yı rūḥ-ı 'Urfīdür
10. Zikr olınsa bu ḥalt-ı bī-hengām
Budur eş'ār-ı dil-peziiri tamam

39

MEVLĀNĀ REMZĪ-İ MEKTŪBĪ

1. Bir de Rūmuñ sütüde-üslūbi
Remzī-i tāze-gūy-ı Mektūbī
2. Oldı ol nükte-senc-i siḥr-ḳarīn
Nāz-perver ü ḥāk-i Ḳoştañtīn
3. Bu da dehrüñ heves-hücūmudur
Zübde-i şā'irān-ı Rūmīdür

³⁹ **Başlık:** Remzī-i Mektūbī-i Sitanbūlī A, Ü₂, Ü₃. **3a** Dehrüñ: Rūmuñ Ü₁. **7. beyitten** sonra “Ġazel-i Mezbūr” Ü₁.

4. Hāmesinde nümūd-yāb ü behem
Pīç ü tāb-ı telāş-ı kayd-ı raķam
5. Kilki ma‘dūm-ı zarf ü nādire-gīr
Şi‘ri nā-dīde-ħarf ü hoş-ta‘bīr
6. Vārişü’l-mülk-i nükte-i ma‘dūm
Bārek-Allāh tamām-ı şā‘ir-i Rūm
7. Budur ey ‘ālemüñ heveskārı
Nüşħa-i intiħāb-ı eş‘ārı

(Sin Harfi)

40

MEVLÂNÂ SEBZÎ-İ BURSAVÎ

1. Harf-gîrân-ı nükteden ekşer
Biri de Sebzi-i galaç-perver
2. Nüktenüñ dâğ-ı lafz-meşhûnı
Düzd-i püşide-rüy-ı mazmûnı
3. Oldı bâ-ihtilâf-ı naql-i rüvât
Nükte-perdâz-ı Bursavî bi'z-zât
4. Olmış ol nazm-ı el-‘acâyib-rîz
Hoş-nevâ çün lekâne-i pâlîz
5. Eylese kaşd-ı şive-i mazmûn
Şi‘r-i yârâna eyleye şeb-hûn
6. Kurtulınca elinden ol güftâr
Çeke biñ yerde zaħm-ı sîne-figâr
7. Kala ol şi‘r-i hoş-eşer meslek
Vaķf-ı hâs hem-çü hâne-i leglek
8. Aħz-ı mazmûna şimdi Tâ’ibdür
Sâ’il-i nazm-ı bü’l-‘acâyibdür
9. Tab‘ı kim şi‘rde Felâṭündür
Hûnî-i şad-hezâr-mazmündür

⁴⁰ Harfu’s-sîn A, Ü₂. **Başlık:** Sebzi-i Bürüsevi (Bursevi Ü₃) A, Ü₂, Ü₃. **1b** Biri de: Bursevi A, Ü₂, Ü₃. **1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 22. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **8b** Nazm-ı bü’l-‘acâyibdür: nazmü’l-‘acâyibdür Ü₁. **9. beyitten** sonra Reşid maddesinin **12, 13. beyitleri** olan şu iki beyit geçiyor:

“Harf-i fikrûñ derûn-ı râbıtası
Bikr-i nazmuñ tamâm-ı vâsıtası

Tab‘-ı hem-dest-i lâşe h‘âre-gurâb
Dâne-çîn-i miyâne-i çirkâb” A, Ü₂, Ü₃.

10a Harf-ı saṭr-ı A, Ü₂, Ü₃. / nîmdâr u: nîmdâr-ı A, Ü₂, Ü₃. **12a** Tekrâr: derkâr A, Ü₂, Ü₃. **16a** İmlâdur: ehlidür A, Ü₂, Ü₃. / **b** ma‘nâdur: ma‘nidür A, Ü₂, Ü₃. **17a** Lafz-ı saṭr-ı A, Ü₂, Ü₃. **22. beyitten** sonra “Ġazel-i Mezbür” Ü₁.

10. Harf-ı şîrinde lafz-ı bed-inkâr
Kilem-i nîmdâr u yek hardâr
11. Nefs-i serd ü nâ-hoşî el-ḥaḳ
Türrehât-ı terâne-i ‘aḳ‘aḳ
12. Saṭr-ı şîrinde nükte-i tekrâr
Lâne-i laḳlaḳ-ı firâz-ı menâr
13. Habs-i maẓmûna harf-ı eş‘ârı
Hem-çü perde kilim-i ‘ayyârı
14. Ṭab‘ıdur ol hezâr-fen-i dellâl
Cins-i düzdide dūşı mâl-â-mâl
15. Olur ol maḥlaş-ı ğalaṭ-meşḥûn
Levş-i dâmân-ı şâhid-i maẓmûn
16. Ṭab‘-ı hoş-dest-i nazm-ı imlâdur
Râyegan düzd-i cins-i ma‘nâdur
17. Lafz-ı şîrinde nükte-i meşḥûr
Vesme ber-ebruvân-ı merdüm-i kûr
18. Ṭab‘ı gâhî ki nazma râġıb olur
Raḥne-endâz-ı şîr-i Ṭâlib olur
19. Nice Ṭâlib o rind-i nükte-naşîb
Ṭâlib-i Rûm ü üstâd-ı edîb
20. ‘Âlemüñ hoş-edâ vü maḳbûli
Ṭâlib-i Rûmî vü Sitanbûlî
21. Vaḳf-ı yaġmâ-keşân ḥayâl-i hücum
Aña dîvân-ı naġz-ı Ṭâlib-i Rûm
22. ‘Add olinsa bu şîve-i maḳbûl
Budur eş‘âr-ı Sebzî-i meḥsul

41

MEVLÂNÂ SEZÂYİ

1. Hâl-i müstaḳbel ü dem-i mâzî
Birisi de Sezâyî-i ḳâzî
2. Tutar anuñ tekellümin maḳbül
Hoş-edâyân-ı şehr-i İstanbul
3. Reviş-i şakkda hoş-‘ibâretdür
Şalb-i maẓmûna şi‘ri hüccetdür
4. Olur ol nazm-ı aḳdesi ḥâme
Kür-ı Bū Cehl için vaḳıf-nâme
5. N’ola tutsa selîḩa-i maẓmûn
Şi‘rini hüccet-i ḩalâḩ-nümûn
6. Yazar ol ḥâme-i ğalaḩ-erḩâm
Şalb-i ma‘nâya hüccet-i aḩkâm
7. Şi‘ri kim dâĝ-ı nükteye şıladur
Cins-i maẓmûna vaḳf-ı mürseledür
8. Olmuş ol nazm-ı cild ḩar-ı evrâḩ
‘Abd-ı maẓmûn için sefir-i ‘atâḩ
9. Nüşḩa-i şi‘ri ḩurfa-müsvedde
Ĝalaḩât-ı sicill-i âb-zede
10. Eylese ḩab‘ı hüccet-ārâyı
Şalb ider ḩarf ḩarf ma‘nâyı
11. O süḩan kim anuñ maḩâlesidür
Süḩanuñ vâcibü’l-izâlesidür
12. Bulmaz ol nükte şüret-i imlâ
Müstehâḩ olmayınca şalbe o tâ
13. Süḩan-i şi‘rin itmedin mektüb
Şâḩ-ı kilke ider ḩazâ maşlûb

⁴¹ **Başlık:** Sezâyî-i ḩâzî-i (ol A) İstanbulî A, Ü₂, Ü₃. **1b** Birisi de: Rûmda hem Ü₁. **2, 12, 15. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **3b** Şi‘ri: şimdi A, Ü₂. **5a** N’ola tutsa: tutar anuñ Ü₁. **7a** Şi‘ri: şi‘rini Ü₁. **15. beyitten** sonra “Ĝazel-i Mezbûr” Ü₁.

14. Anda maşlūb şāhidān-ı raqam
Şāḥa-i şalbdur meger o qalem
15. Meclis-i güft (ü) gūda bulsa niżām
Budur ol şi‘r-i vācibi erqām

42

MEVLĀNĀ SELĪM ‘ALĪ ÇELEBĪ

1. Bu gürūhuñ ḥarīf-i ḥoş-nesebi
Birisi de Selīm ‘Alī Çelebi
2. Oldı dirler bunı da ehl-i uşūl
Sāye-perver ü şehir-i İstanbūl
3. Ḥaṭṭı var iḥtirā‘-ı ma‘nādan
Behresi var zemīn-i inşādan
4. Gül-i bāğ-ı ḥayālī tāze vü ter
Ġayret-i mülk-i sebzedār-ı dıger
5. Nükteden bā-naşīb ü ḥōş-vāye
Şi‘ri levḥ-i qazāya pīrāye
6. Semt-i nazmuñ ḥarīf-i ḥoş-raqamı
Rūzgāruñ edīb-i ḥoş-qalemi
7. Şi‘ri bī-dāğ-ı intiḥāb olmış
Dāḥil-i merkez-i nişāb olmış
8. Tāze-gūdur bu ṭab‘-ı nükte-nedīm
Eylemez iltifāt-ı ṭarz-ı qadīm
9. Ba‘de meşq-i veṭire-i mu‘tād
Budur ol şi‘r-i ‘anberīne sevād

⁴² **Başlık:** Selīm ‘Alī el-İstanbūlī A, Ü₂, Ü₃. **2, 3, 9. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **8a** Bu: o A, Ü₃.

43

MEVLÂNÂ SÂMÎ'Î ÇELEBÎ

1. Bir de Rūmuñ ferīd ü zenc-lebi
Birisi daħi Sāmī'î Çelebi
2. Hoş-nümādur sūhanda mähirdür
Bu da İstanbūl içre şā'irdür
3. Şehrūñ ol rūzgār-dīdesidür
Sāde-rū kısmınuñ güzīdesidür
4. Tab'ı āsūde-gerd-i nükte-i pār
Şi'ri hem-dest-i şāhid-i bāzār
5. Kendi 'ālem-nişin ü hercāyī
Nazmı hem-düş-ı dāğ-ı rüsvāyī
6. Şi'r-i Rıfķī gibi ğalaṭ-ārā
Ġaṣeyān-ı tabī'at-ı ma'nā
7. Cins-i nazmuñ beyān-ı çespānı
Māye-i rüy-ı dest-i dükkānı
8. Olmuş ol şi'r-i bü'l-'aceb-ma'nā
Sebeb-i zevķ-i zümre-i şu'arā
9. Görse ol nazm-ı dil-keşin her-bār
Olur inzāl-ı muğlim-i güftār
10. Şi're kim rağbet-i tamām eyler
Nükteyi vaķf-ı iḥtilām eyler
11. Gāh gāhī ki fikr-i mürteheni
Alsa dest-i ḥayāle ger süheni

⁴³ **Başlık:** Maḥdūm Zorba Ḥasan Ağa-zāde Şāmī-i Çelebi el-İstanbūlī A, Ü₃. / Sāmī-i Çelebi el-İstanbūlī Maḥdūm Zorba Ḥasan Ağa-zāde Ü₂. **1a** Bu gürūhuñ ḥarīf-i zi-ḥalebi (zenc-lebi A, Ü₃) A, Ü₂, Ü₃, **2, 3, 26, 27. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **6b** Ma'nā: dünyā Ü₁. **8a** Bü'l-'aceb ma'nā: 'aql-ı küll imlā Ü₁. / **b** sebeb-i zevķ-i: nüṣḥatü'l-'ayş-ı Ü₁. **9a** Görse ol: göricek Ü₁. **11a** Fikr-i: zikr-i A, Ü₂, **20, 22, 23, 25. beyitler** Ü₃'de yoktur. **21a** İtmiş: eyler Ü₁. / **b** vaķf-ı bālını: dāmen-ālūd-ı A, Ü₃. / rāz-ālūd-ı Ü₂. / itmiş: eyler Ü₁. **22a** Varup: şarup A, Ü₂. **23b** Şive-i vādī-i: ruḥşat-ı şive-i A, Ü₂. **24a** Eylemiş şi'r-i tab'ı soñra hemīn A, Ü₂, Ü₃. **26. beyit;**

“Müncemid oldı zarṭa-i ma'kūs

Oldı minba'd-ı Rıfķī-i menḥūs” A, Ü₂, Ü₃.

12. Elf-i saır-ı nazm-ı hoş-merkez
Ola destinde mıtrağ-ı mihrez
13. Mâliş itdükce mıtrağ-ı mezkûr
Ola pür-ihtilâm-ı dūr-â-dūr
14. İşte şâ'ir olunca öyle gerek
Nükte-dân hoş-ğayâl ü nükte-derek
15. Hıttâ-i Rūmda olup sâ'ir
İltifât ü mekârime dâ'ir
16. Şıla-i şî'ri görmedük illâ
Bu cenâb-ı kerem-şî'ârda tâ
17. Nâkılan-ı garâ'ib-i 'âlem
İtdiler bir rivâyet-i mübhem
18. Sâmi'î sehv ile meger bir gün
Çaldı bir zarğa-i garîbe-nümün
19. Oldı ol zarğa-i garîbe-nesim
Mühtelîm sâz-gîr-i heft-iqlîm
20. İtdi ol zarğa çarh-ı peyvesti
Mihrez-i çarhuñ oldı hem-desti
21. Kîr-i Merrihi hem tamâm itmiş
Vağf-ı bâlîn-i ihtilâm itmiş
22. Varup eyler o göz tâze-nümün
Zühreyi ihtilâm-ı diğer-gün
23. Ba'd-ezîn eyler ol sûtüde-nihâd
Şîve-i vâdî-i diğer-îrâd
24. Kor heves-sencî-i hayâli hemîn
Zarğayı bir garîb şekle qarîn
25. Şarf idüp anı illet-i nabza
Ya'ni dâm-ı keş-â-keş-i kabza
26. Müncemid eyleyüp o rîhi tamâm
Nâm ider aña Rifkî-i hoş-kâm

27. Baḥş-ı nazmında didi ehl-i temîz
Böyledür şî'r-i vâhime-engîz

(Şin Harfi)

44

MEVLÂNÂ ŞEYHÎ-İ BÛRNÂZ

1. Rûmda şâ'ir-i ğalaṭ-perdâz
Birisi daḥi Şeyḥî-i Bûrnâz
2. Didiler râst-nâkilân-ı süḥen
Mevlidin ḥıṭṭa-i Midilli'den
3. Bu da 'aşruñ ḥoş-âzmûmıdur
Devletüñ va'de-i kûmûmıdur
4. Şi'ri mazmûna meslek-i mer'î
Ġalaṭâṭ-ı sefir-i nâ-şer'î
5. Semt-i nazmuñ ğalaṭ-rüsûmıdur
İftihâr-ı kuzât-ı Rûmîdür
6. Ya'ni zu'mınca ol da şâ'irdür
Şi'r ü inşâda ḥayli mâhirdür
7. Nâkil-i şî'r-i el-'acâ'ibdür
Râvî-i nükte-i ğarâ'ibdür
8. Gerçi ta'rîfi maḥz-ı sıḳletdür
Lîk ammâ ğarîb-i ḥikmetdür
9. Şi'rin eylerdi dil-nişîn ta'bîr
Burnı olmasa mâni'-i taḥrîr
10. Kûh-ı Kâf olsa da ider nâ-bûd
Burnı itdükçe sâyesin maḥdûd
11. Ḥoş-edâdur n'ola iderse sükût
Besdür aña terâne hây-ı burût

⁴⁴ Harfû'ş-şîn A, Ü₂. **Başlık:** Şeyḥî-i Bûrnâz Kâzî A, Ü₂, Ü₃. **1a** Rûmda şâ'ir-i: vâdî-i şî'rde A, Ü₃. / ğalaṭ: süḥen Ü₁. **2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 13, 15. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **11. beyit** Ü₁'de yoktur. **12a** O enf-i: burût-ı A, Ü₂, Ü₃. **14b** Tırâş: telâş A, Ü₂, Ü₃.

12. Bed-şadūdur o enf-i nā-ehli
Hem-çü sūr nā-yı sūr-ı Bū Cehli
13. Cāy-ı āsāyiş ola dehre kaçan
Kūşe-i enfin itse sāye-figen
14. Keçhayālī-i ṭab'ın eyler fāş
Saṭr-ı şî'rinde lafz-ı herze-tırāş
15. İrse encāme ṭayy-ı efsāne
Budur ol şî'r-i üstadane

45

MEVLĀNĀ ŞEYHĪ MERḤABA-ZĀDE

1. Bu gürūh-ı ğalaṭ-mu'ammāda
Biri hem Şeyhī Merḥabā-zāde
2. Köhne-efsāne-gūy u köhne-mekīn
Şehr-i İstanbūl içre kūşe-nişīn
3. Bu da 'aşruñ ğalaṭ-rūsūmıdur
Sāde-levḥ-i kuzāt-ı Rūmīdür
4. Şî'ri ne hoş-zemīndür ne saķīm
Belki hem-dest-i rūzgār-ı kadīm
5. 'Ālemüñ köhne nev-rūsūmıdur
Hem-'ayār-ı kuzāt-ı Rūmīdür
6. Olmuş ol şî'r-i Ḥamza-nāme-zemīn
Rūzgāriyle gāhvāre-nişīn
7. Belki ol müfredāt-ı āb-zede
Nüşḥa-i ṭibba köhne-müsvedde
8. Viridi saķmūniyā-yı lafz-ı maķāl
'Āleme ḥükm-i şerbet-i ishāl

⁴⁵ **Başlık:** Diğer Şeyhī Merḥaba-zāde el-İstanbūlī A, Ü₂, Ü₃. **1a** Ğalaṭ-mu'ammāda: heves-temennāda A, Ü₂, Ü₃, **2, 3, 6, 7, 8, 13. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **5. beyit** Ü₁'de yoktur. **9b** Köhne-çide: nārsīde A, Ü₂, Ü₃. **10a** Fenn-i ṭibda egerçi alādur Ü₁. **11a** 'illetdür: la'netdür A, Ü₂. / töhmetdür Ü₃. / **b** ṭutki: çünki Ü₂.

9. Gāh tārīḥ ü geh ıaşıde ider
Bez̄l-i eṣmār-ı köhne-çide ider
10. Vādī-i tıbb u şakkda a'ladur
Ḥaṭṭ-ı şı'ri dürüst imlādur
11. Şı'ri bī-dāğ-ı ḥarf-ı 'illetdür
Ṭut ki maẓmūn-ı levḥ-i ḥüccetdür
12. Nüşḥa-i şı'rin itmede her-bār
Fı'l-meşel ḥüccet-i şaḥīḥ-ayār
13. Dehre virür bu şı'r-i tāze-eşer
Ḥabb-ı ishāl deñlü ḥükm-i dıger

46

MEVLĀNĀ ŞEFİ'İ SEYYİD

1. Bu gürūḥ içre nükte-ver sāḥir
Bir de Seyyid Şefi'î-i şā'ir
2. Oldı bu şā'ir-i Balāṭ-mesken
Şā'ir-i tāze-gūy-ı tāze-süḥen
3. N'ola ger olsa dīr gūy-i edā
Dürr-i sencide az olur ammā
4. Ḥoş-nüvīs ü tamām ḥoş-güftār
Fārisīdān u Bū 'Alī-miḳdār
5. Fārisü'l-ḥayl-i nükte-perdāzī
Semt-i naẓmuñ edīb-i mümtāzı
6. Saṭr-ı naẓm-ı ḥayāl-i naḳḳādı
Sırr-ı ḥaṭṭ rüzgār-ı āzādı
7. Çünki ta'rīfi bulamaz encām
Budur eş'ār-ı bī-naẓīri tamam

⁴⁶ **Başlık:** Seyyid (es-Seyyid A) Şefi'î-i el-İstanbulî A, Ü₂, Ü₃, 2, 3, 7. **beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

47

FETVÂ-NÜVÎS-İ ŞOFYA ŞEHDÎ

1. Rûmuñ üstâd-ı 'aql-ı külltâbı
Şehdî-i tâze-güy-ı 'Ayntâbî
2. Sebz-i nâzuñ hayâl u meh-çehri
'Âlemüñ âfitâb-ı hoş-behri
3. Şâhidi nazmınuñ debîr-edâ
Vaşf-ı gîsû vü rüyını meşelâ
4. Kâtib-i çîre-dest-i bâğ-ı kalem
Eylese levh-i rûzgâra raqam
5. Şu'le-i mihr olup haçı yek-tîr
Zülf-i şebden ide aña taħrîr
6. Şofiyede anı ħakîm-i ezel
İtmiş iftâ-maħall u şadr-ı ecel
7. Şi'ri 'âlem-pesend ü tâze-raqam
Şâh-ı güldür meger elinde kalem
8. Ki ider feyz-i kilik-i mu'cize-fâş
Bâğ-ı levh-i hayâlini gül-pâş
9. Böyle eyler hayâl-i hoş-râyı
Tarz-ı eş'âr-ı 'âlem-ârâyı

Ġazel-i Şehdî-i Süħan-Pîrâ

Mef'ülü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

1. Fâş itdi ħalk-ı 'âleme râz-ı nihânumı
Gözden bıraқdum 'âkıbet eşk-i revânumı
2. Bîhüde gird-i güçe-i bâzâr ħayretüm
Bilmem cünün-ı 'aşk ile sūd u ziyânumı

⁴⁷ Yalnız Ü₁'de yoktur. **1a** Tâbî: yâbî Ü₃. **2a** Sebz-i: Sebz ü Ü₃. **3b** Rüyını: rüdını A, Ü₂. **9. beyitten** sonra gelen Şehdî'ye ait gazel Ü₃'de yoktur.

3. Kavş-i kuzah degül görinen āsumānda
Çarh-ı berīne aşdı zamāne kemānumı
4. Ol murğ-ı per-şikeste-i gülzār-ı miḥnetüm
Ḥār-ı cefāda yapıdı felek āşiyānumı
5. Şehdī o şāh-ı ḥüsne fedā itmedür ğaraż
Mühlet virüp Ḥudā eger almazsa cānumı

48

MEVLĀNĀ ŞEHRĪ

1. Bu gürüh içre feylesōf-nihād
Birisi daḥi Şehrī-i üstād
2. Şarḫdandır zemīn-i mevlūdi
‘Ālemüñ rind-i tāze-peymūdi
3. Līk ammā o rind-i pāk-edā
Şehr-i İstanbül içre buldı nemā
4. ‘Urfī-i Rūmdur ‘aceb mi eger
İtse ibdā‘ meslek-i dīger
5. Ḥaṭṭ-ı nazmında nükte-i meşḥūn
Metn-i beytū’l-kaşīde-i mażmūn
6. Ṭab‘-ı derrāki bā-hezār-ı hücūm
Terbiyet-yāb-ı Nef‘ī-i merḥūm
7. Mülk-i mażmūna ol sūtūde-nihād
Ser-firāz ü güzīde-i efrād
8. Ṭab‘ı itdükçe nükte-peyvesti
Nazm-ı Ṭarzi’nüñ oldı hem-desti
9. Oldı ṭab‘-ı ḥayāli ma‘lūmı
Mu‘ciz-āşār-ı mülket-i Rūmī

⁴⁸ **Başlık:** Üstād-ı Ma‘nī-ṭırāz Şehrī el-İstanbülī A, Ü₂, Ü₃, **2, 3, 15, 16, 18. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **4b** Meslek-i: mülket-i Ü₃. **6a** Bā-hezār-ı hücūm: bā-ḥuşuş u ‘umūm Ü₁. / **b** terbiyet: perveriş Ü₁. **7a** Nihād: nijād A, Ü₂, Ü₃. / **b** ser-firāz ü: şimdi oldı A, Ü₂. **9a** Ḥayāli: netice Ü₁. **10a** Ḥıṭṭa-i: mülket-i A, Ü₂, Ü₃. **12b** Rūmda tāze-gūy-ı ḥoş-erḫām Ü₁. **17a** Sāyirin: sātirin A. / **b** vaḫti geldükde eylesün İrād Ü₁.

10. Hıttâ-i Rûmda şâ'ir-i şî'âr
Şâ'irân gerçi kim kaţâr kaţâr
11. Lîk ber-vefķ-i ĥaķ-şinâsânı
Cümle ma'đuddur ĥoş-elĥânî
12. İki üçdür bu fırķa içre tamâm
Şâ'ir siĥr-senc ü ĥoş-erķâm
13. Bunda ser-meşķ-i levĥa-i ta'dâd
Evvelâ biri Tarzî-i üstâd
14. Mülk-i Rûmuñ ĥarîf-i ĥoş-behri
Sâniyen merd-i nükte-ver Şehrî
15. Daĥl olunmaz zemîn-i ma'nâda
Mücmelen Nâ'ilî-i üstâda
16. Vâridât-ı sühanda nâdire-cüy
Bir cihetden Nedîm-i safsaţa-güy
17. Sâyirin ĥâme-i każâ-i irşâd
Hep maĥallinde eylesün îrâd
18. Olma bu güft güydan ġâfil
Budur eş'âr-ı Şehrî-i 'âķil

49

MEVLÂNÂ ŞEKİBİ-İ MÜNECCİMÜÑ

1. 'illet-i ĥikke faĥr-ı ehl-i uşûl
Biri daĥi Şekîbî-i mechûl
2. İ..enüñ ol nedîm-i maķbûli
Sâye-perverde-i Sitanbûli
3. Sa'd ü naĥs-ı sipihre vâşıldur
Taḫ'ı semt-i nücûma mâ'ıldür

⁴⁹ **Başlık:** Şekîbî-i Müneccimüñ el-İstanbûlî A, Ü₂, Ü₃, 2, 3, 4, 5, 15. **beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **6a** Āsumân-ı rûzgâr-ı Ü₁. / **b** rûzgâr-ı: āsumân-ı Ü₁. **10a** Heykel-i: hey'et-i A, Ü₂, Ü₃. **11a** ol 'adîm-i nazîr: eyleyüp ta'bir Ü₁. **13b** Çıkar: olur Ü₃.

4. Olmuş ol tāze-gūy-ı bezm-i cihān
Zühāle ser-müneccim-i dīvān
5. Gösterür rūzgār-ı maḥrūre
Semt-i teşḥīş-i ḥüküm-i ḳārūre
6. Kevkeb-i naḥs-ı āsumān-ı ‘ulūm
Zübdetü’l-‘aşr-ı rūzgār-ı nücūm
7. Heykel-i ḥikke-i süḥan-dānī
Cereb-āmūz-ı ḥāriş erzāni
8. Ḥuḳne terkīb ü ḥikke isti‘dād
Kīr-i kāş-ı salīḩa-i irād
9. Ḳalemi şaḥş-ı nazma şāḩa-i şalb
Ḥāne-perver devā‘-i cū‘ū’l-keleb
10. Olmuş ol heykel-i ğarībe-nümūd
Hem-sirişt-i ḳadīd-i deyr-i Yehūd
11. Gāh ider şi‘rin ol ‘adīm-i nazīr
Dehen-i bāz-gūneden taḳrīr
12. Ol sebebden o şi‘r-i ma‘nīdār
Gāh mevzūn ü gāh nā-hencār
13. Ruḥşat-ı keyf olursa rāh-nümūn
Nefes-i şi‘ri hep çıkar mevzūn
14. Dāğdur dāğ-ı ‘illet-i ḳabza
Kim baḳar nā-dürüstī-i nabza
15. Mā-ḩaşal ey dil-i heves-fersā
Budur ol şi‘r-i dil-firīb imla

50

MEVLÂNÂ ŞEVKÎ

1. Bu gürûhuñ tamâm-ı meşgûli
Biri de Şevkî-i Sitanbûlî
2. Hâliyâ ol mühendis-i devrân
Şadr-ı iqbâle kâtib-i divân
3. Şi'r ile âzmâyişi vardur
Tab'ınuñ hoş-güşâyişi vardur
4. Meclis-ârâ-yı nükte-dānidür
Şi'ri hem-rütbe-i ma'ānidür
5. Şi'ri bî-ķayddur tekellüfden
Tab'ı bî-vāyedür te'essüfden
6. Tab'ı bilmez hücum-ı kār nedür
Celb-i maẓmūn-ı müste'ār nedür
7. Rağbet itmez hayāl-i meşhūna
Vaḳti yok iḥtirā'-ı maẓmūna
8. Siḥr ider tab'ı istese yek-bār
Lîk bilmez tekellüf-i güftār
9. 'Urfî-i Rūmdur zamān-ı maḳāl
Lîk yok vaḳt-i iḥtirā'-ı hayāl
10. Şi'ri elmās-pāre-i ta'bîr
Tab'ı bilmez tekellüf-i taḳrîr
11. Eyler itdükçe ma'nî-i mümtāz
Harf-ı şî'rin bu gūne levḫa-ḫırāz

⁵⁰ **Başlık:** Kitâbdan Nükte-perver Şevkî Çelebi el-İstanbulî A, Ü₂, Ü₃, 2, 8, 9, 10, 11. **beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **5a** Şi'ri: nazmı Ü₁. **7a** Meşhūna: mevzūna Ü₂.

51

MEVLÂNÂ ŞÂNÎ

1. Erzurümî harîf-i hoş-edâ
Biri hem Şânî-i sûtüde-edâ
2. Țab'ı nâzük hayâli nâdire-fer
Bezm-i ma'nâ sürüde râmiş-ger
3. Olmuş ol şâ'ir-i ğarîbe-şi'âr
Erzurûma henüz defterdâr
4. Şi'ri ğâyet laţif ü mevzündür
Mücid-i hoş-nikât-ı meşhündür
5. Nazmı gerçi selîs ü ra'nâdur
Semt-i târihde hoş-edâdur
6. Cümle manzûrımız olan eş'âr
Nazm-ı zîbâ hayâl ü hoş-hencâr
7. Cümleden birisi kazâ-tevbîh
Lafz-ı i'câz-ı zarf ol târih
8. Nûr-ı evvel zuhûr-ı Rebbânî
Harf-i metn-i velâdet-i hânî
9. Oldı el-ħaķ o nazm-ı nâdire-fen
Dâĝ-ı târih-i müşkilât-ı sühen

Târîh-i Mezkûr

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fe'ilün

Didiler târih-i mevlûdın anuñ Şânî gibi
Nürdur geldi Muhammed şulb-i İbrâhîmden

(H. 1051 / M. 1641)

⁵¹ **Başlık:** Erzurümî Şânî Efendi Defterdâr A, Ü₂, Ü₃. **1, 3, 4. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **2. beyit** Ü₁'de yoktur. **5a** Gerçi: pâki Ü₁. / **b** Țarz-ı târihi lik a'lâdur Ü₁. **7b** Lafz-ı: şî'r-i Ü₁. / zarf: ğarf Ü₁. **9a** O: bu Ü₁. / **b** dâĝ-ı: ğâl-ı A, Ü₂, Ü₃. **9. beyitten** sonraki bir beyitlik "Târîh-i Mezkûr" A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

(Şad Harfi)

52

ŞİDQİ-İ NİŞÂNİ

1. Şi'ri kim reşk-i dil-sitānidür
Biri hem Şıdķı-i Nişānidür
2. Olmuş ol fikret-i hayāl-nümün
Vārişü'l-mülk-i kişver-i mazmün
3. Tab^c-ı kim māye-i beyān virür
Harf-i i'cāzdan nişān virür
4. Olmuş ol şi'ri bü'l-^caceb imlā
Rüy-pīrā-yı kālīb-i ma^cnā
5. Semt-i nazma hayāl-i mümtāzı
Melikü'l-mülk-i nükte-perdāzı
6. Olmuş ol nükte-i hıred-^cunvān
Rāst-mi^cyār-ı pelle-i 'irfān
7. Mā-ḥaşal ey dil-i heves-fercām
Budur eş^cār-ı dil-peziiri tamam

53

MEVLĀNĀ ŞEYḤ ŞĀBİR-İ PĀRSĀ

1. Biri hem semt-i nüktede hoş-sāz
Şābir-i Pārsā-yı nükte-tırāz
2. Olmuş anuñla reşk-i kāşāne
Gelibolı'da mevlevîhāne
3. Gelibolı'da ya^cni kim ḥālā
Mevlevî şeyḥidür o hoş-edā

⁵² **Başlık:** Nādire-dān-ı 'Ālem-i Şıdķı Paşa-yı Nişānı A, Ü₂, Ü₃. Harfu'ş-şād A, Ü₂. **1a** Dil-sitānidür: dāsitānidür Ü₃. **4a** Olmuş ol: nükte-i Ü₁. / **b** rüy: rüh Ü₁, Ü₃. **6b** 'İrfān: iz'ān Ü₁. **7. beyit** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

⁵³ **Başlık:** Der-ta'rif-i Şeyḥ-i Mevlevîhāne-i Gelibolı Sābir-i Pārsā A, Ü₃. / Der-ta'rif-i Şābir-i Pārsā Şeyḥ-i Mevlevîhāne-i Gelibolı Ü₂. **1a** Hem: de Ü₁. **4. 5. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yok. **6a** Dil-i: dili Ü₁.

4. Hele ma'nâda kıl ü kâldadur
Şi'ri hem merkez-i kemâldadur
5. Sâlik-i tâze semt-i ma'nâye
Meclis-i güft (ü) gûda hoş-vâye
6. Merkez-i nüktenüñ dil-i hâli
Noқта-i müstakîm-i ahvâli
7. Luţf-ı tab'ından eyler isti'fâ
Pârsâyân-ı 'âlem-i ma'nâ
8. Mülk-i nazmuñ harîf-i kişveridür
'Âlemüñ merdüm-i kalenderidür
9. Pârsâ-yı hüner ki ursa sezâ
'Âleme p..t-i pâ-y-ı istiğnâ
10. Dilin ol bahre âşinâ eyler
Leked-i pâ-y ile şinâ eyler

54

ŞİKÂYET-İ EVZÂ'-İ RŪM

1. Bu nasakda dil-i heves-perver
Bahtdan böyle şekve itdi diğer
2. Reşk-i reşkâ hezâr şadr-ı şikâ
Ey dil ü çeşm-i mevce-rîz işkâ
3. Âh kim olsa baht-ı üftâde
Dâmgâh-ı kazâdan âzâde
4. Olsa bu tîli'-i ğalaţ-teşyîd
Vâye-yâb-ı niyâyiş-i tecrîd

⁵⁴ A, Ü₂, Ü₃'de "Şâbir-i Pârsâ" maddesinin devamı, Ü₁'de ise; "Şikâyet-i Evzâ'-ı Rûm" başlığı altında devam ediyor. **1**, **20**, **21**. **beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **2b** İşkâ: şikâ Ü₃. **4b** Tecdîd: taklid Ü₁. **8a** Kafâdur: kazâdur Ü₂, Ü₃. **10a** Şimdi: oldı Ü₁. / **b** oldı: şimdi Ü₁. **12a** Olmaya: olmasa Ü₁, Ü₂, Ü₃. **14b** Şun'î-zâde-i: hâam-ı dâver-i Ü₁, Ü₃. **16**, **18**, **27**. **beyitler** Ü₁'de yoktur. **17a** Mehter-i: dâver-i Ü₁. **18b** Edâ: devâ A. **22b** Rûmda kâziü'l-kuğat olan dünun Ü₁. **23a** Hîz-i i.e: i.e-hîz Ü₂. / şadr-ı i.e Ü₁. / **b** ider: olur Ü₁.

5. Olmasa meslek-i tereddüdde
Olsa āzāde-ser tecerrüdde
6. Beni şalmış o semte rüz-ı diger
Fā'ıl-i muṭlaḳ-ı kazā vü ḳader
7. Ol ki hem-dest-i hırs u hem-ḫardur
Anda pā-dāş ü hem berāberdür
8. Gāv u ḫar anda hem-ḳafādur hep
Nā'il-i rütbe-i kazādur hep
9. Olur anda nümüne-i tecnīs
Gāv-ı Ādemle ḫırsek-i İblīs
10. Bā-ḫuşūşā ki şimdi semt-i ḳazā
Oldı hem-destān-ı rüz-ı cezā
11. Oldı dehrüñ o cins-i bedkārı
Kes-meḫar bir metā'ı bāzārı
12. Rüz-ı maḫşerde olmaya hem-vā
'Aḳd-ı tevḳīt-i rüzgār-ı ḳazā
13. Cümle nā-ehl müstefid andan
Rū-nümā bey'ı men yezid andan
14. Anı bir şekle eyledi maḫrūn
Ṭama'ı Şun'ı-zāde-i me'būn
15. Eyledi irtişā-yı germ-rızā
Ālet-i i..e oldı şimdi ḳazā
16. Oldı rüşvet-tamām pür-raḡbet
Māye-i zevḳ-i i..edür rüşvet
17. Şimdi oldı o mehter-i i..e
Mālikü'l-mülk-i kişver-i i..e
18. Oldı ḫālā vesīle-baḫş-ı ḳazā
Kethüdā-yı zarīf (ü) i..e-edā
19. İ..e oldı sipihre hem-sāye
Sāye şaldı o deñlü dünyāya

20. 'Unşür-i ümmehât p..t oldı
Ba'z-ı cins-i kuzât p..t oldı
21. Şeyh me'bün mürîd (ü) 'âbid p..t
Gâlibâ oldı hem 'Uṭârid p..t
22. Haḳ belâsın vire o me'bunuñ
İ..e Şun'î didikleri dūnuñ
23. Bu gürūhı o hîz-i i..e verek
Tîh-i hırmân-nişîn ider giderek
24. Bir âlây hîzî ol ğalaṭ-te'yîd
Eyledi levş-i dâmen-i taḳlîd
25. O ğalaṭ-rev ki olmaz i..e-rızâ
Eylemez anı mustaḥaḳḳ-ı każâ
26. İtmeye ol ki i..e-peyvestî
Anuñ itmez każâ-yı hem-desti
27. Nîce p..t olmasun kuzât-ı faḳîr
Olnur şimdi p..ta hep tevḳîr

55

MEVLÂNÂ ŞAFVETİ

1. Bu gürūhuñ tamâm-ı hoş-nesebi
Birisi daḫi Şafvetî Çelebi
2. Şi'ri dâĝ-ı derūn-ı çarḫ-ı denî
Perveriş-yâb-ı nükte-i ma'ni
3. Kişver-i Rūm-ı nazma hem gūyâ
Harf-ı mazmūnı muḥteşem monlâ
4. 'Âlem-i nazma Husrev-i Dehlev
Mülket-i Rūm-ı cūda Hâtem-i nev

⁵⁵ **Başlık:** Der-ta'rif-i Maḫdūm Kerîm-i Şafvetî Efendi A, Ü₂, Ü₃. **3b** Monla: imlâ Ü₃. **4a** 'Âlem-i nazma: 'âleme nazm-ı Ü₃. **7a** Her: meh Ü₁, Ü₃. **8b** 'Âriyet-i: ğâret-i Ü₃. **11a** Yoḫsa: yoḫsa A, Ü₂. **12a** 'İbârâtı: ḫayâlâtı Ü₁. / **b** ḫayâlâtı: 'ibârâtı Ü₁. **14b** Ehlâf: eslâf Ü₁. **15. beyit** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **15. beyitten** sonra gelen "Ġazel-i Mezbūr" başlığı altındaki bir beyit A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

5. Gül-i mazmûnını şabâ gâhî
İtse Keşmîre tuhfe-i râhi
6. Şalmanın daği sâye-i te'sîr
Ola gül-rîz-i dâmen-i Keşmîr
7. Rûh-ı bîkr-i hayâli her câda
Ġâze-i isti'âreden sâde
8. Şâhid-i nazmın eylemez yek-ser
'Âriyet-cûy-ı nükte-i dîger
9. İtmeyüp şî'ri çarh-ı ğam-vâye
Ruḡsat-ı rağbet ile hem-sâye
10. 'Adem-i rağbet eylemiş yek-ser
Tîĝ-i endîşesini künd-âver
11. Yoḡsa eylerdi mevc-i güftârı
Vaḡf-ı pâ-yâb-ı baḡr-ı eş'ârı
12. Zîb-i icâd olan 'ibârâtı
Oldı enmûzec-i hayâlâtı
13. Himmetiñ luḡfi reh-nümünidür
Semt-i cûduñ ḡoş-âzmünidür
14. Olmada ol güzîde-i eşrâf
Düdmân faḡr-ı zümre-i aḡlâf
15. Balsa ger bezm-i güft (ü) gûy-ı zemîn
Böyle olur beyân-ı şî're zemin

Ġazel-i Mezbûr

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün

Men ol mestem ki her-dem mey içer meyḡâne meyḡâne
Ne mümkin içmemek sâĝar suna mestâne mestane

56

MEVLÂNÂ ŞÂDIK-I BÛ SU'ÛD-ZÂDE

1. Rûmda nükte-verziş-i dîger
Şâdık-ı Bû Su'ûd-zâde yeter
2. Țurfe-maĥdûm-ı pāk-siretdür
Şi'ri nev-bāve-i belāgatdur
3. Bāġ-ı dil-keş derûn-ı dīvāni
Ĥaĥĥ-ı eş'ârı sünbûlistāni
4. Olmada levĥ-i şî'rine her-bār
Țab'-ı nûr-ı nigāhdan āhār
5. Hîç görmez beyāz-ı 'unvāni
Renciş-i ĥakk-i ĥaĥĥ-ı dīvāni
6. İtse lāyık aña ĥazā yek-ser
Rişte-i nûr-ı mihrden mışter
7. Başt olınsa beyān-ı merķûmı
Böyledür şî'r-i pāk-i maĥdûmı

57

MEVLÂNÂ ŞUBĤÎ

1. Şi'ri zûlmet-sirişt-i dūde-i Şām
Birisi daĥi Şubĥî-i güm-nām
2. Oldı ol şaĥş-ı nükte-i medĥûl
Ĥāne-perverd-i şehr-i İstanbûl
3. Reviş-i nazma gūşişi vardur
Sāde-levĥāne verzişi vardur
4. Şi'ri hem-dest-i şām-ı tîre-sevād
Nefesi vā-pesîn-i şubĥ-ı murād

⁵⁶ **Başlık:** Der-ta'rif-i Şâdık Çelebi Ebu's-su'ûd-zâde A, Ü₂, Ü₃. **1a** Bir daĥi nükte-verz-i (A, Ü₂) siĥr-eşer A, Ü₂, Ü₃. **7. beyit** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

⁵⁷ **Başlık:** Der-ta'rif-i Şubĥî el-İstanbûlî A, Ü₂, Ü₃. **2, 3, 9. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **5b** Ėame: dem-i Ü₁.

5. Ȑab'ı mırās-ḥ^vār-ı nükte-i ğayr
Tire-şām-ı ğama şabāḥü'l-ḥayr
6. Rūz-ı bāzār-ı nüktede kâşid
Ĝāret-i nazma vāriş-i vāḥid
7. Rūzgār-ı peyāma ṭurfe-sürāĝ
Ḥoş-nesīm-i edāya ḥaşv-i demāĝ
8. Şi'ri kim nā-dürüst-i imlādur
Düzd-i pūşide-rūy-ı ma'nādur
9. Böyle olur olunca eş'arı
Ḥaşv-ı dīvānçe-i ğalaṭkārı

(Tı Harfi)

58

MEVLÂNÂ TÂRZÎ

1. 'Urfî-i Rûm u Enverî-i îrâd
Birisî daħi Târzi-i üstâd
2. Bûy-ı şî'r ile ger şabâ gâhî
Mülk-i ma'nâya itse ger râhi
3. İde hâk-ı mezâr-ı Hâkânî
Lâleden 'arz-ı dâğ-ı hayrânî
4. Semt-i inşâda rehber-i Veysî
'Âlem-i nazmuñ İmrü'l-Şaysı
5. Dânişinden olur hâkîm-i hured
Edeb-âmûz-ı hükmi-i şer'î raşad
6. Tâb'ı nazma hâkîm-i şânîdür
Evvelin harf-ı nükte-dânîdür
7. Urur endîşesi dem-i güftâr
Rûy-i sihre tabânçe-i âzâr
8. Aña hâlâ müselleme ü maşşûş
Fenn-i eş'ârda 'umûm u huşûş
9. İtse gâhi hayâli bâlâ-cemâl
Vaşf-ı gîsü vü rûy-ı mâh-mişâl
10. Eyleyir îrâd-ı kîlk-i meh-nesebi
Levh-i inşâda meşq-i rûz u şebi
11. Sâye-efgen olursa hâmesi hem
Ola sünbûlsitân-ı bâğ-ı raqam

⁵⁸ Yalnız Ü₁'de yoktur. (Ü₁'de sadece başlık ve 1. beyit vardır.) Ayrıca Ü₁'de Tıflî, Tâl'atî, Tâlî'î maddelerinin tamamı yoktur. Tâlîb maddesinin ise başlığı ve 1. beyti eksiktir. Bunlardan; Ü₁'in (26ab-27ab) arasından iki varak koparak kaybolduğu anlaşılıyor. Bu ara A, Ü₂, Ü₃ nüshalarından alındı. **Başlık:** Zübde-i Büleğâ-yı Rûm Târzi Efendi el-İstanbulî A, Ü₂, Ü₃. **1a** İrâd: inşâd A, Ü₂, Ü₃. **2b** İtse: olsa Ü₂.

12. İde pür-nükte levh-i i'cāzı
İtse kaçd-ı daķıka-perdāzi
13. Mülket-i Rūmda odur hālā
Ser-firāz-ı güzide-i şu'arā
14. Şu'arā çün nücūm-ı sâ'iredür
Zātı ol hayli kuṭb-ı dā'iredür

59

ZÜBDE-İ ŞĀH-NĀMEH^vĀNĀN-I RŪM ṬİFLİ ÇELEBİ

1. Bir daḫi Şāh-nāmeḫ^vān-ı qadīm
Ṭıflī-i tāze-gūy u köhne nedīm
2. Vāriş-i gürz-i Sām u nīze-i Gīv
Pehlivān-ı sütürg ü Zengī-i nīv
3. Şi'rine nisbet oldu tāze vü ter
Türrehāt-ı kabīle-i 'Anter
4. Heykel-i berş ü kālēb-i afyon
Ṭurfe-terkīb (ü) bü'l-^caceb ma^ccün
5. Müşkilümdür bu kār-ı hayret-zā
'İllet-i kabza dāğ iken hālā
6. Heykel-i şī'ri ṭurfe-ḫikmetdür
Pāy-tā-ser tamām-ı līnetdür
7. Līnet-i güft (ü) gūya mā'ıldür
Gūyiyā şī'ri ḫabb-ı müshildür
8. Gelse germ-i şakā ger encümene
Ş..ar āgūş-ı mıṭrak-ı süḫene
9. Olur iqlīm-i Kāf'a rahle-gİR
Peste-ālūde ḫ^vāce-i ta^bİR

⁵⁹ Yalnız Ü₁'de yoktur. **2a** Nīze-i: nīze vü Ü₃. **13b** Hādişedür: ḫāzinedür Ü₃. **19. beyit** A, Ü₂'de yoktur. **33. beyit** Ü₃'de yoktur. **36a** Aña: tāki A. / baḫt: baḫş Ü₃.

10. Olmuş ol şi'r-i Şâh-nâme şi'âr
 ẖayy-i maḥmûr-ı lînet-i güftâr
11. Naḳl-ı Şeh-nâme köhnekâridür
 Meclisüñ ḥâdiṣe-güzâridür
12. Naḳl-i Şeh-nâme'de iderse kaçan
 Ref'-i bürḳa' ı'izâr-ı ḥâdiṣeden
13. Güft (ü) gūy-ı şaḳāya bā'ıṣedür
 Ceyb ü dāmānı cümle ḥâdiṣedür
14. Şüret-i ḳabz iken o ḥoş-hey'et
 Nedür ammā sözinde ol lînet
15. ẖıṣṣaḥ'ân-ı ḥayālî teng-â-teng
 İtse Şeh-nâme naḳline âheng
16. İtmeden bā-hücûm-ı şad efsûs
 Ser-i ser-deste-i tekellümi bûs
17. Şoḳup eyler ı'bâret-ârâyı
 G..ine deste çüb-ı ma'nâyı
18. O..rur bezmi pür-şadâ eyler
 Nefy ü işbât-ı mâcerâ eyler
19. Zîr ü bālâ-yı bezmden güftâr
 Gerden-efrâḥte olur çü menâr
20. Şoñra eyler öküz bed-sâzı
 Aña ta'lîm-i ḳıṣṣa-perdâzı
21. O sükût itse ol ider âheng
 Teng teng-i beyânı teng-â-teng
22. ẖatı ḥoş ḳıṣṣaḥ'ân olurdı eger
 Dâmen-i işılâḥa ş..masa ger
23. Ser-güzeştinden eyleyüp râhı
 Naḳl-i hengâme itse ger gâhı
24. Deheninden çıkan edâ yek-ser
 ẖa'r-ı çirkâb-ı işılâḥa düşer

25. Rāviyān-ı hikāyet-āyini
Böyle naql itdi kār-ı pīşini
26. Tıflı bir gün dem-i seyāhatda
Naql-i ser-germī-i şetāretde
27. Selb-i ālāyiş-i küdüret için
Girdi cevfi-i ḥalāya ḥācet için
28. Düşürür ḥükm-i ṭāli^c-i dünı
Gūh-i ḥalāya ḡidā-yı afyonu
29. Olmasun bī-dimāḡ-ı gūh-ḥ^yāre
Neylesün neylesün o bī-çāre
30. Arayup anı ^cur u muḡtarr olur
Ya^cni baḡr-i ḡama şināver olur
31. Bunı irād idüp o ḡasret-pey
Gördi kim āḡrū'd-devā³ü'l-key
32. Döndürüp soñra anı ma^ccūna
Bedel eyler ḡidā-yı afyona
33. Āh illā ki ḡavz-ı şād-ābı
Eylemiş anı kışşa kullābı
34. Eyler anı o baḡt-ı bed-cāda
Daḡı çok çāh-ı hırşā üftāde
35. Şekline eyler ^carz-ı dāmen-būs
Leb-i na^cş-ı cenāze-i Kaḡnūs
36. Eyler aña hemişe baḡt-nümūd
Lāşehā-yı kadīd-i deyr-i Yehūd

60

TĀLİB-İ RŪMÎ-İ SĪTANBŪLĪ

1. Rūmda kâzî-i kâzâ-îrâd
Bir daħi Tâlib-i sūħan-inşâd
2. ‘İlm ü ‘irfâna gūşîşi vardur
Derk-i ma‘nâya verzişi vardur
3. Kaşabü’s-sebķ-i nüktedür kalemî
Hoş-nevâdur edâ-yı hoş-raķamı
4. Şi‘ri dâğ-ı derûn-ı hoş-kalemân
Rūşenâ-yı zamîr-i tîre-dilân
5. Bed ü nîk-i sipîhr-i dîde tamâm
Âzmûn-sâz-ı çarķ-ı bed-fercâm
6. Üft ü hîz-i sitâre-dîde besi
Miħnet-i ‘âşıkı keşide besi
7. Tâlib-i âmil-i hazîre-i Rûm
Üstâd-ı edîb-i nükte-rüsûm
8. Ülfet-endüz-ı Güftî-i şeydâ
Yâr-ı dîrîne-i dil-i rüsvâ
9. Hâķ bu kim üstâd-ı ‘âlemdür
Reviş-i tâzede müsellemdür
10. Bezm-i yârâna olsa pîş-nihâd
Böyledür şi‘r-i Tâlib-i üstâd
11. Sâbıkâ bu dil-i heves-perver
Ki Selâniki itdi cāyu maķar
12. Oldı manzûr-ı şi‘r-i Tâlib’den
Baña bu şi‘r-i hûb u tâze-sūħen
13. Aña Sebzî-i çîre-dest-i edâ
Meşķ-i tağyîr-i maħlas itmiş aña

⁶⁰ Ü₁’de başlık ve 1. beyit yoktur. **1a** Kâzâ: kâder Ü₃, **7b** Kûlzümi-i dâniş-i cezîre-i Rûm Ü₁, **10, 11, 12, 13, 14, 15, 16. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **16. beyitten** sonra gelen “Ėazel” A, Ü₂, Ü₃’de yoktur.

14. Sîmyākārî-i hayālî hemîn
Eyleyüp ‘arz-ı ihtirâ‘-ı rezîn
15. Tâlibî Sebzî eyleyüp fi’l-ḥâl
Ḥarf-ı tafşîlî eylemiş icmâl
16. Maḥlaş-ı Sebzî’yi bu ‘abd-i kemîn
Eyledüm vaḳf-ı gizlik-i nefrîn

Ġazel

Mefā‘ilün / Fe‘ilâtün / Mefā‘ilün / Fe‘ilün

1. Dem-i vişâl geçer neş’e-i şarâb gibi
Çalır gözümde o demler ḥayâl-i ḥ‘âb gibi
2. Esîr-i va‘de-i ebleh-firîbiyüz yâruñ
Ki teşne-dilleri sîr-âb ider serâb gibi
3. Cemâli keşret-i nezzâreden ‘ayân olmaz
Ki târ u pûd-ı naẓâr setr ider niḳâb gibi
4. Fenâ-pezîrî-i bezm-i şebâneden bildüm
Bu ‘âlemüñ de şoñı Tâlibâ ḥarâb gibi

61

ŞĀ‘İR-İ İ..E ṬAL‘ATĪ ÇELEBĪ

1. Rûzgâruñ edîb-i bed-nesebi
Birisi daḫi Ṭal‘atî Çelebi
2. Feylesōf-i ḫired ġarîbe-süḫen
İ..e ibdâ‘-ı Rûm (u) mûcid-i fen
3. Āzmûn itmiş ol ḥayâl-i şigerf
İ..e düstûr-ı ḫaltı ḥarf-be-ḥarf
4. Olmuş ol şî‘r-i bü’l-‘aceb tesvîd
Rîş-ḫand-ı ḫoş-âmed-i taḳlîd

⁶¹ Yalnız Ü₁’de yoktur. 12a Olmakla: olmağla Ü₃.

5. Olur itdükce şi'rden perhîz
Hâne-zâd-ı leķānet-i pālîz
6. Naķd-ı 'Urfî be-zu'm-ı bâtıł-ı h'vîş
Kān-ı ma'nî be-fikr-i 'ātıł-ı h'vîş
7. Kendi zu'mınca gerçi ehl-i sühan
Har-ı hanżal-fürüş-ı cehl-i sühan
8. Harf-i te'sîr-i i..eden dîger
Oldı me'bün birîşim-i mıştar
9. Levh-i fikre idince vaz'ı kalem
Oldı maźmün-ı şi'ri i..e-raķam
10. İ.e itmiş dem-i zuhūr-meniş
Harf-i şi'r ile öyle āmîziş
11. Olsa manzūr eger o harf u rüşť
Der ü dîvār-ı kâ'ināt ola p..t
12. Şimdi olmaķla zātına maķrūn
Oldı destār-ı şad-girih me'bün
13. Giderek öyle eylerin iz'ān
P..t ola elde sübħa-i mercān
14. Korkarın eyleye dem-i dîger
Ba'd-ezîn halka-i riyāya eşer
15. Ba'd-ezîn rüzgār p..t oldı
Ėazel-i ābdār p..t oldı

62

PÜR-I İŞĖAK TĖLİ'İ ĖELEBİ

1. Rūmun üstād-ı Bū 'Alî laķabı
Birisi daħi TĖlî'î Ėelebi
2. Fārisü'l-ħayl-i 'ilm-i Rebbānî
Nesaķ-āmūz-ı rāz-ı Kūr'ānî

⁶² Yalnız Ü₁'de yoktur.

3. ‘Aql-ı şānī edīb-i nükte-maḥal
Mefḥar-ı küll Mu‘allim-i evvel
4. Vaḳf-ı gülzār-ı şī‘ridür her-bār
Kārbān-ı nesīm-i sebze-bahār
5. Şī‘ri ‘ālem-bahā vü maḳbūle
Revnaḳ-ı tāzedür Sitānbūla
6. Oldı ol şī‘r-i āteşin-irād
Gül-i bāğ-ı zamāne-i inşād
7. Rūzgāruñ edīb-i maḳbūli
Bezm-i ‘ilmüñ nedīm-i meşğūli
8. Olmış ol faḥr-ı nükte-sencānı
Zīb-i medrese-i Süleymānī

(Zı Harfi)

63

MEVLÂNÂ ZUHÜRÎ

1. Rūmuñ evvel zuhūr u meh-nesebi
Biri daħi Zuhūrî-i Çelebi
2. Didiler râviyân-ı nükte-ķarîn
Ola İstanbul içre sâye-nişîn
3. Didi târîh-perverân-ı umūr
Semt-i 'ilm içre ola tâze-zuhūr
4. Kilk-i evvel Zuhūrî sihr-raķam
Gül-i pâlîz-i fikri tâze-ķalem
5. Ħarf-i maźmūn-ı levh-i eş'ârı
Sünbūlistân-ı bāĝ-ı ferhârı
6. Her rubâ'î-i 'âlem-ârâsı
'Âlemüñ çârbâĝ-ı ma'nâsı
7. Ħarf-i te'sîr-i şî'r-i hoş-raķamı
Müşg-bîz itdi sâye-i ķalemi
8. Güldi olmadı şî'r-i pâk-eşer
Gül-i gülbün-fürüz-ı bāĝ-ı naķar
9. Dile virdi bu naĝme feyż-i şu'ūr
Ki şadâ-yı dühül hōşest zi-dūr
10. Tâ-be-key güft (ü) gūy-ı hōd-sâzı
Budur 'ayniyle şî'r-i mümtâzı

⁶³ Ħarfı'z-zâ A, Ü₂. **Başlık:** Pür-ı İshâķ-ı Sitanbūlî Zuhūrî Çelebi A, Ü₂, Ü₃, **2, 3, 10. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.
7a Raķamı: ķalemi Ü₁. / **b** ķalemi: raķamı Ü₁. **8a** Güldi: gerçi Ü₁. / **b** Gülbün-efrüz-ı saħn-ı bāĝ-ı naķar Ü₁.

(‘Aydın Harfi)

64

MELİKÜ’Ş-ŞU‘ARĀ-YI RŪM HAZRET-İ ‘İŞMETİ EFENDİ SELLEMEHU’L-LĀH

1. Bir daḥi Rūmda daḳıḳa-ṭırāz
Ḥazret-i ‘İşmeti-i nādire-sāz
2. Ḥāliyā ol güzīde-i ‘ulemā
Anaṭol şadrına şeref-pīrā
3. Oldı ol zāt Bū ‘Alī-ibdā
Terbiyet-yāb-ı Ḥazret-i Yahyā
4. Oldı ḥālā o ser-firāz-ı güzīn
Şu‘arā meclisinde şadr-nişīn
5. Vārişü’l-‘ahd-ı nükte-sencānī
Nüktenüñ ḥ‘āce-i debistānī
6. Naẓminüñ dāğ dāğ-ı icāzī
Nükte-i ğayb-ı Şeyḫ Şīrāzī
7. Şi‘rinüñ sine-çāk ü ḥayrānı
Rūḥ-ı ‘Urfī revān-ı Ḥākānī
8. Mülket-i Rūmda odur ḥālā
Melikü’l-mülk-i zümre-i şu‘arā
9. Şi‘ri ‘ālem-pesend ü neşnīde
Līk inşāf olınsa ma‘nīde
10. Öyle nāzük-ḥayāl ü nādire-ḥarf
Hīç lāyık mı ola ḥisset-i zarf
11. Naẓar-ı rağbetinde güher ü ḥāk
Olmaya hem terāzū-yı idrāk

⁶⁴ Ḥarfu’l-‘ayn A, Ü₂. **Başlık:** Ḥazret-i ‘İşmeti-i Nādire-sāz A, Ü₂, Ü₃. **2, 3, 4, 31. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **13a** Vaḳt ü: vaḳtı Ü₂, Ü₃. **17a** Ḥurūş ile: ḥōrişde Ü₁. **18b** Meclis-i: himmet-i Ü₁. **25a** Luṭf-ı: Ü₁’de yoktur. **31. beyitten** sonra “Maṭla” ve 3 beyitlik gazel A, Ü₂, Ü₃’de yoktur.

12. Reviş ü cūdi bā-ḥuṣūṣ u ʿumūm
Hem-çü luṭf-ı Bahāyī-i merḥūm
13. Olmaya naḳd-ı vaḳt ü cūd-eṣer
Ola mevḳūf-ı vāde-i dīger
14. Hem-çü tevḳīt-i rūzgār-ı ḳazā
Ola vaʿdī ḥavāle-i ferdā
15. Vaʿde ammā olunca tāze-berāt
İde dehrüñ ḥudūsını işbāt
16. Ola ol vaʿd-ı luṭf u tāze-edā
Ḳadem-i rūzgāra hem-daʿvā
17. Ola menʿ ḥurūṣ ile rūzesitān
Hem-çü şūrbā-yı kāse-i Ramazān
18. Kendi eyler keremde baḥş-nümūd
LİK ḥelvā-yı meclis-i bī-dūd
19. Görseñ eyler o himmet-i mevfūr
Hīzem-i maṭbahın tırāşe-i Ṭūr
20. Aña hīzem ḥayāl-i şevḳ yeter
Nīʿmetin sūz-i āh puḥte ider
21. Çüp-ı nefrīn-i cevʿ ile her-dem
Maṭbahında ḳurāza-çīn-i ʿadem
22. Görse gāhī nigāh-ı dūr eyler
Dīde-i āfitābı kūr eyler
23. Bunuñ iḥsānı bī-bahāne degül
Vazʿ-ı luṭfı ḳalenderāne degül
24. Bundan olmaz mı ṭarīḳa bāʿid
Ola mirāş-ḥ̄vār-ı Pinti Ḥamīd
25. Ola her vaʿd-ı luṭf-ı tāze-zuhūr
Maşraf-ı rūzgār-ı dūr-ā-dūr
26. Olur ol vaʿde-i sitāre-fürüg
Ḥarc-ı şad-rūze-i hezār-dürüg

27. Aña bir rind-i Enverî-irād
Eylese bir kaşide pîş-nihād
28. Tab'ı Şeh-nāme-gūy-ı hisset olur
Dāğ-ı ruhsāre-i mürüvvet olur
29. Eyler irād-ı şî'rini ekşer
Belki dībāce-gūy-ı semt-i dīger
30. Zātı hisset-nijād-ı 'ahd-i kerem
N'ola hissetde olsa şimdi 'alem
31. Mücmelen 'işmetî-i nādire-sāz
Böyle olur fesāne-gūy-ı mecaz

Maṭla'

Mef'ülü / Fā'ilätü / Mefā'ilü / Fā'ilün

Bāzū-yı baht ger pür iderse kemānumı
İster verā-yı Kāf'a koşunlar nişānumı

Ġazel-i Mezbūr

Mefā'ilün / Fe'ilätün / Mefā'ilün / Fa'lün

1. Ġam-ı cihānı ne bilsün o şūḥ-ı hercāyī
Çeken bilür ğam-ı tākāt-rübā-yı dünyāyı
2. Şaḫın şaḫın ki muğaylān-ı rāh-ı kūy-ı emel
Hezār-pāre ider dāmen-i temennāyı
3. Cihānı āteş-i āhum yaḫardı 'işmetiyā
Eger güşāde ideydüm dehān-ı şekvayı

65

EFŞAĤÛ'Ş-ŞU'ARÂ ĤAZRET-İ 'İZZETİ ÇELEBİ SELLEMEHU'L-LÂĤ

1. Bu da vâlâ dem-i Ĥuşûş u 'umûm
'İzzetî-i bülend-pâye-i Rûm
2. Rûmuñ üstâd-ı Bû 'Alî-nesebi
Ya'ni kim Vişne-zâdedür laķabı
3. Şu'le-i nûr-ı fikri feyz-eşer
Şem'ci meclis-fürûz-ı Tûr-ı diğer
4. Şi'r-i rengîn-Ĥayâl-i meh-sübüli
Meclisüñ âteşin-libâs-ı güli
5. Yazsa Ĥarf-ı edâ-yı mehveşini
Şu'le eyler libâs-ı dil-keşini
6. Meclis-i nazma kim çerâğ yaķar
Sîne-i âfitâbe dâğ yaķar
7. Yazsa şekl-i Ĥayâl-i meh-zarfin
İder elmâs-ı rîzeden Ĥarfin
8. Şi'rin itdükçe âteşin-libâs
Ĥarfin eyler tırâşe-i elmâs
9. Nazmın itdükçe zîver-i îrâd
Olur aña sevâd-ı dîde-midâd
10. Olsa manzûr o şi'r-i nâdire-sâz
Şi'rine rûzgâr ider âgrâz
11. Anuñ içün o zât-ı vâlâ-der
Rûmda 'İzzetî taĤallüs ider
12. Ĥâşıl-ı nûkte üstüĤvân-ı süĤen
Gûş kıll şi'r-i dil-pezirinden

⁶⁵ **Başlık:** 'İzzetî Vişne-zâde-i Çelebi A, Ü₂. / Vişne-zâde-i 'İzzetî Ü₃. **1a** Bu da: bir dem Ü₁. **3a** Nûr-ı fikri: fikri-i pâki Ü₃. **4a** Şi'r-i nazm-ı Ü₁, Ü₃. **10b** Ağrâz: âğâz Ü₃. **12. beyit** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **12. beyitten** sonra gelen 4 beyitlik gazel A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

Ġazel-i Mezbūr

Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fa‘lün

1. Dil-i ğam-dīdeye fikr-i ruĥ-ı dilber düşdi
Āba şan pertev-i ĥūrşīd-i münevver düşdi
Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün
1. Dil-i hecr-āşināya vuşlat-ı dildār müşkildür
Belī erbāb-ı ‘aşka tākāt-ı dīdār müşkildür
2. Metā‘-ı vaşla lāzım gelse naĥd-i cānı olmazsuñ
Senüñle ey perī-rū ĥāşılı bāzār müşkildür
3. Olur ser-māye-i cem‘iyyet-i dil-i ‘izzetī berbād
Uyarsa rüzgāra zülf-i dilber kār müşkildür

66

MEVLĀNĀ ‘ĀRİF

1. Şi‘ri nā-sāz kendi hem nā-sāz
Bir daĥi ‘Ārif-i ğalaṭ-perdāz
2. Vāridāt-ı ĥayāle mūnisdür
Ĥāricī dāĥilī müderrisdür
3. Naẓmı vādī-i fikre dāhiyye
Ĥar-gedā sākin-i Kütāhiyye
4. Dāĝ-ı nisyān-ı ĥaṭır-ı irād
Şūret-i cehl-i ‘ālem-i inşād
5. Gāv-ı Ādem-liķā ĥār-ı ‘ālem
Şekl-i mevhūm-ı şūret-i mübhem
6. Selselü’l-bevl-i şadr-ı meclis-i ķāl
Ĥande-i hezl ü renciş-i ishāl

⁶⁶ **Başlık:** Heykel-i Ġalaṭ-sūĥan ‘Ārif-i Kütahya A, Ü₂, Ü₃. **1a** Kendi: ķaddi A, Ü₂, Ü₃. **2, 3, 15. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **4a** Irād: irādı A, Ü₂. / **b** inşād: irādı Ü₂. / irād A. **5a** Liķā ĥār-ı: tefāĥür-i Ü₂, Ü₃. **7a** Sevdā: ferdā Ü₁. / **b** em‘ā-yi: em‘ā vü Ü₁. **11a** Diger: eşer Ü₁. / **b** Eşer: diger Ü₁. **12a** Celīlesidür: cemīlesidür Ü₁, Ü₃.

7. Nā-gehān ceste-i zārta-i sevdā
Rih-i im'ā-yi Ḳoncolos-ı ḥalā
8. Nefes-i şî'ri eyle āgeşte
Zārta-i nā-maḥal fürū-hişte
9. Nefes-i şî'rine maḥall-i sükūn
Zārta-i saḥt Kūh-ı Ḳāf-nümūn
10. Lehçe-i pākine kühen-varṭa
Kūh-ı Ḳāf-ı cezîre-i zārta
11. Saṭr-ı şî'rinde hem-sirişt-i dîger
Şütür ü gürbe dāsitan-eşer
12. Şî'ri kim māye-i celîlesidür
Ālemüñ Dimne vü Kelîlesidür
13. Şî'ri ḥayret-fezā şudā' gibi
Rā'şe-perver dem-i cimā' gibi
14. Olur itdükce şî'rden perhîz
Ḳabz-ı riḥ-i fesāneden leb-rîz
15. Böyledür didi râviyān-ı be-nām
Ġalaṭ-eş'ār-ı Ārif-i güm-nām

67

ĀMRĪ NAŞŪḤ PAŞA-ZĀDE

1. Bir daḥi Rūmda sütüde-meniş
Āmrî-i tāze-güy u tāze-reviş
2. Şadr-ı bālā-nişîn-i bezm-i fuḥūl
Ġıbṭa-i tāze-güy-ı İstanbūl
3. Ḥoş-nevā andelîb-i tāze-edā
Pūr-ı mu'cîz-dem-i Naşūḥ Paşa

⁶⁷ **Başlık:** Āmrî-i Ḥoş-dem Sitanbūlî A, Ü₂, Ü₃. **1b** Güy u: güy-ı A, Ü₁. **2, 21. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **9a** Ṭab'ın: anı Ü₁. **11b** Eslāfda: isrāfda Ü₁. **13a** Olur: ider Ü₁. **16a** Kim: Ü₂'de yoktur. **17a** Tekrār: yek-bār Ü₁. **18a** Ġanîm: Ālim Ü₃. **19a** Hemîşe: tamām-ı Ü₁. **21. beyitten** sonra gelen 2 beyti yazılmış gazel A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

4. ‘Aql-ı şākird-i tāze-tedkīki
H^vāce-i meh-gulām-ı mūsīki
5. Nesh-i kânūn-ı cūdda hayyāl
Reviş-i haṭda hoş-nişin-i kemāl
6. Līk olmış o zāt-ı vālāyı
Mīr kim ḥarc-ı şadr-ı bālāyı
7. Raḥşinuñ āfitāb-ı zer-serci
Mīr-i bālā-nişin-i kem-ḥarcı
8. Ṭab‘ı nüssāḥ-ı şīve-i dīger
Rīşine cūy-ı Nīl-i ābişḥōr
9. Ṭab‘ın itmiş rüsūm-ı gerdūnı
Vādī-i ḥissetüñ Felātūnı
10. Bu ne ḥisset olur te‘āl-Allāh
‘Aql-ı ğavrından olamaz āġāh
11. Olur ol deñlü ṭab‘-ı siḥr-āşār
Men‘-i eslāfda daķīka-güzār
12. Ḥōriş-i rīş aña besdür bes
Eylemez ni‘met-i cihāna heves
13. Şaḥş-ı cū‘a ġarīb-ḥālet olur
Maṭbaḥ-ı liḥyede ziyāfet olur
14. Rīş-i imsāki eyleyüp pürtāb
Eyler anı zaḥīre-i aḥbāb
15. Eyler ol rişte-i ġarībe-nümün
Rīş-ḥand-ı ziyāfet-i gerdūn
16. O ḥōriş kim każā-pesend eyler
Rīşi bir tār-ı mūya bend eyler
17. Ṭab‘ı bir mūya bend ider tekrār
Ḥōriş-i ‘ālemi kaṭār kaṭār
18. Eylemiş destine sipihr-i ġanīm
Ḳufl-i cūduñ kilidini teslīm

19. Tutar elde hemîşe tâli^c-i süst
Ham-ı ser-rişte-i niyâzı dürüst
20. Eyler ol târ-ı ni^cmet-âgende
Rîş-i gerdûna dâ'imâ hânde
21. Zikr olındukça şî'r-i ma^cnî-zâd
Budur eş^câr-ı 'Amrî-i üstâd

Ġazel-i Mezbûr

Mef^cülû / Mefâ^cilü / Mefâ^cilü / Fe^cülün

1. Cem gitdi ise sâğar-ı 'işret bize degdi
Geldi dönerek Hâtem-i devlet bize degdi
2. Çeksün dem-i gülbâng-i zafer zümre-i yârân
Şavduğ bir iki hâmleyi nevbet bize geldi

68

MEVLÂNÂ 'AVNÎ-İ KÂTİB

1. Rûmda nükte-perver-i râtib
Birisi daği 'Avnî-i Kâtib
2. Hâliyen olur ol kühen meşğûl
Sâkin-i merzibûm-ı İstanbûl
3. Nüktenüñ kâleb-i füsürdesidür
'Âlemüñ görk-i sâl-hürdesidür
4. Olmuş ol heykel-i 'aceb-'unvün
Münşî-i çarha şûret-i nisyân
5. Melekü'l-mevte şekl-i bî-hûşi
Neş'e-i dârû-yı ferâmûşî
6. Hâdiş ammâ kadem-çarîn olmuş
Melekü'l-mevte hem-nişîn olmuş

⁶⁸ **Başlık:** Hoş-eşer 'Avnî-i Sitanbûlî A, Ü₂, Ü₃. **2, 10. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **5b** Neş'e-i: neşve-i Ü₂.

7. addi dest-i hirem-kepādesidür
Felegũñ belki ammī-zādesidür
8. Belki gehvāre-i ademde azā
Olmış anuñla hem-nişin-i fezā
9. Olur itdükçe añā aşd-ı namāz
Mevt-i seccāde-i zemīn-i niyāz
10. Balsa şüret bu başs-ı nādire-sır
Budur eşar-ı Avnī-i řāır

69

AZİNEDE ABDİ

1. Hoş-nişin-i serāy-ı řāh-ı cihān
Abdī-i tāze-gūy-ı nükte-verān
2. Harem-i hāřda odur hālā
Ser-firāz-ı ferāyīd-i řuarā
3. Her sözi marāz-ı arīnededür
Bir güherdür o kim hāzīnededür
4. İqtibās-ı sühanda maşz-ı sedād
Hem-tebār-ı Mezāķī-i üstād
5. řirinüñ aql-ı küll ğalaş-şarfı
Lafzınuñ āfitāb u meh şarfı
6. řāriř-i Urfī hoř-terāne-i Rūm
Enverī-i azā-fesāne-i Rūm
7. Bārek-Allāh ğarīb şerş-i laşif
Cevher-i evvel añā şarf-ı redif
8. ulzüm-i nüktedür o şerş-i pür-āb
Bařr añā mevc-i dāmen-i pā-yāb

⁶⁹ **Başlık:** Hoş-nişin-i Serāy-ı şeh-i Abdī A, Ü₂, Ü₃, **2, 3, 4, 15. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **9a** Mehtābı: řād-ābı Ü₁. **10a** Ber-hevesi: bü'l-hevesi Ü₁. **11a** Pālız: pākız Ü₃. / **b** hep: ki A, Ü₂, Ü₃. **12b** Bāğ-ı ğayāli: mevzün nihāli Ü₁. **14a** şir-i āteř-siriş ü mevzümü Ü₁.

9. Bâğ-ı mazmûn hayâl-i mehtâbı
Mîve-i naḥl-i ḥarfi hep âbı
10. Bâğbân anda fikr-i ber-hevesi
Gül-i ḥurşîd naḥl-i tâze-resi
11. Ṭab'ı 'âlem-bahâ 'aceb-pâlîz
Hep gül-i âfitâb ile leb-rîz
12. Ḥarf-i âteş-me'âli âteşdür
Gül-i bâğ-ı hayâli âteşdür
13. Eş-şalâ Hinduyân-ı ḥâne-siyâh
Rûmda oldı dîger âteşgâh
14. Şi'riniñ ḥarf-ı âteş-efzûnı
İtdi âteş-perest mazmûnı
15. Tâ-be-key cilve-i teng-zarfi
Böyledür şî'r-i âteşin-ḥarfi

70

'ÂRİF KÂSİMPAŞALI

1. Sâkin-i ḥıttâ-i Kâsımpaşa
Bir daḥi 'Ârif-i sûtüde-edâ
2. Bu da zu'mınca ṭurfe-şâ'irdür
Ḥoş-'ibâret ḥarîf-i mâhirdür
3. Bu da İstanbuluñ güzîdesidür
'Ârif-i rûzgâr-dîdesidür
4. Güft (ü) gûsiyle viridi dehre telâş
İtdi Şeh-nâme-i sefâheti fâş
5. Şî'r-i me'bûn cenâb u ḥoş-behri
Ḥikkedâr itdi dâmen-i şehri

⁷⁰ **Başlık:** Ḥoş-edâ 'Ârif-i Kâsımpaşa A, Ü₂, Ü₃. **1b** Sütüde-edâ: Kâsımpaşa Ü₃. **2, 3, 4, 16. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **8b** Mihrez-i: mıtraḳ-ı Ü₁. **12b** Eylese: eyledi Ü₁. **14a** Şâfi-i: i..e-i Ü₁. **15b** Manzar-ı: saṭr-ı Ü₂.

6. Varmaz oldu ħārim-i cāmi‘a p..t
Oldı tarz-ı ħırām u sāmī‘a p..t
7. Öyle p..t oldu ħarf-ı eş‘ārı
İtse gāhī ħayāl-pergārı
8. Şoĸar elbette şab‘-ı ħoş-raĸamı
Kevn-i maźmūna mihrez-i řalemi
9. Ķorĸarın merdüm-i raĸam ola p..t
Ba‘d-ezīn řāĸıd u şalem ola p..t
10. řab‘ı bāĸ-ı sūĸan mu‘āmeledür
İ.e anda gül-i muĸayyeledür
11. İtse bād-ı ħayālını gül-bīz
Dāmen-i rūzgār olur leb-rīz
12. Ħāriş-i dāĸ-ı ħikkesi dīĸer
Eylese řāhid-i ħayāle eşer
13. Fikri dāĸ-ı visāde-i ħikke
Evvelīn cūş-ı bāde-i ħikke
14. Şafī-i şī‘rine ider taĸsīn
Bācdārānı Şofya nūs-nişīn
15. Şāhid-i naźmına maĸall-i sūkūn
Manzar-ı nīm ħāya-i gerdūn
16. Tā-be-key baĸş-ı kār-ı bü‘l-‘acebi
Budur ‘aynıyla şī‘r-i zenc-lebi

71

MEVLĀNĀ ‘AHDĪ-İ MAR‘AŞĪ

1. Bir daĸı řurfe-gūy u řurfe-edā
Mar‘aşī ‘Ahdī-i sūĸan-pīrā

⁷¹ (71’deki Mevlānā ‘Ahdī-i Mar‘aşī Ü₁ ile 72’deki Muĸteşem-lehçe ‘Abdī-i Çelebi A, Ü₂, Ü₃. Bu iki şāiri anlatan beyitlerden 4-3, 5-4, 6-5, 7-6, 8-7, 9-8, 10-9, 11-10, 12-11, 13-12, 14-13, 15-14, 16-15, 17-16, 18-18, 19-19, 20-20. beyitleri aşāĸıda gösterilen farkların dışında aynen benzemektedir.) Ü₁’deki 1, 2, 3 ve 21. beyitler A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. A, Ü₂, Ü₃’deki 1, 2 ve 17. beyitler ise Ü₁’de yoktur. 4a Rehīn: 3a zemīn A, Ü₂, Ü₃. 5b

2. Beste-i şî'r-i dil-keş olmuşdur
Ya'ni monlā-yı Mar'aş olmuşdur
3. Olmuş ol merkez-i şināsāyī
Ser-firāz-ı ʔarīk-i monlāyī
4. 'İlm ü 'irfān ile sūtūde-rehīn
Mā-ḥaşal mā-ḥaşal o zāt-ı güzīn
5. 'Ālemüñ nükte-dān u āgāhı
Nazmı siḥrūñ zemīn-i dil-ḥ'āhı
6. Rūz-ı baḥtı ḥarāb (u) dil-siyehi
Naḫd-himmet velīk kīse-tehī
7. İtdi anı sipīhr-i bed-sāye
Şadr-ı bālā-nişīn ü pes-pāye
8. Çekdi gerdūna tīg-i çireveşi
Şi'rden itdi intikām-keşī
9. Alup itdi ḥarīf-i dil-ḥūmı
Şi'ri vaḫf-ı telāş-ı şeb-ḥūmı
10. Reviş-i kīnsitālīga ruḥsat
Nazma oldı 'ilāve-i rağbet
11. Rūḥ-ı şî'r ol sebeble dil-ḥundur
Sebeb-i intikām-ı gerdundur
12. Oldı eş'ār-ı intikām-nümün
Ḥüccet-i ḫatl-i şāhid-i mażmūn
13. Maḥberinde midādı kim ḥundur
Cümle ḥūn-ı şehīd-i mażmundur
14. Oldı ol şî'r-i tāzenüñ yek-fen
Ḥarfi bismilgeh-i şehīd-i süḥen

Siḥrūn: **4b** şî'rūñ A, Ü₂, Ü₃. **8a** Çire: **7a** māh A, Ü₂, Ü₃. **9b** Şi'ri vaḫf-ı telāş-ı şeb-ḥūmı: **8b** şî'rden intikām-ı gerdūnı A, Ü₂, Ü₃. **10a** sitālīga: **9a** sitānlığa Ü₂. / **10b** nazma: **9b** şî're A, Ü₂, Ü₃. **12a** Oldı eş'ār-ı: **11a** olur ol şî'r-i A, Ü₂, Ü₃. **14a** Oldı: **13a** olmuş A, Ü₂, Ü₃. **14a** Tāzenüñ: **13a** tāze-i Ü₃. **16b** Diyet-i: **15b** cümle hep A, Ü₂, Ü₃. **16b** Heder: **15b** be-der A. **17b** Levḥ-i: **16b** saḫr-ı A, Ü₂, Ü₃. **19a** Eş'ārını: **19a** eş'ārın A, Ü₂, Ü₃. **71** yalnız Ü₁'de vardır.

15. Şi'rden alur ol sühan-pirā
İntikām-ı sipihri bî-pervā
16. Oldı şi'rüñ bu 'arşada ekşer
Diyet-i hūn-ı küştegānı heder
17. Cümle yārān-ı Rūmuñ oldı künūn
Levh-i eş'arı maḳtel-i mazmūn
18. Şi'ri yārān-ı Rūm mücmel ider
Her sözin bir kitāb-ı maḳtel ider
19. Eyles eş'arını ferāyid-i fen
Nüşa-i Maḳtel-i Hüseyn-i sühen
20. Küştegān-ı sühan ḳatār ḳatār
Kerbelādur o levha-i eş'ār
21. Zikr olınsa netice-i ḫāli
Böyledür şi'r-i tāze-minvāli

72

MUḤTEŞEM LEHÇE 'ABDİ-İ ÇELEBİ

1. Bir de Monlā-yı Rūm u nükte-nişān
Muḫteşem-lehce 'Abdī-i devrān
2. 'Alem-efrāz-ı nükte-fermāyī
Hem-nişāb-ı ṭarīḳ-i yektāyī
3. 'İlm ü 'irfān ile sūtūde-zemīn
Mā-ḫaşal mā-ḫaşal o zāt-ı güzīn
4. 'Ālemüñ nükte-dān u āgāhı
Naḫmı şi'rüñ zemīn-i dil-ḫ'āhı
5. Rūz-ı baḫtı ḫarāb (u) dil-siyehi
Naḳd-himmet velik kīse-tehī
6. İtdi anı sipihri-i bed-sāye
Şadr-ı bālā-nişīn ü pes-pāye

⁷² Yalnız Ü₁'de yoktur.

7. Çekdi gerdūna tīg-i mähveşi
Şi'rden itdi intiķām-keşi
8. Alup itdi ħarīf-i dil-ĥūnı
Şi'rden intiķām-ı gerdūnı
9. Reviş-i kīnsitānlıġa ruĥsat
Şi're oldı 'ilāve-i raġbet
10. Sebeb-i intiķām-ı gerdundur
Rūĥ-ı şı'r ol sebeble dil-ĥundur
11. Olur ol şı'r-i intiķām-nümün
Ĥüccet-i katl-i şāhid-i maźmün
12. Maĥberinde midādı kim ĥundur
Cümle ĥūn-ı şehīd-i maźmundur
13. Olmış ol şı'r-i tāzenüñ yek-fen
Ĥarfi bismilgeh-i şehīd-i süĥen
14. Şi'rden alur ol süĥan-pīrā
İntiķām-ı sipihri bī-pervā
15. Oldı şı'rüñ bu 'arşada ekşer
Cümle hep ĥūn-ı küştegānı heder
16. Cümle yārān-ı Rūmuñ oldı künün
Saṭr-ı eş'ārı maĥtel-i maźmün
17. Ĥarf-i maźmün-ı rū-siyāhı bes
Rīziş-i ĥūn-ı bī-günāhı bes
18. Şi'ri yārān-ı Rūm mücmel ider
Her sözin bir kitāb-ı maĥtel ider
19. Eyler eş'ārın ol ġarāyib-i fen
Nüşa-i Maĥtel-i Ĥüseyn-i süĥen
20. Küştegān-ı süĥan қаṭār қаṭār
Kerbelādur o levĥa-i eş'ār

73

MEVLÂNÂ ‘ARİFÎ ÇELEBÎ

1. Pür-ı İbn-i Kemāl-ı meh-nesebi
Bir de maḥdüm-ı ‘Arifî Çelebi
2. Devlete necl-i ser-güşāde budur
Necl-i pāk-i Kemāl-zāde budur
3. ‘Ālemüñ meh-zuhūr u ma‘lūmı
Tāze-naḥl-i riyāz-ı maḥdümü
4. Gül-i nev-bāve-i riyāz-ı Kemāl
Gülbün-efrüz-ı kār-nāme-i kāl
5. Ekmelü’l-ḥalk u ‘aql-ı küll-cevher
Zıdd-ı kāmil-sirişt-i ḥūy-ı peder
6. Ṭab‘ı pālīz-i nükte-i ğarrā
Şi‘ri ol bāğa büstān-pirā
7. Zātı faşl-ı şitāye tāze-bahār
Gül-i hoş-būy-ı naḥl-i ispidār
8. Ḥūy-ı şirīn-i rüzgār-ı ‘anīd
Şāḥ-ı gül-dāde-i dıraḥt-ı pelīd
9. ‘Ālemüñ rüz-ı sa‘d-ı bed-raşadı
Feleküñ vaż‘-ı ḥūb (u) ḥūy-ı bedī
10. Olmuş ol zāt-ı behcet-āhengi
Ḥāl-ı nīgū be-çehre-i zengī
11. Olmuş ol ḥilkat-i ḥired-mevfūr
Māh-ı tābende-i şeb-i deycūr
12. Fi’l-meşel ol vücūd-ı ḥüsn-medār
Gül-i nev-restedür miyāne-i ḥār
13. Gevher-i tāze-āb u āteştāb
Ġalaṭ-üftāde-i miyān-ı ḥalāb

⁷³ **Başlık:** İbn-i Kemāl-zāde Maḥdüm-ı ‘Arifî A, Ü₂, Ü₃, **2, 16. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **3b** Naḥl-i: serv-i Ü₁. **4a** Riyāz-ı: zemīn-i A, Ü₂, Ü₃. **5b** Zıdd-ı: şadr-ı Ü₃. **8b** Dāde-i: zāde-i A, Ü₁. **13a** Āb u: āb-ı Ü₁. / tāb: yāb Ü₃. **15b** Cüş-ı: hoş-ı Ü₃. **16. beyitten** sonra gelen 4 beyitlik gazel A, Ü₂, Ü₃’de yoktur.

14. Hoş-libās-ı vücūd-ı 'üryānı
Hande-i rüzgār-ı giryānı
15. Vaqt-ı hūb-ı tesellī-i āzār
Cūş-ı şevk-ı zamāñ-ı def'-i humār
16. Dehrüñ olsun tamām-ı ma'lūmı
Budur eş'ār-ı pāk-i maḥdūmı

Ġazel-i Mezbūr

Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün

1. Diyārın terk idüp düşmişdi 'arından o küh-sāre
Degüldi küh-ken ḥāşā benüm gibi süḥan-ḥ'āre
2. Ne iş gördi hemān bīhūde geşt-i deştten ğayri
Hüner yāri der-āğūş itmedür Mecnūn-ı āvāre
3. Doķinsa mihr-i 'ālem-sūz dil-ber olsa ḥaṭṭ peydā
Delālet eyler ol baḥt-ı siyāh-ı 'āşık-ı zāre
4. Ruḥ-ı dildāra işbāt-ı nazā'ir eyler ol yoḥsa
Ne ğam ey 'Ārifī olsa gönül mir'atı şad-pāre

74

MEVLĀ'İ'L-MERḤŪM 'AZİZİ

1. Rūmda tāze-gūy-ı şî'r-i rūsūm
Biri daḥi 'Azizī-i merḥūm
2. Rūzgāruñ edīb-i meh-nesebi
Dūdmān-zīver-i Kāra Çelebi
3. Levḥ-i şî'ri gül-i ğarībe-nümūn
Hoş u nīgū fütāde-i mazmūn

⁷⁴ **Başlık:** Faḥr-i 'Ālem 'Azizī-i Fetvā-cāh Ü₃. / 'Azizī-i Fetvā-cāh A, Ü₂. 18, 19, 20, 21, 22, 24. beyitler A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

4. Aña pîrāye-i bisāt-eşer
Nüşha-i Gülşen-i Niyāz yeter
5. Metn-i ta‘rîfinüñ yeter zarfi
Zeyl-i târîh-i nâdirü'l-ħarfi
6. Saṭr-ı ta‘rîfinüñ hoş-‘unvânı
Zeyl-i Târîh-i Āl-i ‘Osmānî
7. Gerçi ṭab‘-ı hoş azmûde-eşer
Eylemiş idi baḥs-i semt-i diğeri
8. Ĥarf-i levḥ-i ḥayāt olan yārān
Kilk-i ta‘rîfe ola meşḳ-i beyān
9. Lîk merḥûm-ı sālîf-i mezkûr
K’ola cennetde şāh-beyt-i kuşûr
10. Eylemişdi dil-i senā-ḥ‘ānı
Kāse-gerdān-ı ḥ‘ān-ı iḥsānı
11. Anı ṭab‘-ı fesāne-perdāzı
Görmedi lâyıḳ-ı sūḥan-sāzî
12. K’ola na‘t u du‘āsı bālā-cemāl
ᤠarf-ı nisyān-ı kûşe-i iḥmāl
13. ᤠaḳ bu kim nûkte-dān-ı ‘ālem idi
Vādî-i cûdda müselleme idi
14. Eyleyüp bezl-i cûd-ı şāhāne
Cûd-ı da‘vā-keşān-ı devrāne
15. Eyleyidi o himmet-i vālā
ᤠande-i hezli ḥarf-i istiḫzā
16. Luṭf-ı ᤠaḳ anı ber-murād itsün
Rûḥ-ı pākini ya‘ni şād itsün
17. Virmiş idi o himmet-i mevfûr
Dil-i Güftî-i nā-şabûra sūrûr
18. Olsun erbāb-ı dānişe ma‘lûm
Budur eş‘ār-ı ḥazret-i merḥûm

19. Hadd-i iklim-i mülk-i sābi'de
‘Ahd-ı Sulţān Murād-ı rābi'de
20. Oldı İstanbul'a o ħibr-i ferīd
Mıntaqa-bend-i devlet-i taklīd
21. Ğamz-ı a'dā ile şeh-i devrān
Eyledi nefyini anuñ fermān
22. Nüşha-i Gülşen-i Niyāza tamām
Virdi Kıbrıs'da şüret-i encām
23. Eylesün ħāme-i heves inşād
Bir iki beytini anuñ irād
“Ez-kitāb-ı Gülşen-i Niyāz berāy-ı nefy-āmeden”
24. Nā-gehan bir gürūh-ı bustānī
Ṭal'ati bā'is-i perīşāni

(Ġayn Harfi)

75

MEVLÂNĀ ĠAVŞĪ-İ MEVLEVĪ

1. Bir daġı Rūmda ġalaṭ-tekrār
Mevlevî Ġavşî-i fesâne-güzār
2. Oldı İstanbul'a o merd-i güzîn
Āşiyān-zād-ı ġāne-i temkîn
3. Ĥaṭṭ-ı ta'lıķi sāde-levġhāne
Dāġ-ı dildür beyāz ü dīvāna
4. Ṭab'ı meydān-ı nüktede her ān
Ĥār-ı cevcev-zen ü keşide-‘inān
5. Vaķt-ı taḥrîr ider o kîr-i ġari
Ĥāne-i ter-zebān-ı şî'r-i teri
6. Ṭab'ı pūşide-rüy-ı düzd-i ġabûl
Naẓmı hem-dest-i Sebzî-i mechûl
7. Mezhebi ṭurfe-deyrdür her-bār
Küfr ü İslām raġne-i dīvār
8. Gül-i İslām dāġ-ı maṭlabıdur
Ĥār-ı şaġrā-yı küfr mezhebidür
9. Ķoydı vaż'ı tamām-ı ferhengi
Küfr-i İslāma dāġ-ı yek-rengi
10. Olsa İslām gizlik-i raķamı
Küfr olur hep tirāşe-i ķalemi
11. Aña olmiş 'ale'l-ġuşuş ekser
Semt-i iġlām-ı mezheb-i diġer

⁷⁵ Ĥarfı'l-ġayn A, Ü₂. **Başlık:** Mevlevî Ġavşî-i Sitanbülî A, Ü₂, Ü₃. **2, 3, 21. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **6a** Ķabûl: fuzûl Ü₁, Ü₃. **8b** Ĥār-ı: ġāş-ı A, Ü₂. **11a** Ekser: eşer Ü₃. **14b** K'ola: ola Ü₁. **18b** İtdi şî'rin: oldı şî'ri Ü₁. **19a** Āhuvān-ı: Ü₃'de yoktur.

12. İtdi İslâm olinca pey-siperi
Kün-i hîzânı mezheb-i digeri
13. Şart-ı İslâmı eylese taqdîm
Küfr olur tavk-ı gerden-i teslim
14. Turfe-rind-i kalenderâne-reviş
K'ola İslâm-hûy u küfr-meniş
15. Bü'l-‘aceb nev-heves Müselmândur
Zühd ü rindi yanında yek-sândur
16. Cins-i düzdîde ile şî‘ri hemân
Oldı güyâ maħalle-i düzdân
17. Oldı her tâze-şî‘r-i neş-nîde
Çâr-sûy-ı libâs-ı düzdîde
18. Kâtl-ı mazmûna eyleyüp şeb-hûn
İtdi şî‘rin kanâra-i mazmûn
19. İtmede âhuvân-ı nazm-ı ‘adem
Tîğ-i cellâd-ı nüktedür o kalem
20. Belki ol hâme-i galağ-mevfûr
Oldı kaşşâb-ı tab‘ına sâğtûr
21. İtse kaşd-ı zemîn-i âgâhî
Böyle efsâne-gû olur gâhî

76

MEVLÂNÂ ĞÂZÎ

1. Herze-perverde-i kader-râzî
Rûmda bir de Ğâzî-i kâzî
2. Şî‘ri mevhûm-ħarf u nâ-dîde
Hoş-rağam lik nâ-pesendîde
3. Nazmı dürr-i hayâli câmi‘adur
Dil-ħırâş-ı hezâr-sâmi‘adur

⁷⁶ **Başlık:** Yâve-perverde-i Ğâzî-i Kâzî A, Ü₂, Ü₂. **6a** Gâh: vaqt-ı Ü₁. **8. beyit** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

4. Nağme-i kilik-i nâ-hoşî her-bâr
İtmede rûh-ı nükteyi âzâr
5. Nâ-maḥal şî'ri fikr-i h'âb gibi
Ḥâne hâ-y-ı dih-i ḥarâb gibi
6. Ğalaṭ-âhengi şî'ri gâh raḳam
Hem-çü taḥrîr-i müyedâr-ı kalem
7. Eyler ol şî'r-i nâ-maḥal taḳrîb
Rûh-ı ma'nâyı dâ'imâ ta'zîb
8. Budur ey mey-perest-i aḥbârı
Mey-i ser-cûş-ı ḥumm-ı güftârı

(Fe Harfi)

77

MEVLÂNÂ FEYZÜ'L-LÂH FEYZÎ MAHDÛM-I MİHTER-İ EBÛ SA'İD EFENDİ

1. Rûmda nazm-ı mu'ciz âbiş-ğör
Nazm-ı Feyzî-i hoş-terâne yeter
2. Nice Feyzî meh-i felek-seyri
Zâde-i Bû Sa'îd Ebü'l-Ĥayrî
3. Nev-nihâl-i gül-i riyâz-ı Sa'îd
Ĥânedân-zâd-ı dÛdmân-ı ümîd
4. Şu'le-nâk öyle levh-i dîvânı
Farq olunmaz beyâz-ı 'unvânı
5. İtse şî'rin debîr-i fehmi-raqam
Tâb-ı Ĥurşîd olur midâd-ı kalem
6. Şu'leden farq olunmaz eş'ârı
Nûrdur bes ki Ĥarf-i güftârı
7. Şî'ri hep lafz-ı âşinâyidür
Gül-i mazmûnı hep Ĥudâyidür
8. Saṭr-ı eş'ârı Ĥikmet-âgende
Gül-i Ĥurşîd gibi tâbende
9. O Kelîm-i tecelliyât-eşer
Ĥarf-i mazmûnı şem'î-ı Tûr-ı diger
10. Gerçi hoş-ṭab' ü mâh-şüretdür
Lîk himmetde germ-i Ĥissetdür
11. Aña lâyıq mı himmet-i hemvâr
Ola rû-pûş-ı rağbet-i güftâr

⁷⁷ Ĥarfu'l-fâ Ü₂. / Fî-Ĥarfu'l-fâ A. **Başlık:** Feyzî-i Bû Sa'îd Ebu'l (Bü'l Ü₃)-Ĥayrî A, Ü₂, Ü₃. **5a** Şî'rin: şî'r-i A, Ü₂, Ü₃. **6a** Farq: fehmi Ü₂. **10a** Şüretdür: şoḥbetdür A, Ü₂, Ü₃. **15a** Ehl-i: K'ehli A, Ü₂, Ü₃. **19. beyit** Ü₁'de yoktur. **20. beyitten** sonra gelen 3 beyitlik gazel A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

12. Olmaya deste-i gül-i mazmūn
Nazar-ı i'tibārına maḵrūn
13. Bu ḥayāl ile bī-dimāğ oldum
Allāh Allāh tamām-ı dāğ oldum
14. Bu reviş fezlek-i rūsūm mıdur
Yoḥsa te'sīr-i ḥāk-i Rūm mıdur
15. Ehl-i vaḳf-ı sūḥan-gedāyidür
Meclis-ārā-yı ḥod-sitāyidür
16. Kimi zu'mınca Enverī-irād
Kimi 'Urfi-i 'aql-ı küll inşād
17. Yine görseñ bu fırḳa-i meslūb
Eylemez i'tibār-ı nükte-i ḥūb
18. İ'tibār eylese olur zīrā
İ'tibārı netice-baḥş-ı 'atā
19. Eyler irād-ı şî'rini tertīb
Bu zemīnde dil-i heves-terkīb
20. 'Adl-i gerdūn oldu çün ma'lūm
Böyledür şî'r-i ḥazret-i maḥdūm

Ġazel

Mef'ülü / Fā'ilātü / Mefā'ilü / Fā'ilün

1. Her eşk-i çeşmi la'l-i Bedeḥşan şanur gören
Fikr-i rūḥiyle dīdelerüm ḳan şanur gören
2. Oldum o deñlü germ-i temāşā-yı yār kim
Nūr-ı nigāhı āteş-i sūzan şanur gören
3. Gencīne-i dilüm hele pür-naḳd-ı 'aşḳdur
Feyzī o genci gerçi ki vīran şanur gören

78

MEVLÂNÂ ŞEYH FEYZÎ-İ ŞÜFÎ

1. Tekyenüñ düzd-i māl-ı mevķūfi
Bir daħi Şeyh Feyzî-i Şüfi
2. Semtini şorsalar bu mechülüñ
Zāviye Şeyhidür Sitanbuluñ
3. Ekl ider sīb-i şi'ri bī-pervā
Māl-ı mevķūf-ı tekyedür gūyā
4. Nükte-şi'riyle germ-şoħbeddür
Fi'l-meşel nāme-i ıarıķatdur
5. Şekline şi'ri olmada ĥattā
Māye-i riş-ħand-ı istihzā
6. Ĥarf ĥarf-ı sütür-ı şi'r-ı 'abes
Ĥaşv-ı bālīn-i şadr-ı dār-ı ĥades
7. İtmede ol ĥayāl-i nükte-tırāş
Silsile-nāme-i ıarıķatı-fāş
8. Eyler itdükçe ıab'ı fikr-i behem
Çup-ı misvāki hem-zebān-ı ķalem
9. Olmış ol fikr-i 'aķl-ı küll cāde
Naķl-i rü'yā-yı şi're āmāde
10. Eyler itdükçe fikri 'arz-ı sevād
Güft (ü) gūy-ı kerāmeti irād
11. Virür eş'arı başķa zevķ-i derün
Hem-çü ta'bir-nāme-i mevzün
12. Şi'ri çün nüşħa-i ĥurūfidür
Vāķı'āt-ı ıarıķ-i şūfidür
13. Görinür ol ĥayāl-i kec-vāye
Çün namāz-ı vera' giran-sāye

⁷⁸ **Başlık:** Ĥar-edā Şeyh-Feyzî-i Şüfi A, Ü₂, Ü₃. **1a** Tekyenüñ: nüktenüñ Ü₁, Ü₃. **2, 11, 12, 13, 14. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **3b** Tekyedür: nüktedür Ü₃. **9a** Olmış: olur Ü₁. **15. beyitten** sonra "Ėazel" Ü₁.

14. Pāy-tā-ser o nazm-ı bī-temyiz
Çün şalāt-ı cenāze vaḥset-hiz
15. Olsa ger levş-i levḫa-i tekrār
Böyledür şî'r-i şeyḫ-i nādirekār

79

FETHİ-İ ŞOFYAVİ

1. Tāze şākird-i Güfti-i üstād
Bir daḫi Fethi-i sūḫan-irād
2. Hoş-edā ṭıfl-i tāze-ṭarḫ-ı sūḫen
Şofya mevlid ü ḫired-mesken
3. Oldı dir anda rāviyān-ı edīb
Pederi Cāmi'-i Kebire ḫaṭīb
4. Ḥayli hoş-ṭab' u nükte-pirādur
Müsta'idd-i ḫiṭāb-ı ma'nevī
5. Evvelin cevher-i zemīn-i ḫayāl
Āḫirīn ḫarf-i gülsitān-ı kemāl
6. Olmaz ol şî'r-i āteşin-meşreb
Şāhid-i ğayrdan libās ṭaleb
7. Ṭab'ı bezm-i ḫayālde ekser
Eyler irād-ı meclis-i diğer
8. Gerçi ser-cüş-ı nüktedür sūḫeni
Germ ider şad-hezār encümeni
9. Güfti-i zāre bā-'umüm u ḫuşuş
'Aql-pādāş-ı nükte-i maḫşuş
10. Güfti-i zār u 'aql-ı küll-eşeri
Veled-i ma'nevī ṭutar pederi

⁷⁹ **Başlık:** Şofyavî Fethî-i Sūḫan-pirā A, Ü₂, Ü₃. **1a** Bunlara zib-i levḫa-i ta'dād A, Ü₂, Ü₃. **3, 4. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **5b** Kemāl: cemāl Ü₁. **9b** Pādāş-ı: şākird-i Ü₁. **12. beyitten** sonra "Ġazel-i Fethi-i Belig-edā" A, Ü₂, Ü₃. 4 beyitlik gazel A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

11. Şâhid-i nazmı hoş-mu'âmeledür
Gülsitân-ı gül-i muhayyeledür
12. Şi'rin irâd idüp dil-i hoşkâr
Eyler işbât-ı müdde'âya şi'âr

Ġazel-i Mezbür

Mefâ'ilün / Fe'ilâtün / Mefâ'ilün / Fa'lün

1. Esîr iden dili ol zülf-i müşk-fâmuñdur
Belâ-yı 'aşîk-ı miskîn senüñ bu dâmuñdur
2. 'Aceb mi eylemeseñ ârzü-yı müşk ey dil
Ki büy-ı zülfi mu'aţtar iken meşâmuñdur
3. Terâne-sencî-i tûti-i tab'uma bâ'is
Şafâ-yı neşve-i şîrinî-i kelâmuñdur
4. Egerçi hâkdür ammâ ki Fethî-i nâçiz
Ġubâr-ı pây-ı semend-i sere hîrâmuñdur

80

MEVLÂNÂ FÂ'İZÎ BÂĶÎ-ZÂDE

1. Rûmda tâze-perver-i mâhir
Fâ'izî BâĶî-zâde-i şâ'ir
2. Nükte-i şi'ri nüshâ-i ma'nâ
Sâye-perverd-i nükte-i ğarrâ
3. Şi'ri nâzûk-zemîn ü maĶbûldür
Hânedân-perver-i Sitanbûldur

⁸⁰ **Başlık:** Fâ'izî-i BâĶî-zâde-i Monla A, Ü₂, Ü₃. **2, 13, 19, 20, 21, 22. beyitler** Ü₁'de yoktur. **3, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 26. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **6a** Tâze: fazl-ı A, Ü₂, Ü₃. **9a** Zâd: tîr Ü₃. / **b** Hemçü ta'rif-i himmet-i sâ'ir Ü₃. **10a** Bahş-ı: naql-i Ü₁, / **b** Zîkr-i çün bahş-ı himmet-i sâ'ir Ü₁. **10. beyit** Ü₃'de yoktur. **13b** Eyleye semt-i himmet-i işbât Ü₃. **16a** kelimeler silinmiş okunmuyor. **19. beyit** Ü₃'de yoktur. **22b** H'âruñı: h'âra key A, Ü₃. **27. beyitten** sonra "Ġazel-i Fâ'izî-i Pür-ma'nâ" A, Ü₂. / "Ġazel-i Mezbür" Ü₁.

4. Gül-i mazmûnı âteşin-me'âl
Düdmân-zâd-ı şî'r-i tâze-ḥayâl
5. Zât-ı 'âlî-nijâdı fazl-rüsûm
Ġonce-i bâġ-ı Bâķî-i merḥûm
6. Gül-i bâġ-ı ḥayâli tâze-nişest
Olmış aña resîde dest-be-dest
7. Kilk-i ķassâm-ı fıtrât-ı inşâyı
Yazmış aña naşîb-i ma'nâyı
8. Aña olmış edâ-yı nâdire-zîb
Ribḥ-i mâl (u) nuķûd aşl-ı naşîb
9. Olsa lâyıķ o zât-ı nâdire-zâd
Ĥâtem-i rûzgâr-ı isti'dâd
10. Olmasa bahş-i ḥissete dâ'ir
Hem çü ta'rîf-i himmet-i sâ'ir
11. Olmayup ḥâli yek-sere ma'lûm
Ķaldı ser-meşķ-i mebhâşi mevḥûm
12. Hele olmaķ gerekdür icmâlâ
Aña mîrâş-ı himmet-i âbâ
13. Virmiş olsa ḥadd-i nûkte-ķarîn
Rûz-ı bâzâr-ı himmete âyîn
14. Şâ'ir oldur kerîm-i dâver ola
Ba'd-ezîn merdûm-i ķalender ola
15. Ķoya ṭab'-ı tamâm-ı ferhengî
Ye's ü ümmîde dâġ-ı yek-rengî
16. himmet-i dîġer
Pelle-i imtiyâza ḥâķ ile zer
17. Meclis-i cûdı bî-sebeb ya'nî
İde şaḥş-ı su'âlî müstaġnî
18. Ola hem seng-i dâniş ü idrâķ
Nazar-ı raġbetinde gevher ü ḥâķ

19. Şıfat-ı şâ'iri gerek bi'z-zât
Eyleye semt-i himmeti işbât
20. Eyleye zîb-i 'âlemi tekvîn
Beyza-i zâğ-ı beççe-i şâhîn
21. Ola tertîb-i himmet-i mevfûr
Zîver-i rûzgâr-ı tâze-zuhûr
22. Ola temkîn-i himmetinden tâ
Şarţ-ı mîrâs-h'âruñ icrâ
23. Ba'd-ezîn ey dil-i muḥâl-i ḥayâl
Besdür efsâne-i 'adem minvâl
24. Şaḥş-ı fikir ğalaţ-ı sürâğ itme
Sîne-i güft (ü) gūyı dâğ itme
25. Eyler âvâz-ı ḥ'âhişe her-dem
Gūş-ı iḥsân-ı Rûm 'arz-ı şamem
26. İder erbâb-ı Rûm-ı sifle-nüvâz
Keremin belki sürme-i âvâz
27. Eyle demdür bu levḥada bi'z-zât
Şi'r-i nâzük-ḥayâlini işbât

81

FEYZÎ-İ TOPKAPULI EL-MERḤŪM

1. Rûmda ḥoş-edâ-yı tâze-rüsûm
Birisi daḥi Feyzî-i merḥûm
2. Sâye-perverde-i Sitanbûli
Şâ'ib-i ḥoş-ḥayâl-i Topkapulı

⁸¹ **Başlık:** Feyzî-i Tâze-perver-i Merḥûm A, Ü₂, Ü₃, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 40. **beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **14a** Şu'le-zuhûr: şu'le-i nûr Ü₃. **15a** Tâze-raḥam: siḥr-i kalem A, Ü₂. **16. beyit** Ü₁'de yoktur. **17a** Eyledi: Sâbikâ Ü₁. / **b** Ani bu levḥaya delil-i: der-i taḥkîka böyle ğayri Ü₁. **28a** Nâdirekâr: ğadr-ı tebâr Ü₁. **29a** K'ola: ola Ü₁. **31a** Cümle: aña Ü₁. **32a** Olmadı: oldı kim Ü₃. / **b** mihr: necm Ü₁. **33b** Nâvek-i: bâre-i Ü₁. **34a** İtdi Rûmuñ gürûh-ı bed-nesebi Ü₁. / **b** itdi: aña Ü₁. **34. beyit** Ü₃'de yoktur. **35a** İtdiler: eyledi Ü₁. **37b** Bu: o Ü₁. **38. beyitten** sonra "Ġazel-i Mezbûr" A, Ü₁, Ü₂. 3 beyitlik gazel A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

3. Şâ'ir-i tâze-güy-ı tâze-rüsûm
Nükte-i şâkird-i Cevrî-i merhûm
4. Tâze-güy idi ıtab^c-ı nev-hevesi
Hâme-dest olsa n'ola şî'ri besî
5. Bâde-i nazm-ı neş'e-minvâli
Daği ser-cüşdan degül hâlî
6. Sâde levh-i hayâli rûz-be-rûz
Rind-i âlûde-dâmen idi henûz
7. ıtab^cı olmışdı gösterüp verziş
Pârsâ-yı kalendarâne-reviş
8. Küfr ü İslâma gösterince bürûz
ıtarh-ı teklif eylemişdi henûz
9. Eyleser idi hayâl-i hoş-râyı
Deyr-i rindide nev-çelipâyı
10. Gül-i âteş zuhûr-ı idrâki
Dâğ-ı reşk eylemişdi eflâki
11. Bahtını âhır itdi diger-gün
Zahm-ı çeşm-i zemâne-i vârun
12. Şî'ri kem-ıharf ve lik tâze-eşer
Zîb-i nev-dâde-i zemîn-i diger
13. Zîver-i levhi harf-ı nev-zedenüñ
Tâze-sâgar-keşi bu mey-kedenüñ
14. Eyleser idi o fikr-i şu'le-zuhûr
Şem^c-i fikrin harîf-i meclis-i ıtur
15. Gerçi eyleser debîr-i tâze-raşam
Na^t-ı yârân-ı aşr-ı Rûmı maşam
16. Lik hengâm-ı sebt-i tâze-nümûd
Olmağ ile ıtırâz-ı levh-i vücûd
17. Eyledi hâme-i sitâre-ıhırâm
Ani bu levhaya delîl-i nizâm

18. Gül-i bâğ-ı hayât olan yârân
Ola ya'ni tırâz-ı meşğ-i beyân
19. Ola şab'a bu şive-i âheng
Mâye-i bezl-i genc-i gevher-güng
20. Cümle mevcûd olan sühan-güyân
Ola zîb-i cerîde-i tibyân
21. Böyle oldu çü fezlek-i tertîb
Ya nedür böyle güft (ü) gûy-ı ğarîb
22. Gerçi olur muhâlif-i düstür
Böyle evzâ'-ı nâ-şenîde-zuhûr
23. Ba'de efsâne-i ğarîbe-rüsûm
'Urfî-i Rûm Feyzî-i merhûm
24. Çünkü hengâm-ı ihtirâ' u nümûd
Olmış idi tırâz-ı şadr-ı vücûd
25. Anuñ için yerâ'a-i hoş-dem
İtdi bu levh-i ihtirâ'a raqam
26. O mey-i fikret-i hayâl-i bürüz
Vağf-ı ser-hoş idi egerçi henüz
27. Lîk bulurdi şive-i irâd
İzdiyâd-ı terakķî-i ta'dâd
28. Cümle yârân-ı Rûm-ı nâdirekâr
Eyler idi hayâl-i bed-inkâr
29. K'ola ol fikret-i kazâ-şâbâş
Nükte-i ğayrdan sitâre-tırâş
30. Bu nesakda sühan-verân-ı ğayûr
Eyler irâd-ı bahş-i dūr-â-dūr
31. Cümle eyler bu hall-i mebħaşı hem
Şarf-ı eş'âr-ı hoş-dilân-ı 'Acem
32. Lîk manzûrum olmadı merhûm
Ola şu'le-tırâş-ı mihr-i hücûm

33. Mülk-i Rūmuñ kemānīyān-ı bedi
Sürdi ol ḥadde nāvek-i ḥasedi
34. Gösterüp aña vaz^c-ı bed-nesebī
İtdi isnād-ı fi^l-i sebb-i nebī
35. İtdiler ol gürūh-ı kīne-nümūn
Böyle isnādı aña dāğ-ı derūn
36. Böyle isnād-ı dāğ-ı dil-temkīn
Ḥased-i luṭf-ı ṭab^ı oldı hemīn
37. İde ḥāşā ki nükte-perdāzān
Bu ğalaṭ güft (ü) gūyı dāğ-ı zebān
38. Eyler irād-ı şî^rini tertīb
Bu zemīnde dil-i heves-terkīb

Ġazel-i Mezbūr

Mefā^ıilün / Fe^ıilātün / Mefā^ıilün / Fa^ılün

1. Serümde sīnede dilde cigerde dāğ olsun
O şüre yerleri ḳo reşk-i çārbāğ olsun
2. Sirişk-i çeşümümi her-demde revġan it yā Rab
Fetīlesi müjelerden gözüm çerāğ olsun
3. Ben ārzū-yı şehādetle gelmişem Feyzī
O tünd-ḥū eger öldürmez ise şağ olsun

82

FİKRİ-İ AḲSARĀYİ

1. Bir daḥi Rūmda sūḥan-meşġül
Fikrī-i Aḳsarāyī-i mechül

⁸² **Başlık:** Aḳsarāyī Ġalaṭ-edā Fikrī A, Ü₂, Ü₃. **1a** Bir daḥi Rūmda: Rūmda bir daḥi Ü₁. **3b** Vaz^c-ı: maḥz-ı Ü₁, Ü₃. **4a** Şî^ri: sözi A, Ü₂, Ü₃. **5. beyitten** sonra “Ġazel-i Mezbūr” A, Ü₂.

2. Şi'ri hem-dest-i hāme-i nisyān
Noқта-i hakk-i gizlik-i 'irfān
3. Reviş-i vaz^c-ı nā-ķabūl-i sūhan
Vaz^c-ı dāğ-ı dil-i hamūl-i sūhan
4. Şi'ri ilbās-ı nükteden 'ārī
Sūhanūñ nev-güşād bāzārı
5. Şi'rin eyler bu gūne itse zuhūr
Levş-i dībāce-i nizām-ı sūtūr

(Kaf Harfi)

83

KADRÎ-İ MÜTEVELLÎ

1. Tevliyedâr-ı vaķf-ı Şi'r-i ķadîm
Kadrî-i hîç-gûy u hîç-nedîm
2. Vaķf-ı Şi're vazîfe-h'âr-ı benâm
Muķtedâ-yı zevâ'id-i eyyâm
3. Tıab'ını itmiş inbisâţ-ı derûn
Kâse-şüy-ı 'imâret-i mazmûn
4. Saţr-ı Şi'ri 'imâret-i ma'nâ
Fikri anda tıabaķ-zen-i şûrbâ
5. Olmuş ol güft (ü) gûy-ı nâdire-zîkr
Fâtiĥâh'ân-ı nev-'imâret-i fikr
6. Fi'l-meşel ol ĥayâl-i siĥr-îrâd
Sâkinân-ı ribâta kâse-nihâd
7. Şi'ri ma'dûm lîk bulsa vücûd
Böyle eyler idince ķaşd-ı nûmûd

Ėazel

Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ûlün

1. Durmañ idelüm zevķ ü şafâ böyle dem olmaz
Dilber çoğ olur böyle güzel Ėonce-fem olmaz
2. Gezdüm nice dem büt-gede-i deyr-i fenâyı
Hîç sencileyin rûĥa yaķın bir şanem olmaz

⁸³ Ėarfı'l-ķâf A, Ü₂. **Başlık:** Mütevellî-i Şâ'irân Kadrî A, Ü₂, Ü₃. **1a** Şi'r-i: tarz-ı Ü₃. **3b** Kâse-i Şi'r-i Ėâret-i mazmûn Ü₃. **5a** Olmuş ol: câ-be-câ Ü₁. **6a** Siĥr: ĥoş Ü₁. **7. beyitten** sonra "Şi'r-i Mezbûr" Ü₂. / "Ėazel-i Mezbûr" A. / "Ėazel" Ü₁. 3 beyitlik Ėazel Ü₃'de yoktur. Ėazelin **2. beyti** A, Ü₂'de yoktur.

3. 'Āşık geçinür gerçi saña çok kişi ammā
Ḳadrī gibi bir 'āşık-ı şābit-ḳadem olmaz

(Kef Harfi)

84

MEVLÂNÂ NÂZİM EL-‘ABDÜ GÜFTİ

1. Mülk-i Rūmuñ ḥarīf-i bed-şinevī
Güfti-i i..ekār-ı Edirnevī
2. Bī-nevā-yı Zuḥal-sitāre-i ğam
Herze-güftār-ı meclis-i ‘ālem
3. Bu zemīnūñ ğalaṭ-hücūmıdur
Dāğ-ı silk-i kuzāt-ı Rūmīdür
4. Ṭālī‘a ‘illet-i ferāmūşı
‘Ālemūñ rind-i ḥāme-ber-düşı
5. Yāve-perver zügürd-i kīse-kebūd
Şā‘ir-i köhne-gūy-ı tāze-nümūd
6. Sifle-inkār-ı bezm-i bī-bāki
Mütelāşī ḳadīd (ü) tiryākī
7. Bezm-i dehrūñ tamām-ı dil-ḥūnı
İ..enüñ Bū ‘Alī-i gerdūnı
8. Ya‘ni i..e cemā‘at-ı dehre
Mütelāşī imām-ı bī-behre
9. Şaff-ı cem‘-i namāziyāne-künün
Ḥalka-gīr-i namāz-ı i..e-nümün

⁸⁴ Harfu'l-kāf A, Ü₂. **Başlık:** Güfti-i Bed-ḥayāli Edirnevī A, Ü₂. **3, 4, 35, 36, 45, 51. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **6a** Semt-i naẓmuñ ḥarīf-i bī-bāki Ü₃. **8a** Ya‘ni: şaff-ı Ü₁. **15a** Bed-ḥ‘āhiş: ğam-verziş Ü₁. / **b** besāṭ-ı bezm: simāṭ-ı nān Ü₁. **16a** Süḥan: edā Ü₁. **17a** dār-ı şehri-i: şehri ü dār-ı Ü₁. / **b** ber-dāğ-ı: evzā‘-ı A, Ü₁. **20b** Pişgāh-ı: şāhrāh-ı Ü₁. **22a** Encām: fercām Ü₁. **28a** Eylemez: itmede Ü₁. **30b** Dāde-i: ḥurde-i Ü₁. **32, 33, 34. beyitler** Ü₁'de yoktur. **38b** Nīrān: hīzān Ü₁, Ü₃. **39b** Metropolitid: metropolitid A, Ü₁, Ü₃. **46a** Olmadı bā-sīret-i müselmāni Ü₃. **47a** Şabāḥıdur: şalāḥıdur Ü₁. **50b** İtmede: eyledi Ü₁. **53a** Bār-ı: hāy-ı Ü₃. / **b** hisseti: hisset-i Ü₃. **62a** Gidesen: gidesin Ü₁, Ü₃. / **b** idesen: idesin Ü₁, Ü₃. **68. beyitten** sonra “Ġazel-i Mezbūr” A, Ü₁, Ü₂. 4 beyitlik gazel A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. 2 beyitlik kıt‘a A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. 3 beyitlik gazel A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. 2 beyitlik kıt‘a Ü₃'de yoktur.

10. Olmaz anuñ harîf ü pâ-dâşı
‘Âlemüñ merdüm-i Kızılbaşı
11. Ne berehmen ne rind ü ne zâhid
Küfr ü ilhâda vâriş-i vâhid
12. Düşmen-i zâhid ü verâ^c-endiş
Şahş-ı İslâm ü küfr hem der-pîş
13. Rûze-telķin (ü) rûze-mu‘tādân
Rind-i mîrâş-ı h^vâre-i Ramazân
14. Eyles ol ser-girân-ı bed-güheri
Ramazânı delîl-i rûze-ı h^vörı
15. İder ol bî-dimâğ u bed-h^vâhiş
Ramazânı bisât-ı bezm-ı h^vörîş
16. Lîk şahş-ı sühân-şinâsîdür
Hatem anuñ sühân-gedâsîdur
17. Ğurbet-âyîn-i dâr-ı şehri h^vödî
Dâğ-ber-dâğ-ı şehriyân-ı bedî
18. Dâğ-ı yârân-ı nâ-maḥal-perdâz
Hâne-i ğurbete bisât-endâz
19. Ülfet-endüz-ı mülk-i ğurbetdür
Ser-girân (u) vaṭan ferâğatdür
20. Vâdî-i rûzgâr-ı ümmîde
Pîşgâh-ı diyâr-ı ümmîde
21. Hâr-ı şahrâ-yı vâ-güzâştını
Çehre-fersûd-ı ‘arşa-dâştını
22. Ye’s-peymûde-i heves-encâm
Dâğ-ı dil-zâd-ı mâder-i eyyâm
23. Her zaman dil-siyâh u tîre-çerâğ
Ğonce-i hâr-zâd-ı dâmen-i bâğ
24. Râh-ı ümmîde dîde-düḥteyi
Dil-ı hırâş-ı sitâre-süḥteyi

25. Şi'ri mecmū'a-i ğalaṭ-ma'na
Hezeyān-ı miyāne-i ḥummā
26. Küfr ü İslām germ-i ğavġāda
Kūşe-i deyr-i mülk-i ma'nāda
27. Ṭab'ı ol büt-perest-i bed-hencār
Secde-āver-i sāye-i dīvār
28. Eylemez bā-tekellüfāt-ı şariḥ
Çüb-ı a'mā-yı ḥāmeve tercîḥ
29. Qalemi şehir-i nüktede her-ān
Pāsbān-ı maḥalle-i düzdān
30. Hücresinde o i..ekār ü be-nām
Olsa sīm-āb dāde-i ārām
31. Olur itdükce i..eye şeb-gîr
Der ü bāmında ser-firaḥte-gîr
32. Olmuş idi netice-i encām
Aña destār 'alāmet-i İslām
33. 'Ākıbet itdi rüzgār-ı kazā
Anı da bey'-i men-yezîd-i cefā
34. Ber-ṭaraf oldu çün o kayd-ı tamām
Oldı ruhbān-ı şüret-i İslām
35. Bes ki 'uryān-ten itdi çarḥ-ı niyām
Oldı ruhbān-ı şüret-i İslām
36. Cümle dāġum bu vaz'-ı serdemeden
Ġalaṭ itdüm ğalaṭ-me'al-i süḥen
37. Eylemez şive-i Müselmānī
Hîç pezîrā-yı dāġ-ı ruhbānī
38. Oldı mānend-i mihrez-i 'uryān
Şimdi ruhbān-ı zille-i nîrān
39. Ba'd-ezîn eyler anı çarḥ-ı 'anîd
Büt-perestān-ı Rūma Metropolid

40. Belki eyler sipihr-i küfr-endiş
Deyr-i kevn-i bütân-ı Rûma keşîş
41. Elde eyler o küfr-senc-i kadîm
Zilleden 'arz-ı şekl-i micmer-i sîm
42. Hâşe li'l-lâh bu güft (ü) gūy-ı kabîh
Ola naql-i şarih (ü) kavlı-i şahîh
43. Lik ber-muktezâ-yı hükmi-i mahele
Oldı şart-ı idâre-i cedvel
44. Bu kadar güft ü gūy-ı nâ-çespân
Oldı ser-meşki-i nükteye 'unvân
45. Hep ğaraż bahş-ı mâcerâdur hep
Meşki-i enmüzec-i şakâdur hep
46. Ola mı sîret-i Müselmânî
Vağf-ı 'uryân-tenî-i ruhbânî
47. Maşriki-ı dîniñ ol şabâhıdur
Bâng-i hayy-i 'ale'l-felâhıdur
48. Meşreb-i zühde vâye-bahş namâz
Rûzgâr-ı şalâha hükmi-tırâz
49. Berhemen-şive-i Müselmânî
Kıtb-ı pergâr-ı büt-perestânî
50. Bü'l-'aceb hâldur ki çarh-ı denî
İtmede anı harf-i dil-şikenî
51. Eyledi hıyre-çeşm (ü) bîniş-i hōd
Dâğ-ı evzâ'-ı âferîniş-i hōd
52. Hükmi yok rûzgâr ihsânun
Eşeri yok kerem-pesendânun
53. Mübdi'-i rûzgâr-ı bâr-ı diğer
Hisseti dehre eylemiş miştar
54. Emr-i ihsân hayâl-i hiç-nümūd
H'âhiş-i cūd dâğ-ı gam-peymūd

55. Kimseden kimseye h̄imāyet yok
Ya'ni dünyāda ehl-i himmet yok
56. H̄vāh sen dāğ-ı sīne izhār it
H̄vāh sūz-ı sekīne izhār it
57. Eylemez cūd-meşrebān-ı le'im
Reviş-i cūd u himmeti taqdīm
58. Semt-i hisset bulup tamām-ı nizām
İrdi bir h̄āle gerdiş-i eyyām
59. Şimdi olur nigāh rencide
Men'ı israf-ı nūrdan dīde
60. Ba'd-ezīn ey sirişk-i baħr-emvāc
Dīdeye olmasun nazār muhtāc
61. Reşk-i nev-devletān-ı dil-şikene
Hışm ider 'arz-ı ihtiyāc idene
62. Ger ğalaṭ-semt-i h̄vāhişe gideseñ
Vāy eger 'arz-ı ihtiyāc ideseñ
63. Saña nev-kīse gān-ı çarħ-ı denī
Eyler izhār dāğ-ı dil-şikeni
64. Pes-ezīn h̄ālūñe nigāh itmez
Menzil-i iltifāta rāh itmez
65. Çekemez menzil-i icābete ser
Çalmamış nāvek-i du'āda eşer
66. Gūyiyā olmuş ey dil-i bed-şāħ
Meclis-i ħurbda du'ā-küstāħ
67. Besdür ey h̄āṭır-ı heves-meyyāl
Bu kadar güf ü gūy-ı şūret-i hāl
68. İtsün işbāt-ı müdde'ā yek-bār
Çayd-ı temyīz-i nüshā-i eş'ār

Ġazel-i Mezbūr

Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün

1. Dil-i sevdā-perest-i mülk-i ğamda iltimās olmaz
Yaḥūd olsa derūn-ı ehl-i ṭab'a rū-şinās olmaz
2. Şümār-ı dāğum ey aḥter-şinās-ı 'aşk hıç şorma
Metā'-ı kem-revāc-ı ğamda tamġa-yı kıyās olmaz
3. Bilürler ehl-i 'aşkı penbe-i dāğ-ı siyāhından
Bu bismilġāh-ı ğamdur küştesi ḥūnīn-libās olmaz
4. Ne sāḥirsın dem olmaz iḥtirā'-ı ḥāmenüñ Güfti
Zemīn-i vādī-i güftarı 'acz-i Bū Nüvās olmaz

Ve Lehu

Mef'ülü / Mefā'ılı / Mefā'ılı / Fe'ülün

1. Tā kilik-i ḳazā zīver-i menşūrumuz oldı
Ġam vāḳıf-ı rāz-ı dil-i mestūrumuz oldı
2. Ol Mūsī-i 'aşkuz ki bizüm nūr-ı tecellī
Pervāne-i şem'-ı ḥarem-i Ṭūrumuz oldı

Ve Lehu

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

1. Küşte-i 'aşkum Mesihā hem-nefes olmaz baña
Zindeġi ḥāşāk-i seylāb-ı heves olmaz baña
2. Öyle nā-būdum beyābān-ı ğam-ı 'aşkuñda kim
Kem-sürāġi penbe-i ġuş-ı ceres olmaz baña
3. Bī-şu'ūr ol ṭurfe-Mecnūnum ki Güfti-i ba'd-ezīn
'Aql-ı teb-ḥāl-i leb-i cūş-ı nefes olmaz baña

Ve Lehu

Mefā‘ilün / Fe‘ilātün / Mefā‘ilün / Fa‘lün

1. Ne devr-i cām (u) ne āyīn-i bezm-i Cem ma‘lūm
Hemān bu mey-gedede telhī-i elem ma‘lūm
2. Siyāh-ı harf-i dībāce-i ümīdümnden
Olur tekellūf-i ta‘dād-ı şām-ı gam ma‘lūm

85

DEFTER EMİNİ KELÂMİ

1. Sihr-ibdā‘-ı nüktede māhir
‘Ālem-ārā Kelāmī-i şā‘ir
2. Rūzgāruñ edīb-i maḳbūli
‘Aql-ı küll-i zāde-i Sitanbūli
3. Bu daḫi tāze-gūy-ı kişverdür
Şāh-ı dehre emīn-i defterdür
4. Didiler nāḳilān-ı şūḫ-ı ‘inān
Meclisin cāy-ı ‘iyş-i nükte-verān
5. Āb-dānān-ı rūzgār-ı kühen
Didiler ‘Urfī-i zemīn-i süḫen
6. Her kelāmı muḫayyel ü mevzūn
Şāh-beyt-i ḳaşıde-i maẓmūn
7. Olmadı gerçi himmeti manẓūr
Meclis-i rūzgārda meşhūr
8. Hoş-nümūn şi‘ri hem-çü rüy-ı bütān
Dehen-i siḫre reşki dāğ-ı zebān

⁸⁵ **Başlık:** Emīn-i Defter-i Şāhī Kelāmī-i Şā‘ir A, Ü₂, Ü₃. **2, 3, 4, 5, 6, 7. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **8a** Nümün: nişin Ü₁. / **b** sihre: şi‘re A, Ü₂. **10a** Āb-ı yāḳūt: dāğ-ı a‘dā A, Ü₂, Ü₃. **14b** Luḫfi: nazmı Ü₁. **15. beyitten** sonra “Gazel-i Mezbūr” A, Ü₂.

9. ʿĀlem-ārā o şî'r-i ʿālem-gîr
Hem-çü sebzân-ı hıttâ-i Keşmîr
10. Āb-ı yâķût o şî'r-i âteş-nâk
Şî'r-i ğayr anda çün ħas u ħâşâk
11. Hâtem ammâ o rind-i cûd-ı ğulâm
Dâĝ-ı kîse-kebûdî-i eyyâm
12. ʿArz ider aña nazm-ı dîvânı
Rûmuñ üstâd-ı nûkte-dânânı
13. Kâlemi müşg-bîd-i nâdire-bûy
Cevher-i nûkteye ħoş-âmed-gûy
14. Hânesi ehl-i řabʿa dârü'l-ʿiyş
Luşfi merhem-resân-ı sîne-i rîş
15. Virür itdükçe fikr-i ħâtır-sâz
Şâhid-i nazmına bu ğüne şirâz

86

MEVLÂNÂ KELİM-İ EYYÛBÎ

1. Rûmuñ üstâd-ı köhne-üslûbi
Biri daĥi Kelîm-i Eyyübî
2. Yâvenüñ tâze-řarĥ-ı maķbûli
Patburun-zâde-i Sitanbûli
3. ħalâ-yı muʿtâde
Dâmen-i enf-i Patburun-zâde

⁸⁶ **Başlık:** Kelîm-i Yâve-eşer Yaʿni Patburun-zâde A, Ü₂, Ü₃. **1a** Köhne: yâve Ü₁. **3a, 4a, 5a** mısraları silinmiş okunmuyor Ü₁. **3, 4, 5, 24, 25, 26. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **7a** Fikr-i: ħalř-ı Ü₁. **9a** Nokça-i: şiklet-i Ü₁. **10a** Şî'r: ħalř Ü₁. / **b** eyler: ider Ü₁. **12b** Zihni: řabʿı A, Ü₂, Ü₃. **17a** Ŧurmaz: durmaz Ü₁. / **b** Mâye-i kâheş-i mubâhâtı A, Ü₂, Ü₃. **21a** Kalmış aña bu şî'r-i nâdire-fen A, Ü₂, Ü₃. **24b, 25b, 26b** ... silinmiş okunmuyor Ü₁. **27a** Kimi: şoñra A, Ü₁. / o: bu Ü₁. / **b** kay-ı maĥmûr: silinmiş Ü₁. **28a** O: bu Ü₁. **29b** İtmiş irâd-i: ʿillet-i baĥş-ı Ü₁. / baĥş-i bî-ser ü bün: silinmiş okunmuyor Ü₁. **30. beyit** Ü₁'de yoktur. **31a** Bulmuş: bulur Ü₁. **32a** Olmuş: ğüyâ A, Ü₂, Ü₃. / o: bu Ü₁. **33. beyitten** sonra "Ġazel-i Mezbûr" A, Ü₂. "Ġazel" Ü₁. 3 mısra Ü₃'de yoktur. **2a** A, Ü₂'de yoktur. **2b** boş bırakılmış Ü₁, A, Ü₂, Ü₃.

4.
Meclis-i hezle bu daği mezedür
5. kazılmış
Yed-i kudretle böyle yazılmış
6. Semt-i hezlüñ ki yāve-güsteridür
Patburun-zādenüñ birāderidür
7. Olur itdükce fikr-i nev-āyīn
Burnı bār-ı girān-ı gāv-ı zemīn
8. Qūh-ı ruhbāna vaqt-i āsāyiş
Sāye-i burnı cāy-ı āsāyiş
9. Nokta-i harfi şî're dāğ-ı derūn
Vaqf gerek āşināyī-i maẓmūn
10. Eylese fikr-i şî'r-sencīde
Eyler irād-ı lafz-ı hāyīde
11. Hem-çü şekl-i birāder-i digeri
Yāvenüñ rāst-gūy-ı bed-güheri
12. Olur Eyyūb nüktede her-ān
Zihni meşğul-ı loğma-i qurbān
13. Şî'ri nazmuñ galaṭ-sitāresidür
Şu'arānuñ zekāt-h'āresidür
14. Ṭab'ı istāre düzd-i maẓmūndur
Kirm-i şebṭāb-ı harf-ı meşhūndur
15. Fikri vādī-i nüktede gūyā
Şāhid-i zūr-ı meclis-i ma'nā
16. Olur itdükçe şekl-i nazma hūlūl
Kāse-gerdān-ı nükte-i mechūl
17. Ṭurmaz eyler bu yāve-ebyātı
Metn-i dībāce-i mubāhātı
18. Bu müzahref-hayāl-i nā-maḳbūl
İtdi biñ şekl-i bāz-güne hūlūl

19. Olur itdükçe şi'rini tenmîk
Dâğ-ı irād-ı ma'ni-i terzîk
20. Aña olmuş bu şi'r-i bî-hüde 'avn
Köhne-mîrâs-ı düde-i Fir'avn
21. Kalmış aña meger bu turfe-sühen
Meclis-i 'âlem-i cehâletden
22. Ceddine kâr-ı hâme-i evvel
Silsile-nâmedür meger bu ğazel
23. Olsa her devr-i diger ol ğazeli
Eylemişler harîf-i bî-bedeli
24. Bu ğazel turfe kâr-ı 'ibretdür
Silsile-nâme-i
25. Meger olmuş bu nâ-ķabül-ı sühan
Hüccet-i sūr-ı rüzgâr
26. Eylemiş belki münşî-i taķdîr
Anı târiķ-i rüzgâr
27. Kimi itmiş o şi'r-i pür-zürü
Vaķf-ı irād-ı kay'-i maķmûrî
28. Kimi itmiş o bü'l-'aceb güheri
Şarf-ı hışt-ı ħalâ-yı bî-eseri
29. Bu ğazelde sühan-verân-ı kühün
İtmiş irād-ı baķs-i bî-ser ü bün
30. Ya'ni olmuş bu şi'r-i köhne-zemîn
'illet-i baķs-i nâme-i pîşîn
31. Bulmuş ol şi'r-i nâ-maķal inşād
Her lisânda netice-i irād
32. Çarķa olmuş o şi'r-i köhne-raķam
Her zamân pâsbân-ı kûy-ı hirem
33. Olmada dâğ-ı sine-i ta'rîf
Budur 'aynî ile o şi'r-i laţîf

Ġazel

Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Mefā‘ilün

1. Dil-i zārı ħam-ı zülf-i girih-gır içre göstermiş
Şuver-naķş-ı ezel Mecnūnı zencir içre göstermiş
2. Ħayāl-i zülf-i Leylādur ki almış Kaysuñ eṭrāfın
.....

87

MEVLĀNĀ KELĪMĪ

1. Rūmda ħoř-fesāne-i māhir
Biri daĥi Kelīmī-i řā‘ir
2. Didi tāriĥ-perverān-ı ħabūl
Anı sencide-zād-ı İstanbūl
3. O daĥi çün Kelīm-i sāde-derūn
Leřker-i nazma itmede řeb-ĥūn
4. şi‘ri ĥāyide ĥarf ü nā-çespān
Vaķf-ı āġūř-ı kūře-i nisyān
5. Baķan eş‘ār-ı ĥalt-ı serdemeye
Beñzedürler Kitāb-ı Melĥameye
6. Virür ol şi‘r-i ‘aql-ı küll cevher
İ.e-nāme kitābına ziver
7. Ķıbtī-i şi‘ri pür-tekāsüldür
Güyyā cizye-i tedāĥüldür
8. İtmiş ol şi‘r-i cizyedār-ı nazir
Ķıbtiyān-ı ĥurūfi der-zencir

⁸⁷ **Başlık:** Sitanbūli Kelīmī-i Süĥan-perverde-i řā‘ir A, Ü₂, Ü₃. **2, 3. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **5a** Baķan ol ĥarf-i ři‘r-i serdemeye A, Ü₂, Ü₃. / **b** melhemeye: melĥemeye Ü₂. **6a** Virür ol nazm-ı bü’l-‘aceb mıřtar Ü₁. **8a** ři‘r-i nazm-ı Ü₁. **10a** Elde kilik-i sütüde imlāyı A, Ü₂, Ü₃. **11a** Oldı bes ki: bes ki oldı Ü₁. **12b** Pürĥūn: hep ĥūn Ü₁. **13a** ři‘rinde: nazmında Ü₁. **14a** Ĥurfedür ĥükm-i řer‘-i nazm-ı ekser Ü₁. / **b** heder: be-der A. **16b** Rengini: Ķazvini Ü₁. **16. beyitten** sonra “Ġazel-i Mezbür” A, Ü₂.

9. Her taraf harf-i şî'r-i tâze-nümün
Sāye-i ḥabshāne-i mazmūn
10. Elde gör kilik-i ṭurfe-implāy
Çekdi zencîr-i ḥarfe ma'ânāy
11. Kalmadı oldu bes ki ser-dāde
Ṭab'ı Fir'avniyān-ı ma'nāda
12. Her taraf ḥūn-ı küşte-i mazmūn
Dāmen-i şî'rin itmede pür-ḥūn
13. Levḥ-i şî'rinde tūde tūde hezār
Küşte-i nīm bismil-i eş'ār
14. Ṭurfe der-mülket-i sūḥan eyler
Diyet-i ḥūn-ı küştegānı heder
15. Özgedür bu diyār-ı ḥayret-zā
Kār-ı sebzān-ı kişver-i yağmā
16. Besdür işbāt-ı tâze-āyîni
Budur 'ayniyle şî'r-i rengini

88

MEVLĀNĀ KĀMĪ-İ MAĠNĪSALI

1. Rūmda herze-gūy-ı herze-fuḍūl
Birisi daḥi Kāmī-i mechūl
2. Oldı ol nā-dürüst ü ṭurfe-edā
Dāğ-pîrā-yı ḥāk-i MaĠnisā
3. 'Ālemüñ ḥalt-ı nā-pezîridür
Kendi ḥaltı yine nazîridür
4. Şehr-i İstanbul'a gelür gāhî
Gösterür çarḥa semt-i āgāhî

⁸⁸ **Başlık:** Kāmī-i Ġalaṭ u Tiryāķi-i MaĠnisa-zemīn A, Ü₂, Ü₃. **2, 3, 4, 5, 6, 7, 24. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **11a** Olur ol: oldu aña Ü₂. / olmuş ol Ü₃. / evvel ol A. / bŷy-ı şî'r-i bī-ma'nā: kilik-i 'anberīn imlā A, Ü₂, Ü₃. **13a** Sünen: hünen Ü₃. **17b** Tab'ı: fikri A, Ü₁. **18b** Kefen-i küşte: kefen-i ḥūn-ı küşte Ü₁. **21a** Şî'r-i Ü₂'de yoktur. / **b** nükteye: nükteden Ü₁. **23. beyit** Ü₁'de yoktur. **25. beyitten** sonra "Ġazel-i Mezbŷr" A, Ü₂. "Ġazel" Ü₁. 2 beyit A, Ü₂, Ü₃'de yoktur.

5. İtmede dehre ‘arz-ı hoşkārī
Şi‘ridür hep şikenc-i destārı
6. Keyf ile mest iken eger seheri
Düşse semt-i halāya reh-güzeri
7. Nefes-i zarfāsın görüp diger
Aña fi’l-ḥāl bir nazīre ider
8. Şi‘ri nisyān-ı lafz-ı nev-āyīn
Hem-çü taqvīm-i nüshā-i pārīn
9. Nüşha-i nazmı ḥalṭ-ı bī-fezlek
Āşiyān-ı ḥarābe-i leglek
10. Qalemi dil-ḥarāb-ı ma‘nādur
Ṭut ki şāḥ-ı ‘aşā-yı a‘mādur
11. Olur ol bŷy-ı şı‘r-i bī-ma‘nā
‘İtr-i dāmān-ı ḥāk-i Maḡnisā
12. Eyler ol nazm-ı ḥikmet-āgende
Ḥamza-nāme kitābına ḥande
13. Fikri nev-nŷkte-i şalāḥ-ı sŷnen
Hep şŷrŷtŷ’ş-şalāt metn-i sŷḥen
14. Şi‘ri ṭab‘-ı namāza kŷt yeter
‘Aleme nāme kŷnŷt yeter
15. Nazmı maḥz-ı bŷrŷdet-i ma‘nā
Ki şalāt-ı cenāzedŷr gŷyā
16. Lafz-ı serdi fŷsŷrde-i ma‘nā
Ḥarfi tābŷt-ı mŷrde-i ma‘nā
17. Kŷşte-i nŷkteye devātı mezār
Ṭab‘ı ḡassāl-ı mŷrde-i eş‘ār
18. Kāḡıd-ı şı‘ri oldı elde hemīn
Kefen-i kŷşteḡāna şı‘r-i metīn
19. Kŷşteḡān-ı ḥayāl iḇŷn her-bār
Elde kilik-i beyānı seng-i mezār

20. Çâh-ı sîmin-devât-ı âteş-mâl
Mürde-i nazma kûze-i ğassâl
21. Olmuş ol levh-i şi'r-i sihr-nişân
Küşte-i nükteye mezâristân
22. Mezheb-i râfizîdür ol ta'bir
Ki degül bir nesağda dâ'ire-gîr
23. Bü'l-aceb şâ'ir-i sûtüde-şi'âr
Ceyb ü dâmânı cümle hep eş'âr
24. O muhayyel-edâ-yı safsağa-zâd
Bî-eşer hem-çü meşreb-i ilhâd
25. Nefy ü işbât-ı nüktede süheni
Böyle eyler edâ-yı dil-şikeni

Ġazel

Fâ'ilâtün / Mefâ'ilün / Fe'ilün

1. Bezm-i ğamda idüp tamâm-ı sühan
Her sözüm oldu ihtilâm-ı sühan
2. Baña taklîd idemez Kâmî
Bir alay müflis-i cüdâm-ı sühan

89

MEVLÂNÂ KEMÂLÎ

1. Lînet-i nüktede sözi mâhir
Biri daği Kemâlî-i şâ'ir

⁸⁹ **Başlık:** Mağz-ı Lînet-i Kemâlî-i Şâ'ir A, Ü₂, Ü₃. **1a** Mâhir: dâ'ir Ü₃. / mâ'il A, Ü₂. **4a** Şi'r-i: nazm-ı Ü₁. / **b** hîz-i: mîr-i Ü₃. **5a** Bî-cây-ı: ta'bir-i A, Ü₂, Ü₃. **8a** Müstaşsen: nâdire-fen A, Ü₂, Ü₃. **9a** Sencide: hâyide Ü₁. / **b** zâyide: kâbide Ü₃. **11. beyit:**

“Böyle tahkîk ider gören yârân
Şi'ri ma'nâ-siriştesini beyân”

Ü₁. Beyitten sonra “Ġazel-i Mezbûr” A, Ü₂.

2. Şi'r-i lînet-me'âli hayret-zâ
Hem-çü sîmâ-yı kâse-i şurba
3. Tab^c-ı maẓmûna virmede telyîn
Habb-ı müshil midür o şi'r-i metîn
4. Dönmede satr-ı şi'r-i hoşkâra
Hiz-i müsta' mel-i cerebdâra
5. Hâl^t-ı bî-cây-ı hikke-âsârı
Cereb-endüz itdi güftârı
6. Eylemez def^f-i hikke-i raçamın
Kün-ı maẓmûna şokamasa kalemîn
7. Eylemiş kil^k-i hikke-girdârı
Öyle me'bûn hurûf-i eş'ârı
8. Bü'l-acebdür bu vaz^c-ı müstahsen
Şikem-i mâder-i taḥayyülden
9. Olmada tıfl-ı şi'r-i sencîde
Kün-derîde hemîşe zâyîde
10. Tâze itmez güşâd-nâmesini
G..üne şokmayınca hâmesini
11. İder ol şi'ri seyr iden yârân
Şi'rini 'ayni ile böyle beyân

(Lam Harfi)

90

MEVLÂNÂ LUṬFÎ RİYÂZÎ-ZÂDE

1. Bir daḥi şâ'ir-i sûtüde-rüsüm
Luṭfî-i tâze-güy-ı kişver-i Rüm
2. Oldı bir kavlı-i râviyân-ı fuḥûl
‘Aql-ı küll-zâd-ı şehir-i İstanbül
3. Ḥarf-i müstaḳbele o mâzîdür
Câ-nişîn sâgar-ı Riyâzîdür
4. Ḥalefidür zamân-ı mâzînüñ
Oğlıdur zâhiren Riyâzînüñ
5. Eyledi ḥükm-i şer‘-i ma‘nâsı
Tâ anı Şofyanus monlası
6. Eyley aña hemîşe baḥş-ı ḥudûs
Nüşa-i şâķî-nâme-i mevrûs
7. Aña şî‘r-i Zuhûrî-i merḥûm
Oldı yek-laḥt-ı vaḳf-ı dâğ-ı hücûm
8. Pederinüñ o dâğ-ı kûridür
Vâriş-i vâhid-i zuhûrîdür
9. Gerçi ṭab‘-ı Riyâzî-i merḥûm
İtdi işbât-ı vâridât-ı ‘umûm
10. Düşmeyüp pîç ü tâb-ı zir ü beme
Oldı ğâlib Riyâzî-i ‘Aceme
11. Şî‘r-i rengîne virdi revnaḳ u fer
Eyledi ihtirâ‘-ı semt-i diger

⁹⁰ Ḥarfı'l-lâm A, Ü₂. **Başlık:** Sitanbülü Riyâzî-zâde Luṭfî-i ‘Aceb-şâ‘ir A, Ü₂, Ü₃. **2, 5, 6, 27, 28, 29, 30, 31. beyitler** A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. **6a** Hemîşe: tamâm Ü₁. **13b** şâ‘irân-ı: sâḥir-ân-ı Ü₁, Ü₃. **21a** Maḥdûm: merḥûm Ü₁. **22b** Böyle olsa: ola öyle Ü₂. / öyle A, Ü₃. **24a** irâde: âzâde Ü₃. **31. beyitten** sonra “Ġazel” Ü₁. 2 beyit A, Ü₂, Ü₃’de yoktur. “Ve Lehu” Ü₁. 2 beyit A, Ü₂, Ü₃’de yoktur.

12. Mâ-ḥaşal ol ḥayāl-i âteş-dem
Oldı dil-reşk-i şâ'irân-ı 'Acem
13. Lîk koydı o ṭab^c-ı nâzende
Defter-i müsvedât-ı dâmende
14. Ya'ni koydı o merd-i tâze-nefes
Nice biñ müsvedât-ı ḥikmet-res
15. Şimdi ol şî'r-i tâze-res oldı
Oğlına mâye-i nefes oldı
16. Aña oldı delîl-i ḥoşkârı
Nüşâ-i müsvedât-ı eş'ârı
17. Müsvedâtında şebt olan eş'âr
Olmış ammâ rekik ü bed-hencâr
18. Ya'ni itdükde şî're tâze hücüm
Görseñ ammâ ne p.ḥ yemiş merḥûm
19. Meşnevîsinden eylemiş çide
Niçe biñ beyt-i nâ-pesendide
20. Ba'd-ezîn cem^c idüp anı maḥdüm
Eylemiş Sâķî-nâme-i manzûm
21. Bârek-Allâh ḥayāl-i nâdire-res
Olıcaķ böyle olsa tâze-nefes
22. Şimdi maḥdümü dâgdârıdur
Dâğ-ı taķlîd-i herze-ḥ'ârıdur
23. Düşse fikri ḥayāl-i irâde
Olur evvel ḥalâya âmâde
24. Cümle sencide olan eş'ârı
Oldı fikr-i ḥalânuñ âsârı
25. Bu maķûle süḥan-ver-i naķķâd
Şî'rin eyler imiş ḥalâ irâd
26. Olur imiş o şî'r-i nükte-medâr
'İtr-i gîsü-yı şâhid-i efkâr

27. Olur imiş ğarīb-i rāz-ı nihān
Anda mecmū^c-ı ṭab^c-ı hāṭıradān
28. Oldı ūimdi ğarīb-i tāze-rūsūm
Aña meşġūl ḥāzret-i maḥdūm
29. N'ola itse o fikret-i naḳḳād
Beste-āmiz nūkteler irād
30. İtse ter-destī-i heves-tertib
Budur irād olan o ūi^c-i ğarīb

Ġazel

Mefā^cilün / Mefā^cilün / Mefā^cilün / Mefā^cilün

1. Hiyābānzār-ı aşḳuñ berki bārı ḥārı āteşdür
Nesimi ğam-semender bülbüli ğülzārı āteşdür
2. N'ola söz olsa ḥāşıl geştzār-ı ālem-i aşḳuñ
Zemini Ṭūr-ı dildür bergi ūu^cle ebri āteşdür

Ve Lehu

Mef^cülü / Mefā^cilü / Mefā^cilü / Fe^cülün

1. Ey dil dime yāre beni öldürme amān vir
Gerçekden eger aşḳı iseñ ölmege cān vir
2. Vir māh ile pīre-zen-i dehri adūya
Yā Rāb baña bir sīm-beden tāze-cevān vir

91

MEVLĀNĀ LEM^cĪ

1. Nūkte-ġūyān-ı Rūmdan dīger
Biri de Lem^c-i sūḥan-perver

⁹¹ Yalnız Ü₁'de vardır.

2. Hāne-perverde-i şehri-i İstanbül
Bu daħi oldu şā'ir-i mechül
3. Olur itdükce 'arz-ı cevher-güng
La'li-i cevheri ile hem-seng
4. Bu da Rūmuñ netice-perveridür
Nüktenüñ sāde-güy-ı kişveridür
5. Rūmuñ üstād-ı kişveri çokdur
Lik hoş-dest nüktesi yokdur
6. Lik yārān-ı nükte-meşgüli
Rūmuñ olmaz zemīn-i maķbūli
7. Rūmda ehl-i ṭab'ı 'ūr oldu
Çeşm-i temyīz-i Rūm kūr oldu
8. Ṭutdı bāzār-ı rüzgārı kesād
Cins-i dāniş degül ḥarīf-i mezād
9. Cümle bu kişverüñ şanādidi
Oldı meşgül-ı ye's-te'yīdi
10. Şi'r mezmūm-ı Rūmdur şimdi
Semti nāķış-rūsūmdur şimdi
11. Rūmda baḥs-i şī'r iden bed-fen
İder isbāt-ı nā-ķabūl-i süḥen
12. Felek-i ğam-rūsūmdan feryād
Vaz' u āyīn-i Rūmdan feryād
13. Añlamaz ehl-i Rūm ķadr-i maķāl
Ķaldı mübhem muķaddemāt-ı ḥayāl
14. Olamaz Rūmuñ ehl-i 'irfānı
Ḥarf-dān-ı beyāz ü dīvānı
15. Fā'il-i muṭlak-ı kazā vü ķader
Rūma virmiş tamām-ı ḥükm-i diger
16. Beni itmiş ne çāre ṭālī'-i şüm
Rind-i sāye-nişīn-i kişver-i Rūm

17. Kâş olaydum men-i derun-ḥaste
Zülf-i sebzân-ı Hinde dil-beste
18. Kâş deyr-i hevesde rind olsam
Rind-i âteş-perest-i Hind olsam
19. Virmiş üstâd-ı kâr-ı zür-meniş
Ḥāk-i Hinde nemekle âmîziş
20. Olur erbâb-ı Hinde ḥükm-i sevâd
Meyl-i idrāk-i ehl-i isti'dād
21. Budur 'ayni ile olan zâhir
Tâze-eş'âr-ı Lem'î-i şâ'ir

(Mim Harfi)

92

ÜSTĀD-I ŞU‘ARĀÜ’R-RŪM MEZĀKĪ EFENDİ SELLEMEHU’L-LĀH

1. Rūma ‘Urfi-i gevherin-irād
Biri daḥi Mezākī-i üstād
2. Hıttā-i Bosnada o rind-i kühen
Tutdı cāy niçe sāhilinde vaṭan
3. Harem-i ḥaṣṣada güzīn-i fuḥūl
Buldı terbiyyet-i zemīn-i ḳabūl
4. Didi tāriḥ-i sifr-i cāmī‘de
‘Ahd-ı Sulṭān Murād-ı rābi‘de
5. Ğamz-ı a‘dā ile o ḥoş-üslūb
Çıkdı āḥir sarāydan mağzūb
6. İtdi seyl-i kazā-yı kem-nāmı
Kāḥ-ı ḥurde-binā-yı ālāmı
7. Devr-i eyyām-ı rūzgār-ı sitem
İtdi āḥir fer ü güzāşt-ı ğam
8. Oldı çün baḥs-i mā-cerā bisyār
Üstü-ḥ^vān-ı sūḥan fezālik-i kār
9. Oldı düstūr-ı ekreme ḥālā
Tezkireci edīb-i rüşen-rā
10. Hāk bu kim üstād-ı ‘ālemdür
Kişver-i nüktede müsellemdür
11. Nükte-āmūz-ı ‘andelīb-i rükün
Hem-‘ıyār-ı Selīm-i sebz-sūḥūn
12. Rūmda metn-i nükte-dānīdür
Çün Mezākī-i lā-hecānīdür

⁹² Yalnız Ü₁’de vardır.

13. İtmede çire-destî-i inşâd
‘Urfî-i Rûm olduğın irâd
14. Şi‘ri hep vağy-i âsumânîdür
Ṭab‘ı peyĖamber-i ma‘ânîdür
15. Vağy-ı maẓmûn-ı ‘arza dâştîdür
Siğr-i nisyân-ı vâ-güzâştîdür
16. Nükte nev-Ėarf-i saṭr-ı eş‘ârı
Şîve-ta‘bîr-i nazm-ı Ėoşkârı
17. Şâhid-i Ėarfi ‘anberîn-câme
‘Aql-ı küll aña gizlik-i Ėâme
18. Nazmı Ṭûr-ı Ėayâle Mûsîdür
Şu‘le-i Ṭûr-ı tâb-ı ma‘nîdür
19. Kendi Rûmuñ edîb-i kişveridür
Ṭab‘ı ol Ėıṭṭanuñ Ėalenderidür
20. Ėâtem-i ‘ahd u serverâne-reviş
Pârsâ-yı Ėalenderâne-meniş
21. Ėâtem-i himmetine oldu hemîn
Ėarc-ı yek-rûze genc-i gâv-ı zemîn
22. Himmet-i ṭab‘ı olmada ekşer
Râyegan-bağş-ı genc-i bâd-âver
23. Oldı ol mefĖâr-ı sūĖan-dânî
Mûlket-i Rûma ‘Urfî-i şânî
24. Cümleden biri ol sûtûde-edâ
Baña itdüği luṭfi icmâlâ
25. Ger beyân eyleşem olur dîğer
Cîb-i ta‘rîf cümle pür-Ėevher
26. Beni luṭfiyle ol Ėured-‘unvân
İtdi müstağnî-i ‘aṭâ-yı kesân
27. Rûmuñ ol şimdi siğrkârıdur
‘Urfî-i Ėâtem-iştihârıdur

28. Oldı hālā o ‘aql-ı küll-mevsüm
Sānī-i tezkire-i āşaf-ı Rüm
29. O murabba^c-nişin-i nükte-i hāl
Anda ben bir alender-i abdāl
30. O hudāvend ü ben aña aker
Ben alender o pārsā-yı hüner
31. O debistān-ı vāridāta edīb
Anda ben küdek-i gala-tertīb
32. O hum-ı feyz-i bāde-i ma^cnā
Anda ben bī-nevāyı cür^ca gedā
33. Berg berg-i hayālī tāze vü ter
Reşk-i gülzār-ı sebzedār-ı diğer
34. Ben o bāğ içre hār-ı dāğ-ı derün
Gönce-i fikri sebzeyle gül-gün
35. Bāde-i feyze ab^cı meyḥāne
Anda ben cür^ca-ḥ^vāh-ı rindāne
36. O raḥīka dil-i ser-efgende
Ser-ḥoş-ı nīm-cām dāmende
37. O hem-āgūş-ı şāhid-i alebi
Ben giriftār-ı āh-ı nīm-şebi
38. O hudāvend-i nükte-āyīni
Ben anuñ bir gulām-ı dīrīni
39. O gül-i gülşen-i bihişt-sürāg
Anda ben ḥārzār-ı dāmen-i bāg
40. O edīb-i ḥired nevāl-i diyār
Anda şākird-i nevā men-i zār
41. Tā-key ey dil bu ḥarf-i āteştāb
Besdür eyle fesāneñi iṭnāb
42. Eyle demdür bu levḥaya yek-tīr
Gazel-i ābdārımı taḥrīr

Ġazel-i Mezbūr

Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün / Mefā'ılün

Şunar biñ cām-ı memlū biñ tehī peymāneden şoñra
Döner vefk-i murād üzre felek ammā neden şoñra

Ve Lehu

1. Göñül ki bezm-i maḥabbetde mest olup ḳalmıř
Tamām-ı mest-i řarāb-ı Elest olup ḳalmıř
2. Cemāl-i yāri görüp nūr-ı Ḥaḳḳı añlamayan
Miřāl-i āyine şüret-perest olup ḳalmıř
3. Mezāḳı ḥayret ile řāhrāh-ı ḥasretde
Düçār-ı dil-ber-i ḥançer-be-dest olup ḳalmıř

93

MEVLĀNĀ MUḤİBBĪ EŞ-ŞEHİR Bİ-İMĀM-ZĀDE

1. Rūmda yāve-gūy-ı herze-nümün
Biri daḫi Muḥıbbī-i me'būn
2. Ğālemüñ rind-i i..e meřgūli
İ..e-perverde-i Sitanbūli
3. İder ol řā'ir-i ğalaḫ-meřgūl
Naḳl-i terziḳ-i ḫaltı-ı nā-maḳbūl
4. İtse işbāt-ı şive-i ḫarekāt
Bula hep küřtegān-ı i..e ḫayāt
5. Semt-i ḫaḫda dil-i ğalaḫ-şinevi
Ğālemüñ oldı bir Ğimād-ı nevi
6. İtdi nādān-siriřt-i maḫdūmı
Dāğ-ı hezli Nazīm-i merḫūmı

⁹³ Yalnız Ü₁'de vardır. 26. beyitten sonra "Ġazel".

7. Eylemişdi o vaz'ı bî-ma'nā
Ṭab'ı merhūmı vaqf-ı istihzā
8. İtdürürdi o dāğ-ı dil-hareket
Patburun-zāde-i ḥara raḥmet
9. Eyler idi kazā-yı bî-pervā
Ṭable-i nevk-i tîr-i istihzā
10. İtmiş idi o nağme-i ḥara key
Rūzgārı ḥarîf-i maşhara key
11. Olsa meclisde gāhî germ-i şaḳā
Eyler idi ḥayālîn istihzā
12. Böyle vaz'ı Muḥibbî-i şūmuñ
'İllet-i mevti oldı maḥdūmuñ
13. Zîr-i ḥāk itdi 'ākıbet maḳarın
Dāğ dāğ itdi sîne-i pederin
14. Böyle evzā'ı dāğ-ı dil-temkîn
Oldı kār-ı mücerreb-i dîrîn
15. Ehli şanma anuñ mu'ammer olur
'Ākıbet zîr-i ḥāke hem-ser olur
16. Gitdi gerçi Nazîm-i bî-çāre
Geldi nevbet Muḥibbî-i zāre
17. Anı itmez mu'ammer ol kārı
Ya'ni vādî-i merdüm-āzārı
18. Dursun ol baḥşdan ferāğ yeter
Sîne-i rūzgāra dāğ yeter
19. İtme maḥdūmı ḥarf-ı saṭr-ı beyān
Kilk-i ta'rîfi eyleme giryān
20. Saña lâzım mı baḥş-ı merhūmı
Rūzgāruñ olinca ma'lūmı
21. Ḥaṭda ḥadd-i kemāl bulmuş idi
Mūcid-i semt-i tāze olmuş idi

22. İrişüp tâ kemâl-i tevfiķe
Tâb virdi Şikeste-ta'liķe
23. Üstüh^vân-ı süħan kemâlâtı
Çekmiş idi sipihre râyâtı
24. Şi'ri olmuş gerçi sencîde
Behre bulmuşdı cümle vâdîde
25. Çarħa eylerdi 'arza-ı kevkeb
Sözi Öklides-i kemâl idi heb
26. Lîk Şi'r-i Muħibbî-i me'bün
Böyle olur kaçāya dāğ-ı derun

94

MEVLÂNÂ MEYLİ ÇELEBİ KÂTİB-İ DİVÂN

1. 'Ālemüñ sâde-güy-ı maķbūli
Bir daħi Meylî-i Sitanbūli
2. Melikü'l-mülk-i nükteye el'ân
Sâde Őākird-i kâtib-i dîvân
3. Süħanuñ maħrem ü enîsidür
Huş-ķalem rind ü huş-nüvîsidür
4. Rüzgār-ı gezendîdür süħanuñ
Rind-i müşkil-pesendidür süħanuñ
5. Söylemez tercemân-ı güftârı
Aforoz itmeyince eş'ârı
6. Rāhib-i Şab'ı eylemez temyîz
Küdek-i nazmın itmese müftîz
7. 'Ālem-i ħaltda o lafz-ı rekîk
Mülk-i Efrenc Şi'rine Venedik
8. Olur itdükce Şi'rini taķdîm
Levħa-i rüzgāra ħarf-i saķîm

⁹⁴ Yalnız Ü₁'de vardır. 11. beyitten sonra "Ėazel".

9. Semt-i halıtuñ dil-i heves-‘alemi
Şā‘ir-i nāmdār-ı hoş-ķalemi
10. Oldı zu‘mınca şı‘r-i ĥod-sāzı
Meyl-i Rūm u rind-i Şırāzı
11. İtse ger meyl-i nazm-ı turfe-nizām
Şı‘rin eyler bu vech ile erkām

(Nun Harfi)

95

MEVLÂNÂ NÂZÜKÎ-ZÂDE

1. Yâvenüñ i..e-ţarḥ u maḳbûli
Nâzükî-zâde-i Sitanbûli
2. Nâzükî-maḥlaş özge zât-ı ḳabîḥ
Meclis-i i..eye şaḳâ-yı şarîḥ
3. Meclis-i i..enün güzîdesidür
‘Âlemüñ p..t-ı gen-derîdesidür
4. İtdi ol vâridât-ı i..e-nümün
Lafz lafz-ı ḥayâlini me’bün
5. Eyledi şîr-i ḥikkedârı tamâm
Ḥarf ḥarf-i sûtür-ı nazmı cüdâm
6. Bu da zu‘mınca nükte-perverdür
Rûmda ‘Urfi-i süḥan-verdür
7. Oldı gavğa-yı i..eye aracı
Anaḫol şadrına o tezkireci
8. Eyledi ḥâmesi şaḥîḥ ü zebün
Defter-i rûz-nâmeyi me’bün
9. Ba‘d-ezîn oldı lafz-ı tezkire-p..t
Liḳa me’bün midâd u miḥbere p..t
10. Selef-i i..enüñ o ma‘lûmı
Ḥalef-i Nâzükî olan şûmı
11. Bir zamân rûzgâr-ı bed-hencâr
Eyleyüb vaḳf-ı i..e-i bâzâr
12. Anı itmişdi çarḥ-ı bed-fercâm
Vaḳf-ı dellâk-ı Boḳlıca Ḥammâm

⁹⁵ Yalnız Ü₁'de vardır. 27. beyitten sonra “Gazel”.

13. Cünbet eylerdi zāt-ı ħod-kāmı
Der ü bām-ı ħalā-yı ħammāmı
14. Şimdi itmez o ħız-i bī-temyız
‘Āleme bir niġāħ-ı luţf-āmız
15. Şimdi zu‘mınca p..t-ı bī-iz‘ān
Merd-i redd ü ħabūl-i nā-çespān
16. Meyli var cānib-i şaġal dökine
Luţf ider ya‘ni kendisin s..ine
17. Tā-key olsun o ħız-i i..e-redif
Ķaleme dāġ-ı sīne-i ta‘rif
18. Şimdi ‘aşruñ nedīm-i i..esidür
Rūzgāruñ ħakīm-i i..esidür
19. İ..enüñ bir ħakīm-i ħāzıķıdur
Meşreb-i devletüñ muvāfıķıdur
20. Olsa ger şadr-ı i..ede cālis
Olur evvel mürebbī-i meclis
21. Şeref-i ħadr-ı i..edür şimdi
Hem-dem-i şadr-ı i..edür şimdi
22. Feleke baĥt-ı şūmdur ya‘nī
P..t-ı mezmūm-ı Rūmdur ya‘nī
23. Ben bu dāġ-ı rūsūmdan ħacilüm
Baĥs-ı evzā‘-ı Rūmdan ħacilüm
24. Böyle bir p..t-ı ġalaţ-tertīb
Meclis-i Rūma ola bā‘iş-i zīb
25. Olur iken ħayāl-i zīr ü bemi
Feleküñ dāġ-ı rūde-i şikemi
26. Ola böyle sefih-i i..e-mişāl
Şadr-ı Rūma mürebbī-i aĥvāl
27. Böyle eyler o ŧab‘-ı safsaŧa-zād
Cins-i maźmūmı tīre-rūz-ı kesād

96

MEVLÂNÂ-YI UĞUVVET-PENÂĞ-I RÂĞIMU'L-ĖURÛF NEŞÂĖĖ

1. Rûmuñ ol söz ki hoş-neşâtidür
Eşer-i lehçe-i Neşâtidür
2. İtmede ıab^c-ı ma'rifet-şinevî
Mâye-i iştiğârın Edrinevî
3. İtmedi didi râviyân-ı benâm
ıab^c-ı semt-i kazâya rağbet-i tamâm
4. Bulmadı bir zamânda ruğşat-ı râğ
Zihnine dâğ-ı meyl-i devlet ü câğ
5. 'Âkıbet ol mürîd-i hoş-rağbet
İtdi Monlâ-yı Rûmdan bî'at
6. Urdı meydân-ı çarĖa bî-pervâ
Leked-i p..t (u) pây-ı istignâ
7. Şimdi meşĖül-i nükte-dânîdür
ıab^cı gencîne-i ma'ânîdür
8. Nokıa-i şi'rin itmede her-dem
Dâğ-pîrâ-yı hoş-dilân-ı 'Acem
9. LevĖ-i irâde nazm-ı Ėâtır-sâz
Şâğ-beyt-i kaşîde-i i'câz
10. Lafz-ı şi'r-i hoş u sitâre-redîf
Metn-i i'câz-ı rûzgâra redîf
11. Mekteb-i nazma ol edîb-i diğer
'AĞl-ı evvel aña sitâre-i der
12. Her sözi gerçi nükteyi câmi'
O da Güftî gibi siyeh-ıâli'
13. Aña virmiş telâş-ı Ėayrânî
Rûmuñ evzâ^c-i nâ-be-sâmânı

⁹⁶ Yalnız Ü₁'de vardır.

14. Dāğ-ı evzā^c-ı Rūmdur o daği
Bī-dil ü ğam-rūsūmdur o daği
15. Bu siyeh-kāse rüzgār-ı deni
İtmiş anı da dāğ-ı dil-şikenī
16. Anı hem itdi t̄ālī^ci dūnı
Vağf-ı dāğ-ı telāş-ı gerdūnı
17. Anı hem itdi bī-dimāğ-ı şudā^c
Kışver-i Rūmda kesād-metā^c
18. Sen gerek ^cUrfi ol gerek T̄ālīb
Şi^cre yok mülk-i Rūmda rāğib
19. Rūmuñ olmaz kabūl-i yārānı
Ya beyāzī ola ya dīvānī
20. Bu yeter ehl-i dānişe her-gāh
Nev-delil-i zemīn-i baht-ı siyāh
21. Mülk-i Rūmuñ ola şanādīdi
Himmetüñ hıyre-ṭab^c-ı ümmīdi
22. Ola bī-dānişi aña māye
Ma^crifetden ola tehī-vāye
23. Bilmeye kadr-i cevher-i sūhēni
Vağf ide ^cömr ü zinde-encümeni
24. Vire aña hırāş-ı bed-sāzī
Her zamān ortası açık yazı
25. Olmayınca hayāl-i derrāki
Nice fark itsün ehl-i idrāki
26. Şimdi a^cyān-ı Rūm böylecedür
Vaz^c-ı hayret-rūsūm böylecedür
27. Rūmda şimdi ey derūn-figār
Kes-meğar bir metā^cdur eş^cār
28. Nice olsun o kavm-i ğam-vāye
Rūmda i^ctibāra hem-sāye

29. Nice mer'î tütarsın ol süheni
İde muhtâc tercemâna seni
30. Şi'r-i yârâni derk ü iz'âna
Terceman lâzım oldu a'yâna
31. Rûma şanma hayâl lâzımdur
Tercemân-ı maqâl lâzımdur
32. Tercemân-ı hayâluñ ol sözidür
Şi'rinüñ rûzgâr balyozıdur
33. Germ-rağbet olur mı ey dil-i zâr
Tercemâniyle añlanan güftâr
34. İlçî-i rûzgâr-ı eş'arum
Añlanılmazsa n'ola güftarum
35. Şîve-i tercemânını bilmem
Ya'ni 'aşruñ lisânını bilmem
36. Dâğ-ı hissetle ey dil-i ebter
Rûmda oldu bir lisân-ı dîger
37. Söylemez tercemân-ı esrârı
Aforoz itmeyince güftârı
38. Rûmda tâze-güy-ı bî-pervâ
Hâk budur kim Neşâti-i şeydâ
39. Güftî-i zâr u miñnet-âyîne
Hem-dem ü gam-küsâr-ı dîrîne
40. Rûzgâriyle bu iki rencür
Oldı telh-âbe-nüş-ı bezm-i huzûr
41. Gerçi oldu nifâk-ı haşm-ı 'acüz
Âteş ü na'l-i ülfet-i Bihrüz
42. Lîk olmaz hûkûk-ı hem-düşî
Tâ ebed 'illet-i ferâmüşî
43. Tâ-be-key güft ü güy-ı gam-fercâm
Üstüh'ân-ı maqâl-i aşl-i kelâm

44. İtmede baht-ı hayret-âhengi
Tâli^c-i Güftî ile hem-sengi
45. Çâre ne rûzgâr-ı bed-hencâr
İtmede cevrin ehl-i tab^a şî^câr
46. Olsa meşgûl-i şîve-i inşâd
Şî^crin eyler bu vech ile irâd

Ġazel-i Mezbûr

Fe^cilâtûn / Fe^cilâtûn / Fe^cilâtûn / Fe^cilûn

1. Cilve-i nâze ^caceb ol kad ü kâmet mi kıpar
Ne bu âşûb u fiten yoĥsa kıyâmet mi kıpar
2. Gülşen-i ĥüsnde ol tâze-res-i nâz gibi
Perveriş-yâb-ı şafâ ġonce-i behcet mi kıpar
3. Zîver-i nâz gerek ĥüsne ġöre dil-berde
Yoĥsa her şûret-i bî-câna maĥabbet mi kıpar
4. Kesb-i zûr ile hemân bî-med ü kuvvet-i ^caşk
Lücce-i dilde olan lenger-i ĥasret mi kıpar
5. Ne bu feryâd Neşâti ney-i ĥâmende yine
Sîneden ĥasretle yoĥsa şikâyet mi kıpar

97

MEVLÂNÂ NÂ'İLİ ÇELEBİ

1. Rûzgâruñ edîb-i meh-nesebi
Birisi daĥi Nâ'îlî Çelebi
2. Semt-i nazmuñ tamâm-ı meşgûli
Sâye-perverde-i Sitanbûli
3. Olmada ser-ĥaţ-ı cerîde-i şân
Şâh-ı devrâna kâtib-i dîvân

⁹⁷ Yalnız Ü₁'de vardır. 30a karalanmış, okunmuyor.

4. Mülk-i Rūmuñ edīb-i mümtāzı
‘Ālemüñ şā‘ir-i süħan-sāzı
5. Tab‘ı iqlīm-i nazma köhne-hücüm
Nükte-şākird-i Nef‘i-i merhūm
6. Qalem alduqça destine fi’l-ħāl
Pür olur levħ-i vāridāt-ı ħayāl
7. O süħan-ver ki eylese meselā
Zihni tevcih-i nükte-i ğarrā
8. Olmadın baħr-ı fikri mevc-engiz
Ola gevherle sāhili leb-riz
9. Bu qadar mu‘cizāt-ı vahyi yine
Çok mı peygamber-i taħayyüline
10. Eydür ol şā‘ir-i qazā-ħikmet
Eylemez da‘vī-i ulūhiyyet
11. Ola rüy-ı necīb-i meh-peyker
Aña āyine-i qazā vü qader
12. Ola rüyında mihr-i lem‘ānı
Feleküñ cümle rāz-ı pinhānı
13. Feleke ħüsni itse nīm-nigāh
Eyleye āfitābı ħāne-siyāh
14. Güft (ü) güy-ı nigāh-ı nāzın eger
Eylese dāğ-ı sīne-i mıştar
15. ‘Araq-ı nāz-ı ebrü-yı pür-çin
Noqta-i şi‘rin ide hep pervin
16. Eyler ol ebrü-yı hilāl-nümüd
Aħterān-ı ħayāli vaqf-i sücüd
17. Gösterüp ebruvān-ı zībāyı
Büt-perest itdi cümle dünyāyı
18. Bu qadar dāniş-i giran-sāye
Çok mıdur Nā‘ilī-i şeydā

19. Anı āğūşa her ki kâdir olur
Ger hazef-pāre olsa şā'ir olur
20. Çeküp āğūşa nahl-i dil-bendin
S..dürürse aña yaḥud kendin
21. Şi'ri ser-germ iderdi encümeni
Vaḥy ü ilḥām olurdu hep süḥeni
22. Kaḅı āhen-dile o Zühre olur
O güle ḥoş-niyāz-ı behre olur
23. İtmedin va'd-i vuşlatın bī-bāk
İde dünyāyı zevk-i va'di helāk
24. Taş mıdur cānı Nā'ilī-i ḥaruñ
Ola yanında öyle sīm-berüñ
25. İtmeye nerkis-i füsün-sāzı
Günde biñ kerre küşte-i nāzı
26. Ben iñanmam bu baḥt-ı ma'nādur
Nā'ilī şüret-i heyülādur
27. Eyley itdükce işve-perdāzı
Ĝamzesi anı küşte-i nāzı
28. Şübhe yok eyley ol revān-ı cehül
Günde biñ şekl-i nā-kaḅüle ḥulül
29. Eyley irād o Bū 'Alī-i eşer
Günde biñ mezheb-i ḥulül-i diğery
30. Eylese gāhi inşād
Şi'rin eyley bu şüret ile mezād

Ĝazel-i Mezbūr

Mefā'ilün / Fe'ilātün / Mefā'ilün / Fe'ilün

1. Göñül ki kāfir-i bezm-i Elest olup ḳalmış
Baḳup cemālüñe şüret-perest olup ḳalmış

2. Revâcgâh-ı vişâlûñde tuhfe-i dil ü cân
Metâ^c-ı kes-meħar u rûy-ı dest olup ħalmıř
3. Dil-i şabîde girih-bend-i ebruvânuñ olup
Mişâl-i mâhî-i üftâde-şest olup ħalmıř
4. Vedâ^c-ı ħâk-nişinân-ı 'iřķ idüp Manşûr
Firâz-ı dârda bâlâ-nişest olup ħalmıř
5. Ne Nâ'ili ne maħall-i vaşan ne tâb-ı sefer
Nifâķ-ı baħt ile ħâtır-şikest olup ħalmıř

98

NECİB ÇELEBİ PERVERDE-İ NÂ'İLİ-İ MEZBÛR

1. Rûmda tâze-perver-i ħoř-sâz
Biri daħi Necib-i mâh-şirâz
2. Didi râvî-i dâsitân-ı ħabûl
Ėonce-i bâğ-ı nâz-ı İstanbûl
3. Ėaddi nev-naħl-i ser-zemîn-i bihişt
Ėül-i ruħsarı âfitâb-sirişt
4. Olur itdükce şive-i muķbil
Leb-i ta^cbirine süħan mâ'il
5. Ėonce-i bâğ her zamân bî-bâk
Ėhande-i nâzına girîbân-çâk
6. Virür ammâ o la^c-i nâzük-ter
Ėâlib-ı nükteye ħayât-ı diğer
7. Virmiş ammâ ki münşî-i taķdir
Ėüsn-i Ėüftârına 'aceb te'çir
8. Olur itdükce şive-i inşâd
Muħtelim-sâz-ı ħâme-i irâd
9. Eyledükce taħayyül-i eş'âr
İħtilâm olsa ser-be-ser Ėüftâr

⁹⁸ Yalnız Ü₁'de vardır. 22. beyitten sonra "Ve Lehu".

10. Olur eş'ārın eyledükce raķam
Dāmen-ālūd iħtilām-ı ķalem
11. Luţf-ı ta'birin eyledükce ĥayāl
Ola ervāĥ-ı nükte hep inzāl
12. Cevher-i cānla olmiş āteş ü la'ı
Tut ki āb-ı ĥayātdur ol la'ı
13. Virse ger āb u tāb o mīm-dehen
Döne yāķūt-ı ĥuşke āb-ı sūĥen
14. Olmadın elde kilki fitne-mesīr
Ola zencīr-i ĥavfa siĥr esīr
15. Murġ-i fikri olursa zemzeme-zen
Ola ĥam-dāde bülbülān-ı ķemen
16. Feyz-i rūĥ itse la'li şi're eger
Her ĥarfi bir Mesīĥ-i dīger
17. Çezbe-i ĥüsn o ĥadde kim yek-bār
İtse āheng-i şi've-i reftār
18. Ola tā ĥaşr ey dil-i ġam-ġīn
Dāmen-ālūd-ı iħtilām-ı zemīn
19. Korkum oldur ki ey dil-i meyyāl
Ola ġāv-ı zemīn hem-inzāl
20. Ĥaķ bu kim naĥl-i nāz-perverdūr
Kaddi hem-dest-i şūr-ı maĥşerdūr
21. Turfe-āhū-yı nāz-ı 'arbededūr
Līk ammā henüz seg-zededūr
22. Şi'rin eyler o māh-rüy-ı be-nām
Böyle ser-meşķ-i levĥa-i eyyām

99

MEVLÂNÂ NAZMÎ-İ FİLİBEVÎ

1. Filbenüñ şâ'ir-i kazâ-^çazmî
Bir de Maḥmūd Efendi-i Nazmî
2. Gerçi olmışdur ol ğarībe-süḥen
Terbiyet-yâb ḥāk-ı Edrineden
3. Sābıka sâ'ik-i kazâ vü kader
Filbeye itmiş anı sevḳ meger
4. Hoş-^çkalem şâ'ir-i zemīn-i kadīm
Şi'ri nāzük-ḥayāl ü sihr-^çrakīm
5. Şimdi ol ḥıṭṭada o şâf-^çderūn
Nokṭa-i merkez-i zemīn-i sūkūn
6. Anda düşmiş ğarīb o ṭurfe-zemīn
Hem-^çü mazmūn-ı mışra^ç-ı tazmīn
7. Dönmiş ol dürre kim ide gerdūn
Ḥāk-i nisyānda anı medfūn
8. Eşerinden mü'essir-i ma^çdūm
Olur erbāb-ı dānişe ma^çlūm
9. Oldı meşğül-ı iltimās-ı nihān
K'ola nāmı bu muḥtaşarda beyān
10. Bende ber-vefḳ-i ḥ^vāhiş-i mestūr
Eyledüm bu cerīde de meşṭūr
11. Ḥaṭṭı var güft-gūy-ı ma^çnādan
Müsta^çidd-i ḥiṭāb-ı zevḳ-i sūḥan
12. Zevḳ-i şî'rinden eylesün idrāk
Rāz-dānān-ı fikret-i derrāk

⁹⁹ Yalnız Ü₁'de vardır.

Ve Lehu

Fā'ilātün / Fe'ılātün / Fe'ılātün / Fa'lün

Nazmiyā çek ayağı mey-kededen dillendüñ
Der-i meyḥāneye luḫ eyle heman gir mey gör

Ve Lehu

Fā'ilātün / Fe'ılātün / Fe'ılātün / Fe'ilün

1. Görmedüm cām-ı muşaffā gibi yārāne döner
Nitekim şem'ı ruḫuñ şavḫına pervāne döner

Heme

13. Olmuş erbāb-ı şehr-i encümeni
Añlamaz ḫadr-i rütbe-i süḫeni
14. Zāğdan 'andelıbi farḫ itmez
'Acemıden edıbi farḫ itmez
15. Görmemiş rüzgār-ı iḫsānı
Farḫ itmez ümıd ü ḫırmānı

100**MEVLĀNĀ NEDİM-İ EYYŪBĪ**

1. Mütelāşı sefih ü bī-hüde-ḫüy
Biri daḫi Nedım-i safsaḫa-güy
2. Şi'ri nazmuñ zemın-i ma'yübı
Zāğıñ lāşe-ḫ'arı Eyyübı

¹⁰⁰ Ḥarfı'n-nün A, Ü₂. **Başlık:** Nifāḫ-pışe Nedım Sefih ü Hercāyı A, Ü₂, Ü₃. **1a** Sefih ü: sefih-i A, Ü₁, Ü₃. **2a** Zemın-i: Nedım-i A, Ü₂, Ü₃. / **b** zāğıñ: cıfe-i A, Ü₂, Ü₃. **3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 17. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **10a** Nāmı: kāmı Ü₁. **13a** Lafz-ı: aḫlat-ı Ü₃. **14, 16. beyitler** Ü₁'de yoktur. **15. beyit** Ü₁, Ü₂'de yoktur. **17. beyitten** sonra "Ġazel" Ü₁.

3. Hoş-zebânı geçer Sitanbûluñ
Kışsa-perdâzı meclis-i güluñ
4. Rast-güy-ı fesâne-i muğlak
Ālet-i dāsītān-ı Karaṭ...k
5. Meclis-i i..ede hoş-āmed kıl
Bezm-i Karaṭ...kda herze-vekīl
6. Mezheb-i i'tizāla rāst-ḥaber
Naḳl-i ilḥāda dāsītān-ı dīger
7. Meclis-i rafza naḳl-i tāze-şaded
İ'tikādāt-ı felsefī gibi bed
8. Hikkeye ḥāriş-i cerb-i maḳrūn
İ..eye nev-ḥakīm-i Eflāṭūn
9. Şehr-i İstanbul'a mühendisdür
Ḥāric-i dā'ire müderrisdür
10. Ālet-i ḥuḳnenüñ ğalaṭ-nāmı
Rūzgāruñ muḥarrrik endāmı
11. Hey'etī rūy-ı rūzgāra be-ḥaḳ
'Alem-efrāz-ı nām-ı Karaṭ...k
12. Ya'ni olmuş o herze-ḥ'ār ü necis
Şimdi Karaṭ...kla hem-meclis
13. Şi'ri mezmūm u lafz-ı bed-rengi
Rū-seyih hem-çü ḥuşye-i zengi
14. Bu şadedde sūḥan-verān-ı kühen
Eylemiş bir ḥikāye-i hoş-fen
15. Meclis-ārā-yı rūzgār-ı şakā
Eylemiş bir rivāyet-i ğarrā
16. Bu maḥalle münāsebetle hemīn
Eyler irād-ı fikr-i nükte-karīn
17. Fi'l-ḥaḳīka olınsa ger inşāf
Rütbe-i şi'ri ğıbtā-i Vaşşāf

101

MEVLÂNÂ NİŞÂRÎ-İ MÜVERRİH

1. Rūmuñ ol kim sühan-güzārıdur
Biri daħı anuñ Nişārıdır
2. Bu zemīnüñ ħarīf-i meşgūli
Şā'ir-i köhne-i Sitanbūli
3. Heves-i inti'āşe olsa celīs
Rūzgāra olur kitāb-nūvīs
4. Virdi 'ilm-i nūcūma ħūkm-i cedīd
Oldı aħter-şināslıķda ferīd
5. Semt-i dīgerde itmeyüp cevlan
Oldı şākird-i kātib-i dīvān
6. Naẓmı gerçi ħarīf-i ma'nādur
Līk tārīħi var ki a'lādur
7. Semt-i tārīħe dāğ-ı mağlaṭadur
Şi'ri mevzūn u ħaşv-i safsaṭadur
8. Eylemez ol zemīnde fikret-i şüst
Cümle tārīħi ħoş-zemīn ü dürüst
9. Besdür aña 'ilāve-i ma'nā
Ġalaṭa tekyesinde icmālā
10. Hızra ābişħōr-ı ħayāt-ı meṭāf
Mevlevī-ħānede o çeşme-i şāf
11. Ĥarf-i tārīħi isti'āre-redīf
Levħa-pīrā-yı nüşħa-i ta'rīf
12. Özge tārīħidür ħaķikatde
'Aķlı ħor dirki dām-ı ħayretde

¹⁰¹ **Başlık:** Sitanbūli Nişārī-i Müverriħ A, Ü₂. **2a** Meşgūli: maķbūli Ü₁. / **b** köhne-i: nūkte-i A, Ü₂. **3, 4, 5. beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. Ü₃'de **7a** ile **6b** mısraları bir beyit halindedir. **6a** ile **7b** mısraları ve **8, 11. beyitler** Ü₃'de yoktur. **7b** Ĥaşv-i ta'bir-i ħayr-i safsaṭadur A, Ü₂. **13a** Böyle: öyle Ü₁. / ħūbı: şūħ-ı A, Ü₂, Ü₃. **17. beyitten** sonra "Budur 'Aynī ile Tārīħ-i Mezkūr" A, Ü₂.

13. Böyle târîh-i hûbı bār-ı dîger
Yazmamış kilik-i çîre-dest-i kıader
14. İtse lâyıķ o şûh-ebyâtı
Māye-i servet-i mübāhātı
15. Rūzgāruñ bu köhnekārıdur
O da semtinde bir Nişārıdür
16. Dime kim aña şöyle böyletme
Ġayri vādide anı söyletme
17. Budur 'ayniyle zāde-i fikri
Saṭr-ı târîh-i sālifü'z-zikri

102

MEVLĀNĀ NAZMĪ-İ KĀZĪ

1. Bir daħi şā'ir-i kaza-rāzı
Ġalaṭ-mu'tād Nazmı-i kāzı
2. Şi'ri dāğ-ı derūn-ı saṭr-ı kabūl
Kāzı-i haşv-perver-i Anaṭol
3. Şi'ri hep rūzgār-ı mağlaṭadur
Āb-rūy-ı kelām-ı safsaṭadur
4. Olmuş ol güft (ü) gūy-ı bī-ser ü bün
Eşer-i lınet-i mizāc-i sūhün
5. Ṭab'ı zu'mınca dāğ-ı redd ü kabūl
Reşk-i yārān-ı hıṭṭa-i Anaṭol
6. Şıve-i nükte ṭab'ına muḥtaş
Kendi bī-şı'r (ü) şāhib-i maḥlaş
7. Gāhı eylese ḥayāl-i mümtāzı
Böyle eyler fesāne-perdāzı

¹⁰² **Başlık:** Ġalaṭ-perverde Nazmı-i Kāzı A, Ü₂, 2, 7. **beyitler** A, Ü₂, Ü₃'de yoktur. **3a** Şi'ri: sözi Ü₁. **4a** Olmuş: olur Ü₁. / **b** eşer-i: zāde-i Ü₁. **5a** Dāğ-ı: meşķ-i Ü₁.

103

MEVLÂNÂ NAZİRİ

1. Biri hem semt-i şi'rde mâhir
Şofyadan Nazîrî-i şâ'ir
2. Meslek-i nazma zîver-i câde
Nükte-perver Hâzînedâr-zâde
3. Şehr-i İstanbul'a mekîn oldu
Ulemâ silkine qarîn oldu
4. Tab'ı 'ilm-i hayâle münisdür
Şimdi ol hıttada müderrisdür
5. Rûm-ı nazmuñ edîb-i devrânı
Meclis-i nüktenüñ şaded-h'v'ânı
6. Selef-i rûzgâra hayr-ı halef
Neyyirü'n-nevbe-i sipihr-i şeref
7. Hâricü'l-vaşf naql-i aḥvâli
Böyledür şi'r-i tâze-minvâli

104

NİHÂLİ ÇELEBİ İSTANBÜLİ

1. Bir de Rûmuñ ferîd ü zenc-lebi
Düzd-i maẓmûn Nihâlî-i Çelebi
2. Fenn-i nazmuñ ğalaṭ-sitâresidür
Nâ'îlî'nüñ zekât-h'v'aresidür
3. Bu da çün tab'ı hoş-nevâ-yı necîb
Rûzgâr-ı beyâna ṭurfe-edîb
4. Fenn-i şi'rüñ o bî-nevâ 'alemi
Hoş-nüvîsi tamâm-ı hoş-ḳalemi

¹⁰³ Yalnız Ü₁'de vardır.

¹⁰⁴ Yalnız Ü₁'de vardır.

5. Nâ'ili'nün tamâm-ı hammâli
Cins-i düzdânesine dellâli
6. Rû-nümâ anda himmet-i sirka
Levs-i dâmân-ı töhmet-i sirka
7. Leşker-i aḥza ol kelâm-ı şecîc
Bezm-i devrâne mâye-i taşdıc
8. Şiklet-i nazmı eyle ḥâtır-çâk
Dâmen-i ümmehât-ı suflî-i ḥâk
9. Olur ol ḥalt-güy-ı bî-ser ü bün
Aḥz-ı mazmûna çire-dest-i süḥün
10. Eyler ol şî'ri seyr iden yârân
Şî'rini ya'ni eyle böyle beyân

(Vav Harfi)

105

‘URFİ-İ RŪM MAHDŪM-I ME’ĀLİ-RŪSŪM VECDİ ‘ABDŪ’L-BĀKİ EFENDİ

1. Bir de bu ‘arşada sitāre-hücūm
Vecdī-i tāze-gūy-ı kişver-i Rūm
2. Nazmı gülpāş-ı bāğ-ı feyż-i kabŭl
Naḥl-bend-i zemīn-i İstanbŭl
3. Püser-i Muştafā Ağa merḥūm
Meclis-i rŭzgāra tāze-hücūm
4. Süheni aḥter-i zemīn-peymā
Da‘vet-i müstecābdur gūyā
5. Ḥaḳ bu kim nŭkte-senc-i māhirdür
Tāze-gŭdur tamām şā‘irdür
6. Rŭzgāruñ sŭtŭde-iz‘ānı
Ehl-perver edīb-i devrānı
7. Bezmi devletle meyn-beynīdür
Meclis-i Mīrzā Ḥüseynīdür
8. N’ola olsa o fikr-i tāze-libās
Meclis-i nażma rŭz-i merre-şinās
9. Gösterür zihni-pāki itse ḥaşer
İn‘ikād-ı beyāna ḥall-i diğeri
10. Dürr-i eş‘arı reşk-i silk-i peren
Naḳd ü vaḳt-i Selīm-i sebz-sühen
11. Ḥebbezā ṭab‘-ı āfitāb-ı beyān
Nüşa-i şi‘rine anuñ şāyān
12. Zühre destinde rişte-i sāze
Ki Süheyl itse zamm-ı şīrāze
13. Ḳadri olur maḳāldan ma‘lŭm
Sözdeki vecd ü ḥāldan maḳlŭm

¹⁰⁵ Yalnız Ü,‘de vardır.

14. Kalmasun şübhe naql-i ma'nâda
Ki Boğuk Muşafâ Ağa-zâde
15. Böyle olur o fikr-i âteş-hîz
Meclis-i rûzgârda gül-rîz

106

MEVEDDET-NÜMÜN-I RÂKIMU'L-ḤURÛF MEVLÂNÂ VAḤÎD ÇELEBÎ

1. Rûzgâruñ ḥarîf-i bezm-i nevi
Biri daḥi Vaḥîd-i Şofyavî
2. 'Âlemüñ rind-i nükte-engîzi
Hem-'ayâr-ı Vaḥîd-i Tebrîzî
3. Virmiş ol şüh-dest-i tâze-sevâd
Ḥaṭ-ı ta'liķe şîve-i Bihzâd
4. Rûzgâr-ı ḥayâlde yek-ser
Mücid-i ihtirâ'-ı semt-i dîger
5. Rağbet-i semt-i ḥoş-kumâş eyler
Ḥaṭṭını aşl-ı inti'âş eyler
6. Oldı ḥâlâ o ḥoş-nişîn-i kabûl
Sâkin-i merzubûm-ı İstanbûl
7. Zâtı ḥoş-şoḥbet ü sûtüde-şifât
Nâ'îl-i ṭab'-ı fâyizü'l-berekât
8. Merd-i ḥoş-ṭab'-ı meclis-i 'âlem
Meclis-ârâ Nedîm-i pâk-şiyem
9. Semt-i 'ilm ü hünerde şaḥş-ı ferîd
Rûzgâr-ı ḥayâle merd-i Vaḥîd
10. Râh-ı tecrîde Bû 'Alî-verziş
Pârsâ-yı kalenderâne-reviş
11. Ṭab'-ınuñ vâye-gîr ü ḥürsendi
Nev-mürîdân-ı tekye-i rindî

¹⁰⁶ Yalnız Ü₁'de vardır.

12. Oldı ol rüzgār-ı nazma zahır
Āşinā-yı kādīm-i ʿabd-i fakīr
13. Olsa meclisde niʿmet-senc-i edā
Böyle eyler gül-i hayālını vā

107

VECĪHĪ ÇELEBĪ

1. Rūmda şāʿir-i hıred-peyvest
Biri daḡi Vecīhī-i hoş-dest
2. Virmiş ol güft (u) gūy-ı maḡbūla
Tāb u fer hıṭṭa-i Sitanbūla
3. Fī'l-ḡaḡīka o şīʿr-i ḡaṭır-sāz
Vā-güzār-ı girīve-i iʿcāz
4. Ḥām-destāne ṭarar hoş-sūneni
Daḡi ser-cūş-ı nūktedür sūheni
5. Nūktede ḡayli verzişi vardur
Semt-i eşʿāra kūşışı vardur
6. Bed degüldür ḡayāl-i ḡarrāsı
Nev-zemīndür ḡuṭṭ-ı imlāsı
7. Eyler ol vāridāt-ı pey-der-pey
Metn-i ṭūmār-ı nūkteyi hep ṭay
8. Ḥātem-i nūkte hoş-ḡalem şāʿir
Nev-zuhūr-ı ḡabīletü'l-ʿāmir
9. Zāʿidāt-ı ḡayāline maşrūf
İzdiyād-ı ḡisāb-ı şıfr-ı elūf
10. Oldı bu firḡanuñ o hoş-ḡalemi
Şāḡib-i Keş ü feşş-i muḡteşemi
11. Mā-ḡaşal ol ḡayāl-i āteş-feş
Böyle eyler taḡayyül-i dil-keş

¹⁰⁷ Yalnız Ü₁'de vardır.

108

MİR MUHAMMED-İ VAHDETÜ'L-MUŞÂHİB

1. Rūmda şâ'ir-i 'Acem-fiṭrat
Bir daḥi Mîr Muḥammed-i Vaḥdet
2. Faḥr-ı şāhānı mülket-i Rūmuñ
Ki ḥüdāvendigār-ı merḥūmuñ
3. Ḍarb-ı şemşîr-i āteşîn-mevci
Gösterüp mülk-i düşmene fevci
4. İtdi keyhān Ḥudā-yı Kısra-bāb
Ya'ni ol merzubūma ḍarb-ı ṭınāb
5. Koydı Efrāsyāb-ı ḥışt-ārāy
Bāre-i zinde-pîl-i devlete pāy
6. Eyledi tāc-baḥş-ı mihr-efser
Esb-i bālā-yı rezme 'arz-ı ḥaşer
7. Çarḥ-ı pālîzbānı dünyāya
İtdi la'lîn-i ferşi pîrāye
8. İtdi yek-reh yemlān-ı āhen-ḥāy
Dest-bürd-i şāhāneyi ber-pāy
9. Sāye-i tîğ-i şu'le-fercāmı
Ṭutdı Dārü's-selām-ı A'cāmı
10. Oldı ol demde Vaḥdet-i merḳūm
Şayd-ı ḥam-ı kemend-i Ḥüsrev-i Rūm
11. İtdi anı keyān-ı zer-efser
'Arşa-i bārgāh-ı Dārā-der
12. Şāh-ı Cem-çāker ü Sikender-bāb
Feth idüp tehiyye-i esbāb
13. Ba'd-ezîn dādkār-ı mülksitān
Ḥabsini eyledi anuñ ḳurbān

¹⁰⁸ Yalnız Ü₁'de vardır.

14. Yazdı tuğrā-nüvīs-i hāme-i feth
Rūzgāra güşād-nāme-i feth
15. Şoñra Key-hüsrev-i sitāre-simāt
İtdi anı muşāhib-i bi'z-zāt
16. Çünkü Sulţān Murād tevfiķi
Buldı Dārü's-selām-ı taḥķiķi
17. Kaldı ol reşk-i hāme-i 'Aşşāf
Daḥi pāder-ḥalāb-ı şekk ü ḥilāf
18. Bu 'acebter ki eylemekde müdām
'Arz-ı taķlīd-i şīve-i İslām
19. Dāğ-ı seccāde-i namāz-ı riyā
Zāhid-i çār-sāleden a'lā
20. Görseñ ammā olur o ehl-i temyīz
Girye-i ḥavf-ı āhiret leb-rīz
21. Laḥn-i tevḥīd ile ider ḥattā
Riş-ḥānd-ı meşāyiḥ-i dünyā
22. Geh ḳalender ü gāh zāhid olur
Gāh mülḥid olur geh 'ābid olur
23. N'ola ger olsa vaķf-ı istihzā
O maķūle meşāyiḥ-i dünyā
24. Didi dehrüñ zevāt-ı teşnī'i
Nev-mürīd-i ṭarīķa-i şī'i
25. Tā-be-key güft (u) gūy-ı safsaṭa-fer
Üstüh'ān-ı kelām-ı baḥş-ı diger
26. Hoş-nüvīs ü sūtūde şā'irdür
Kıṭ'a-berlikde ḥayli māhirdür
27. Kıṭ'a-berlikde gösterüp hüneri
Rūmuñ oldı Faḥrī-i digeri
28. Nağmesin görse bā-ḥuşuş tamām
Mūsikīde gulām olurdu gulām

29. Olsa manzûrı luţf-ı harf-i sevâd
Aña şâkird olurdı Mîr 'îmâd
30. Bize lâzım mı 'ayba şarf-ı nazâr
Semt-i rindî vü mezheb-i dîger
31. Bize lâzım mı daħl-ı hâl-i enâm
Hüsn-i zandur şerîta-i İslâm
32. Ol ki fihrist-i nev-sevâd oldu
Cümle andan şakâ murâd oldu
33. Hâl-i kalbi mufaşşal ü mücmel
Bilür ancak Hudâ-yı 'azze ve cel
34. Vâkıf-ı râz-hâ-yı hâl-i derûn
Kimse yok ğayr-i hazret-i bî-çün
35. İtmez 'Uqbâda ey mürîd-i şekûr
Seni ancak 'ibâdetüñ mağfûr
36. Luţf-i Haĸka irişmese fâlûñ
Vay kalsa 'ibâdete hâlûñ
37. Pelle-i 'adle koysa Haĸ 'amelüñ
Zâhir olurdı rütbe-i cedelüñ
38. Rütbe-i şî'r ü hiddet-i merķûm
Luţf-ı şî'rinden olunur ma'lûm

109

TOPĦÂNELİ VEHBİ

1. Bir de İstanbul içre tâze-rüsûm
Vehbî-i hõş-edâ-yı kişver-i Rûm
2. Düzd-i taħmîs-i Vehbî-i şâ'ir
Haşşe terzîķ-perver-i mâhir
3. Bir alay bî-nevâ eşek gidiler
Mevlîdi TopĦânedür didiler

¹⁰⁹ Yalnız Ü₁'de vardır.

4. Rāstī-nāḳılān-ı ʿahd-i kühen
Didiler zümre-i sipāhīden
5. Sābıḳā oldu didiler anı
Ḥoş-nişīn-i serāy-ı sultānī
6. Şiʿri dursun bu mebḥaṣ-i dīger
Semt-i ḥʿānendelikde ḥüb-eṣer
7. Ḥoş-ḳalem rind-i çire-dest-i sühen
İstiʿārāt-ı nazmda yek-fen
8. Ḳanı bir kes bu fende ḳādir ola
O ki ḥʿānende ola şāʿir ola
9. Budur ʿayniyle ey dil-i mehcūr
Beyt-i taḥmīs-i sālif-i mezkūr

(He Harfi)

110

MEVLÂNÂ HEMDEMÎ ŞOLAĞ-ZÂDE-İ MİŞKÂLÎ

1. Rûmda tâze-güy-ı âzâde
Bir daği Hemdemî Şolağ-zâde
2. Dehrüñ ol hoş-şinâs-ı maqbûli
Sâye-perverde-i Sitanbûli
3. Olmış ol üstâd-ı bâ-miğdâr
Mûcid-i çarb ü fetḥ-i mûsikâr
4. Ğâlemüñ rind-i hoş-şinâsidür
Sühenüñ mu'ciz iktibâsidür
5. Meclis-ârâ-yı nükte-dânîdür
Rind-i hoş-şoḥbet-i cihânîdür
6. Bâ-ḥuşûşâ o hoş-ğâyâr-ı sühen
Oldı târîḥ-dân-ı Ğahd-ı kühen
7. Gösterüp ḥükm-i sa'y-ı meşküre
Mâ-haşal Hemdemî-i mezkûre
8. Ḥ'âce târîḥin itmege icmâl
Emr idüp Ḥüsrev-i Cem istiqlâl
9. Muğlağ olmaya nazm u inşâsı
Ola âsân derk-i ma'nâsı
10. Ḥükm ü fermâna mâ-hüve'l-mağdûr
Gösterüp istiṭâ'at-ı mevûr
11. İtdi icmâl-i kilik-i ḥarf-perest
Metn-i târîḥ-i Ğâlemi yek-dest
12. Cümle târîḥ-i rûzgâr-ı Ğumûm
Oldı naḳkâd-ı ṭab'ına ma'lûm

¹¹⁰ Yalnız Ü, 'de vardır.

13. İtdi Tārīḥ-i Āl-i ʿOsmāna
Yaʿni fihrist-i çire-destāna
14. Müddet-i salṭanatların yek-tīr
Bir iki beyt ile idüp taşvīr
15. İtdi yek-dest-i ṭabʿ-ı ḥoş-dānı
Zabṭ-ı fihrist-i pādīşāhānı
16. Görmek isterse dil o ḥoş-raḳamı
Budur ʿayniyle zāde-i ḳalemi

(Ye Harfi)

111

MEVLÂNÂ YETİMÎ HÂŞİMÎ-ZÂDE-İ ÜSKÜDARÎ

1. Tâze güftâr-ı meclis-i irâd
Biri daħi Yetimî-i naqqâd
2. Rûzgâruñ sûtüdekârıdur
Hâşimî-zâde Üsküdârîdür
3. Kâlemi çire-dest-i ma'nâdur
Mâ'il-i ihtişâm monlâdur
4. Sözde luṭf-ı hayâl bulmuşdur
Şi'ri ḥadd-i kemâl bulmuşdur
5. Vâdî-i nazm u neşre gūşîşi var
Bu revişde tamâm verzişi var
6. Şi'ri terzîk-i sâdeden 'arî
Böyledür nazm-ı şūḥ-girdârı

¹¹¹ Yalnız Ü₁'de vardır.